

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI
STRATEGII
ROZWOJU MIASTA
ZABRZE
ZA 2009 ROK

ZABRZE, marzec 2010

Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Miasta opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miejskiego w Zabrzu, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji.

Redakcja: Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

Prezydent Miasta: Małgorzata Mańka-Szulik

Naczelnik Wydziału: Bartłomiej Szewczyk

Opracował zespół redakcyjny w składzie: Anna Sekuła, Marcin Bania, Iwona Stolarska

Zespół redakcyjny składa podziękowania wszystkim komórkom Urzędu Miejskiego, jednostkom organizacyjnym gminnym, instytucjom i firmom, które udostępniając dane przyczyniły się do powstania Sprawozdania za 2009 rok.

Niektóre dane opisują sytuację Zabrze w roku 2008, w związku z brakiem danych za rok 2009.

Przy publikowaniu danych ze Sprawozdania prosimy o podanie źródła.

Strategia Rozwoju Miasta Zabrze została przyjęta Uchwałą Nr XXII/284/08 Rady Miejskiej w Zabrzu w dniu 17 marca 2008 roku. Strategia wyznacza 4 kierunki rozwoju i podstawowe cele strategiczne miasta:

- Priorytet 1: Środowisko gospodarcze
- Priorytet 2: Nowoczesne społeczeństwo miejskie
- Priorytet 3: Atrakcyjne przestrzenie publiczne
- Priorytet 4: Usługi metropolitalne

Cele strategiczne definiują intencyjne stany i zmierzenia, których zakres merytoryczny odnosi się bezpośrednio do zakresu tematycznego jednego z priorytetów rozwoju.

Ponadto określono również cele horyzontalne wiążące się bezpośrednio z zakresem tematycznym wszystkich priorytetów rozwoju miasta:

- CH 1. Skuteczna promocja miasta
- CH 2. Rewitalizacja miasta
- CH 3. Poprawa estetyki miasta
- CH 4. Poprawa jakości środowiska naturalnego
- CH 5. Współpraca wielopodmiotowa

Poniżej zaprezentowane są działania podejmowane przez poszczególne Wydziały Urzędu Miejskiego w Zabrzu w zakresie realizacji postanowień Strategii.

KIERUNEK ROZWOJU - ŚRODOWISKO GOSPODARCZE **(Priorytet 1)**

„Środowisko gospodarcze” to pierwszy priorytet, który zawiera 4 cele strategiczne.

C 1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta na rzecz wzrostu potencjału zatrudnienia

- W ramach pierwszego celu strategicznego dotyczącego poprawy atrakcyjności inwestycyjnej miasta przygotowano w 2009 roku 17 ofert inwestycyjnych, w tym:

Zostało sprzedanych 6 nieruchomości:

- przy ul. Sienkiewicza i ul. Zamoyskiego o pow. 2758 m²,
- przy ul. Kościuszki o pow. 4069 m²,
- przy ul. Trocera i ul. Staromiejskiej o pow. 3932 m²,
- przy ul. Gen. Sikorskiego o pow. 6401 m²,
- przy ul. Rymera o pow. 1193 m²,
- przy ul. Rymera i ul. Wolności o pow. 6378 m²,

natomiast nie zyskały zainteresowania nieruchomości:

- przy ul. Lompy (SP) o pow. 9 ha 4642 m²,
- przy ul. Lompy i ul. Skargi (SP) o pow. 3 ha 8008 m²,
- przy ul. Mielżyńskiego o pow. 4 ha 7453 m²,
- teren przy kolei Gliwice – Katowice o pow. 5 ha 0278 m²,
- przy ul. Korczoka o pow. 1846 m²,
- przy ul. Trocera o pow. 6378 m²,
- przy ul. Koźlika o pow. 1665 m²,
- przy ul. Szkolnej o pow. 1322 m²,

- przy ul. Sienkiewicza i ul. Chojnickiego o pow. 1938 m²,
- przy ul. Staromiejskiej o pow. 1385 m²,
- przy ul. Staromiejskiej o pow. 912 m².

Powierzchnia objęta ofertami inwestycyjnymi wyniosła 27 ha 0558 m².

W 2009 roku zostały zawarte 4 umowy sprzedaży terenów inwestycyjnych na łączną kwotę 1 268 560,00 zł netto:

- przy ul. Sienkiewicza i ul. Zamoyskiego o pow. 2758 m² – cena 232 300,00 zł netto,
- przy ul. Kościuszki o pow. 4069 m² – cena 292 900,00 netto,
- przy ul. Trocera i ul. Staromiejskiej o pow. 3932 m² - cena 363 600,00 zł netto,
- przy ul. Gen. Sikorskiego o pow. 6401 m² - cena 379 760,00 zł netto.

- Skomunikowanie terenów inwestycyjnych było realizowane poprzez zadnia:

L.p.	Nazwa zadania	Zakres czynności	Kwota zł
1.	Przebudowa na rondo istniejącego skrzyżowania ul. Korfantego i ulicy Gdańskiej w Zabrze*	Wykonanie: nawierzchni jezdni z mas bitumicznych wraz z podbudową i krawężnikami; nawierzchni ścieżki rowerowej; nawierzchni chodników z kostki brukowej; montaż rurociągów kanalizacji deszczowej; montaż masztu oświetleniowego i opraw oświetleniowych; oznakowania poziomego oraz pionowego; zagospodarowania terenu w zakresie zieleni.	2 552 892,14
2.	Połączenie autostrady A1 z autostradą A4 poprzez przebudowę układu komunikacyjnego – połączenie projektowanego IV odcinka ul. Nowo – Paderewskiego z istniejącym układem komunikacyjnym miasta.**	Opracowano dokumentację projektową i uzyskano decyzję pozwolenia na budowę. Wszczęto procedurę przetargową na wybór wykonawcy robót dla odcinka łączącego rondo de Gaulle’a z ul. Sportową. W postępowaniu przetargowym wykonawcy złożyli 9 ofert. Komisja przetargowa dokona wyłonienia najkorzystniejszej oferty.	336 012,57
3.	Budowa dróg i infrastruktury komunalnej na terenie osiedla „Słoneczna Dolina”.	Uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę dróg i infrastruktury komunalnej na terenie osiedla mieszkaniowego „Słoneczna Dolina.”	-
4.	Przebudowa ulicy Długiej w Zabrze – Etap I na odcinku zaczynającym się na początku ulicy Jesionowej i kończącym się za skrzyżowaniem z ulicą Rogera.	Wykonanie nowej nawierzchni drogi, kanalizacji deszczowej, nowych miejsc parkingowych, nawierzchni chodników oraz przebudowa oświetlenia ulicznego na całej długości drogi.	850 000,00
5.	Budowa ul. Nowo-Piłsudskiego od DTŚ do ul. Roosevelta.	Uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.	157 748 000,00
6.	Droga dostępowa do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	Opracowano projekt budowlany drogi dostępowej do KSSE i złożono wnioski o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.	15 099,00

*Otrzymano dofinansowanie na realizację projektu z Budżetu Państwa 1 276 446,07 PLN

** Zawnioskowano o kwotę 3 000 000 PLN na realizację tego zadania poprzez projekt pn. Budowa ulicy Nowo-Paderewskiego od węzła DTŚ w ul. De Gaulle’a do ul. Sportowej

Zabrze cechuje bardzo dobra lokalizacja w centralnej części województwa śląskiego i Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, co jest dużym plusem dla rozwoju gospodarczego i prowadzenia inwestycji w tym mieście.

Do zmian sytuacji w rozwoju gospodarczym i przedsiębiorczości przyczyniają się w dużej mierze działania nastawione na zmianę infrastruktury drogowej, takie jak:

- ✓ budowa Drogowej Trasy Średnicowej (DTŚ);

- ✓ budowa autostrady A1;
- ✓ budowa obwodnic centrum miasta łączących autostrad A1, A4, DK 88, DTŚ;
- ✓ budowa dróg w KSSE.

Drogi te uaktywniają wiele rejonów miasta przewidzianych pod działalność gospodarczą, a także wpłyną na rozwój KSSE na terenie miasta.

Skomunikowanie terenów inwestycyjnych (m.in. budowa autostrady A1 budowa DTŚ odcinek Zabrze do węzła z A1 Sośnica, budowa drogi Nowopaderewskiego) następuje poprzez:

Budowę Autostrady A1 - w trakcie realizacji – zgodnie z harmonogramem 23 grudnia 2009 roku zakończono prace przy węźle Sośnica. Poniżej harmonogram prac. (źródło GDDKiA).

- Budowa węzła Sośnica. Roboty zakończono.
Oddanie do użytku nastąpiło 23 grudnia 2009
- Budowa autostrady A1 na odcinku Maciejów – Sośnica.
Przewidziane zakończenie Robót 31.06.2011 r.
- Budowa autostrady A1 na odcinku Piekary Śl. – Maciejów.
Przewidziane zakończenie Robót 08.12.2011 r.
- Budowa autostrady A1 na odcinku Pyrzowice – Piekary Śl.
Przewidziane zakończenie Robót 20.04.2012 r.

Drogowa Trasa Średnicowa powiązana będzie z układem ulicznym Zabrze poprzez węzły z następującymi ulicami:

- z drogą w rejonie KWK Sośnica do ulicy Roosevelta,
- z ul. De Gaulle'a,
- z ul. Rymera,
- z ul. Skargi,
- z projektowaną trasą Rokitnica –Wirek.

W zakres inwestycji wchodzi:

- roboty drogowe,
- 10 obiektów mostowych,
- 2 kładki dla pieszych,
- 2 przejścia podziemne dla pieszych,
- mury oporowe,
- odwodnienie i oświetlenie trasy,
- ekrany akustyczne,
- przebudowa istniejącej infrastruktury miejskiej,
- wyburzenia budynków mieszkalnych, gospodarczych i garaży,
- odtworzenie mieszkań i garaży.

Postęp robót na odcinku Z1, Z2 w Zabrzu - stan na koniec grudnia 2009:
(15–ty miesiąc realizacji kontraktu)

Upływ czasu w stosunku do planowanego czasu realizacji wynosi 56%.

Zaawansowanie wykonania całości robót w stosunku do planowanych wynosi 62%,
w tym:

Na odcinku Z1:

1. roboty drogowe - zaawansowanie ok. 40%
2. odwodnienie korpusu drogowego (kanalizacja deszczowa) – zaawansowanie ok. 89%
3. przebudowa urządzeń obcych – zaawansowanie ok. 43%

4. roboty konstrukcyjno – mostowe.

Na odcinku Z2:

1. roboty drogowe – zaawansowanie ok. 57%
2. odwodnienie korpusu drogowego (kanalizacja deszczowa) – zaawansowanie ok. 86%
3. przebudowa urządzeń obcych – zaawansowanie ok. 76%
4. roboty konstrukcyjno – mostowe.¹

- Na potrzeby terenów nowoprojektowanych oraz istniejących, dostawę ciepła na cele centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody oferuje ZPEC Sp. z o.o.

Spółka ta prowadzi analizy techniczne oraz ekonomiczne budowy sieci ciepłowniczej do północnych dzielnic miasta Zabrze. Celem tych działań jest przyłączenie do sieci ciepłowniczej między innymi nowoprojektowanych obiektów na terenie Nowego Miasta oraz Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Zabrzu.

Prócz zadania głównego - przyłączenie do sieci nowoprojektowanych obiektów – celem przedsięwzięcia jest także znacząca poprawa stanu środowiska miasta Zabrze poprzez umożliwienie mieszkańcom dzielnic północnych przyłączenia do sieci budynków dotychczas zasilanych z lokalnych kotłowni węglowych oraz indywidualnych pieców.

Ponadto ZPEC Sp. z o. o. stale inwestuje i buduje nowe sieci ciepłownicze na terenie miasta Zabrze.

W roku 2008 wybudowano 2070,41 mb sieci ciepłowniczej preizolowanej, a w 2009: 2082,65 mb.

Na terenie miasta znajduje się rozbudowana struktura sieci ciepłowniczej o długości: 88,661 km.

¹ <http://www.dts-sa.pl/kolumna-lewa/aktualnosci/>

- Gmina Zabrze w 2009 roku, pozyskała dofinansowanie na następujące projekty inwestycyjne:

Projekty inwestycyjne - dotacje przyznane				
Tytuł projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania	Data i numer umowy o dofinansowanie
Przekształcenie terenu dawnego państwowego przedsiębiorstwa rolnego w strefę aktywności inwestycyjnej - przygotowanie dokumentacji	641.000,00	544.425,00	PO IG, Priorytet VI Polska gospodarka na rynku międzynarodowym, Działanie 6.2 Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych, Poddziałanie 6.2.2 Wsparcie działań studyjno-koncepcyjnych w ramach przygotowania terenów inwestycyjnych dla projektów inwestycyjnych	POIG.06.02.02-00-025/09 z dnia 03.08.2009
Zabrze - kopalnia możliwości. Promocja terenów inwestycyjnych miasta.	905.739,00	766.903,15	RPO WSL, Priorytet I Badanie i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość, Działanie 1.1.2 Promocja inwestycyjna	Umowa w trakcie podpisania
Przebudowa na rondo istniejącego skrzyżowania ul. Korfantego i ul. Gdańskiej w Zabrzu	2.552.892,14	1.276.446,07	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	161/2008/NPPDL z dnia 30.06.2009

Projekty inwestycyjne - na etapie oceny formalnej/merytorycznej oraz w przygotowaniu				
Tytuł projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania	Data i numer umowy o dofinansowanie
Budowa drogi dostępowej do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Zabrze	12.946.984,04	4.086.068,16	RPO WSL, Priorytet VII Transport, Działanie 7.1 Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej, Poddziałanie 7.1.2 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	Wniosek na etapie oceny formalnej

- W roku 2009 na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy dysponował kwotą w wysokości 18 773,300 zł. Realizowane były następujące programy:

Lp.	Źródło finansowania	Kwota
1.	Fundusz Pracy	6 132 400,00 zł
2.	Europejski Fundusz Społeczny "Krok do przodu"	5 195 600,00 zł
3.	Rezerwa ministra "Wejście na rynek pracy"	893 900,00 zł
4.	Rezerwa Ministra "Dobry start do zatrudnienia"	1 437 339,68 zł
5.	Rezerwa Ministra "Nowy zawód - nowa szansa"	15 185,89 zł
6.	Rezerwa Ministra "Wspieramy przedsiębiorczość"	680 500,00 zł
7.	Rezerwa Ministra "Dobry start do zatrudnienia II"	751 832,52 zł
8.	Rezerwa Ministra "Wspieramy przedsiębiorczość II"	2 335 745,23 zł
9.	Rezerwa Ministra "Powrót do pracy"	751 964,75 zł
10.	Rezerwa Ministra "45+"	575 831,93 zł
RAZEM		18 770 300,00 zł

Źródło: PUP Zabrze

Strukturę wydatków w roku 2009 przedstawia poniższa tabela:

Forma aktywizacji	Wydatki w tys. zł	Liczba osób skierowanych							
	Ogółem	Ogółem	w tym kobiety	w tym osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy					
				do 25 roku życia		powyżej 50 roku życia		długotrwale bezrobotni	
				Ogółem	kobiety	Ogółem	kobiety	Ogółem	kobiety
szkolenie i przekwalifikowanie	4052,3	1355	732	402	167	177	104	505	383
staż	5358,2	902	655	636	444	37	26	167	150
przygotowanie zawodowe	836,5	23	20	5	3	6	6	17	17
prace społecznie- użyteczne	255,2	261	160	7	6	92	30	238	152
prace interwencyjne	3,4	-	-	-	-	-	-	-	-
roboty publiczne	858,1	111	70	25	17	30	14	54	38
środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	4686,7	263	123	48	22	16	4	47	30
refundacja kosztów utworzenia nowych miejsc pracy	1958,7	190	93	89	38	15	6	36	28
inne	189,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem:	18198,9	3052	1820	1212	697	373	190	1064	798

Źródło: PUP Zabrze

Zestawienie zbiorcze, co do podjęcia pracy, działalności gospodarczej oraz zgłoszonych ofert pracy przedstawia tabela poniżej:

	Rok	
	2008	2009
Podjęcia pracy	3 417	4 551
Podjęcia działalności gospodarczej	121	263
Zgłoszenia oferty pracy	5 851	4 041

Źródło: PUP Zabrze

Utworzono ponadto nowe miejsca pracy:

- miejsca pracy utworzone w wyniku:
 - refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy - 91 (w tym 9 dla osób z wykształceniem wyższym).
 - firmy powstałe w wyniku rozpoczęcia działalności gospodarczej - 263

Przedstawiono oferty inwestycyjne, w 2 konferencjach dla zabrzańskich przedsiębiorców. Powiatowy Urząd Pracy brał udział w organizacji Targów Edukacji, Pracy i Przedsiębiorczości „Twoja przyszłość – Zabrze 2009”, w dniach 31.03.2009 r. do 02.04.2009 r.

- W zakresie określenia zasad i formy udostępniania terenów inwestycyjnych w 2009 roku Zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 5 czerwca powołano „Zespół ds. Planowania i Realizacji Inwestycji oraz Sprzedaży Nieruchomości.

Do zadań zespołu należy planowanie inwestycji związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych oraz prowadzenie projektów polegających na przygotowaniu i sprzedaży nieruchomości. Zespół kreuje i realizuje strategię obrotu nieruchomościami. W roku 2009 zespół prowadził projekt „Zonna-Heweliusza” polegający na przygotowaniu nieruchomości na potrzeby indywidualnego budownictwa mieszkaniowego. Obecnie zespół przygotowuje realizację kolejnych 4 projektów.

Współpracowano z PKP Cargo w sprawie budowy terminala kontenerowego na terenie Zabrze Maciejowa oraz przy pozyskaniu inwestora z branży logistycznej na przylegający do terminala teren będący własnością Gminy Zabrze.

Prowadzone są prace nad przygotowaniem nowego zbioru ofert inwestycyjnych przez Wydział Obrotu Nieruchomościami we współpracy z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta ds. Inwestorów oraz przy udziale Zespołu ds. Planowania i Realizacji Inwestycji oraz Sprzedaży Nieruchomości.

Nowa oferta inwestycyjna otwierająca zupełnie nowe tereny inwestycyjne a także obejmująca nowe formy promocji miasta będzie gotowa w trzecim kwartale roku 2010.

Miasto Zabrze otrzymało prestiżową opinię międzynarodowej agencji ratingowej Fitch Ratings, która pozytywnie oceniła zdolności inwestycyjne miasta. W dniu 19.02.2009 roku agencja Fitch Ratings nadała Miastu Zabrze rating: międzynarodowy dla długoterminowego zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej na poziomie BBB – krajowy na poziomie A - (pol). Ratingi w tej skali oznaczają oczekiwanie niskiego poziomu ryzyka kredytowego, co przekłada się wiarygodność i wypłacalność miasta w kontaktach z obecnymi i przyszłymi inwestorami zarówno krajowymi jak i zagranicznymi.

- Suma podatku dochodowego od osób prawnych wynosiła:

w 2007 roku – 14 722 917,36 zł

w 2008 roku – 17 992 356,92 zł

Wielkość podatku od nieruchomości płaconego przez osoby prawne wynosiła:

w 2007 roku – 49 241 136,63 zł

w 2008 roku – 54 319 075,65 zł

w 2009 roku – 56 140 467,30 zł

- Na terenie Zabrze działają szkoły wyższe:

1. Śląski Uniwersytet Medyczny

2. Politechnika Śląska Wydział Organizacji i Zarządzania

3. Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach Zamiejskowy Ośrodek Dydaktyczny w Zabrzu

4. Wyższa Szkoła im. B. Jańskiego

5. Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu²

² W ramach porozumienia o opiece naukowej z Uniwersytetem Śląskim, absolwenci kolegium mogą uzyskać dyplom ukończenia studiów zaocznych i tytuł licencjata na wyższej uczelni po zdaniu egzaminu przed komisją

Liczba kierunków oferowanych przez szkoły wyższe działające w Zabrzu

1. Śląski Uniwersytet Medyczny – 2 kierunki:
 - ✓ Lekarski
 - ✓ Lekarsko - dentystyczny
2. Politechnika Śląska – 5 kierunków
 - ✓ Zarządzanie
 - ✓ Administracja
 - ✓ Socjologia
 - ✓ Zarządzanie i Inżynieria Produkcji
 - ✓ Logistyka
 - ✓ Lekarsko - dentystyczny
3. Akademia Wychowania Fizycznego – 1 kierunek
 - ✓ Wychowanie fizyczne
4. Wyższa Szkoła im. B. Jańskiego – 1 kierunek
 - ✓ Gospodarka przestrzenna
5. Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych
 - ✓ Język angielski
 - ✓ Język niemiecki

Liczba studentów szkół wyższych działających w Zabrzu

1. Śląski Uniwersytet Medyczny
 - studia stacjonarne – 1412
 - obcokrajowcy - 12
 - studia niestacjonarne – 264
 - Absolwenci – 206

Studium Doktoranckie

- Studia stacjonarne - 50
- Studia niestacjonarne - 16
- Obrona rozprawy doktorskiej i nadanie stopnia doktora nauk medycznych – 12
- Otwarcie przewodu doktorskiego 25

- 75 kursów podyplomowych – 1541 uczestników

2. Politechnika Śląska
 - Studia stacjonarne – 1523
 - Studia niestacjonarne – 1273
 - Absolwenci 368
 - 10 studiów podyplomowych – 365 słuchaczy

3. Akademia Wychowania Fizycznego
 - studia stacjonarne – 99 osób (w tym 25 kobiet)
 - studia niestacjonarne – 0 osób
 - Absolwenci – 0 osób³

uczelnianą Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na Wydziale Filologii Obcych. -
<http://www.nkjozabrze.edu.pl/>

³ Oddział zamiejscowy rozpoczął swoją działalność w Zabrzu w 2009 r., w związku z czym dopiero w kolejnych latach będzie można wykazać liczbę absolwentów, kończących naukę.

4. Wyższa Szkoła im. B. Jańskiego
 - 62 osoby
 - Absolwenci – 0 osób⁴
5. Kolegium Języków Obcych
 - studia stacjonarne – 183 osoby
 - Absolwenci – 37 osób

C 2. Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Na rozwój lokalnej przedsiębiorczości ma wpływ szeroko rozumiane otoczenie biznesu: prawo i regulacje oraz ich egzekwowanie, system podatkowy, koszty pracy, dostępna infrastruktura drogowa, telekomunikacyjna, rynek finansowy, otoczenie instytucjonalne, itp.

Do działań mających na celu wspieranie przedsiębiorczości na terenie miasta zaliczyć można:

1. współdział Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu w organizacji 2 konferencji dla zabrzańskich przedsiębiorców – w dniu 28.01.2009 r. oraz w dniu 30.11.2009 r. Konferencje odbywały się pod honorowym patronatem Prezydent Miasta Zabrze Małgorzaty Mańki-Szulik. Podczas konferencji przedstawione zostały między innymi informacje na temat realizowanych i planowanych na terenie miasta inwestycji;
2. współorganizację Targów Edukacji, Pracy i Przedsiębiorczości „Twoja przyszłość – Zabrze 2009”, odbywających się w dniach 31.03.2009 r. do 2.04.2009 r. Podczas Targów Pracy i Przedsiębiorczości osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą mogły uzyskać pomoc oraz informacje na temat możliwości pozyskania dotacji unijnych;
3. organizację szkoleń z zakresu przedsiębiorczości dla osób bezrobotnych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.
W ramach szkoleń ABC Przedsiębiorczości oraz Własna firma – krok po kroku przeszkolono 88 osób;
4. 263 osoby otrzymały środki Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
Dzięki tej pomocy powstały 263 nowe firmy, w tym w zakresie:
 - handlu - 68
 - usług - 191
 - produkcji - 4.

Szacunkowa liczba utworzonych miejsc pracy w ramach sektora MŚP – 354, w wyniku wsparcia środkami Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Gmina Zabrze daje możliwość wsparcia w postaci udzielenia poręczeń, poprzez utworzony Fundusz Poręczeń Kredytowych. Poręczenia te ułatwiają podmiotom gospodarczym dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania.

Został opracowany dokument „Pakiet Rozwiązań Pomocowych dla Przedsiębiorców i Inwestorów w Gminie Zabrze będący dokumentem porządkującym i systematyzującym

⁴ Ze względu na krótki okres działalności Wydział Zamiejscowy w Zabrzu nie posiada jeszcze absolwentów.

narzędzia stymulujące oraz wspierające działania proprzedsiębiorcze, jakimi dysponuje Magistrat. Ma on za zadanie ułatwić wszystkim zainteresowanym szybkie i bezbłędne poruszanie się w gąszczu ustaw, przepisów, regulacji i rozporządzeń dotyczących rozmaitych narzędzi pomocowych dla sektora MSP. Daje możliwość zapoznania się z dostępnymi pomocami dla przedsiębiorców i inwestorów na terenie gminy, wzmacnia współpracę pomiędzy jednostką administracyjną – Urzędem Miejskim w Zabrze – a lokalnymi przedsiębiorcami.

W zakresie doradztwa w kierunku zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania na ten cel funduszy krajowych i unijnych udzielono około 150 porad. Prowadzono również bezpłatne szkolenia dla bezrobotnych i MSP, w których uczestniczyło w 2009 roku około 200 osób.

Poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarki narodowej wg klas wielkości, z uwzględnieniem ilości zatrudnionych pracowników.
 Przyjęto podział: 0-9, 10-49, 50-249, 250-999, 1000 i więcej pracowników.

Klasa wielkości	2007	2008
0 - 9	14 491	13 647
10 - 49	690	692
50 - 249	128	130
250 - 999	26	25
1000 i więcej	3	4
Ogółem:	15 338	14 498

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Urząd Miejski prowadzi Ewidencję Działalności Gospodarczej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Poniżej tabela ukazująca liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych:

Rok	Wpisane do EDG	Wykreślone z EDG	Zarejestrowane podmioty gospodarcze
2007	1054	971	15 555
2008	1164	974	15 745
Stan na 31.12.2009	1086	1008	15 823

C 3. Wzmacnianie profilu gospodarczego miasta

Dla wzmocnienia zaangażowania mieszkańców miasta w tworzeniu miejsc pracy dla siebie i innych, rozpoczęto prace nad wzmocnieniem profilu gospodarczego miasta poprzez tworzenie warunków ułatwiających przyszłym i obecnym przedsiębiorcom kontaktów regionalnych i międzynarodowych.

Plan działań opiera się na budowie solidnego otoczenia makroekonomicznego, stworzeniu dogodnych i jednolitych warunków prawnych oraz efektywnym wsparciu rozwoju przedsiębiorstw, promowaniu przedsiębiorczości, poprawie infrastruktury, wspieraniu rozwoju innowacyjności i nowych technologii, a także inwestowaniu w kapitał ludzki.

Gmina zorganizowała 11 szkoleń warsztatowych dla przedsiębiorców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Zorganizowano, wraz z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrzu, kolejną edycję Targów Edukacji, Pracy i Przedsiębiorczości „Twoja przyszłość – Zabrze 2009”, które odbyły się w dniach 31.03 – 02.04.2009 w Hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zabrzu.

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi także Punkty Pomocy Koleżeńskiej, Punkty Konsultacyjno – Doradcze dla przedsiębiorców czy osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

W działaniach zmierzających do zmiany sytuacji gospodarczej miasta czynnie uczestniczy Zabrzańska Izba Przemysłowo-Handlowa, Cech Rzemiosł Różnych, Powiatowa Rada Zatrudnienia oraz Rada Gospodarcza.

Na zmiany rozwoju gospodarczego wpływają takie działania jak:

- budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne,
- rozwój turystyki przemysłowej (Europejski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej – Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „Guido”, Skansen Królowa Luiza, Sztolnia Dziedziczna, Muzeum Górnictwa, Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki),
- szkolnictwo wyższe (Oddziały Politechniki Śląskiej, Filia AWF-u, itp.),
- budowa obiektów rekreacyjno-sportowych, parków, centrów kultury, przebudowy Stadionu „Górnika Zabrze”,
- bazy informatyczne, np. Systemu Informacji o Terenie, sieci szerokopasmowej, itp.
- rozbudowa Śląskiego Centrum Chorób Serca.

W roku 2008 PKP Cargo podjęło decyzję o rozbudowie Centrum Logistycznego na obszarze położonym na granicy miast Zabrze – Gliwice. Niestety kryzys finansowy na świecie spowodował w roku 2009 wstrzymanie inwestycji. Obecnie władze PKP Cargo deklarują powrót do realizacji projektu. Ponadto można zauważyć rosnącą wraz z początkiem roku liczbę inwestorów poszukujących terenów pod bazy logistyczne. Obecnie w trakcie przygotowania jest oferta inwestycyjna udostępniająca nowe tereny pod centra logistyczne.

Na terenie miasta Zabrze działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (Podstrefa Gliwice), której rozwój wpływa na zmniejszenie bezrobocia, wzrost dochodów, mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości, a tym samym zmiany lokalnej sytuacji gospodarczej.

Obecnie Specjalna Strefa Ekonomiczna w Zabrzu składa się z czterech kompleksów:

1. Kompleks pierwszy – rejon ulicy Pyskowickiej, część najstarsza włączona do KSSE w 2006 r.
2. Kompleks drugi i trzeci – na wschód od ulicy Ofiar Katynia, teren po byłym PGR Wesola, włączona do strefy w styczniu 2008
3. Kompleks czwarty – przy ulicy 3 maja teren ZZM włączony do strefy, w lipcu 2008 r.

Ad1

Obecnie w granicach kompleksu pierwszego KSSE prowadzą działalność następujące przedsiębiorstwa:

- NMC, działki o nr 314/4, 274/4 o łącznej powierzchni 3,4282 ha
- Best Poland, działki o nr 274/2, 276/5, 278/22 o łącznej powierzchni 2,2557 ha
- Stilpol, działka o nr 271/4 o łącznej powierzchni 2,2586 ha

suma powierzchni działek wynosi: 7,9425 ha

Ad 3

Rozporządzeniem z dnia 22 lipca 2008 roku rozszerzono granice KSSE w Zabrzu o teren Zabrzeńskich Zakładów Mechanicznych, tworząc tym samym 4 kompleks KSSE na terenie miasta Zabrze.

Powierzchnie KSSE

Przed grudniem 2009 – 107,89 ha (suma 4 kompleksów)

Na mocy rozporządzenia włączono 17,86

wyłączono 9,84

Suma powierzchni to 115,9 ha

- Kontakty z inwestorami zagranicznymi obejmowały: obsługę delegacji zagranicznych anglojęzycznych wraz z tłumaczeniami korespondencji anglojęzycznej, przedstawiano prezentacje multimedialne potencjału inwestycyjnego Miasta Zabrze w języku polskim i angielskim podczas konferencji i spotkań z przedstawicielami biznesu w kraju i za granicą, a także udział w targach inwestycyjnych w Monachium ExpoReal 2009. Gmina podpisała z Górnośląską Agencją Przekształceń Przedsiębiorstw umowę na przeprowadzenie cyklu dwunastu szkoleń warsztatowych z zakresu prowadzenia i zakładania działalności gospodarczej (szkolenia jedno i dwudniowe).

C 4. Transfer nowych technologii oraz dostęp do informacji gospodarczej

Gmina Miejska Zabrze włącza się prawie we wszystkie proponowane przedsięwzięcia innowacyjne wpływające pozytywnie na rozwój środowiska gospodarczego. Współpracuje w tym zakresie ze wszystkimi osobami prawnymi i fizycznymi, które chcą współpracować na polu wdrożenia nowych technologii nie tylko w pracy ale także w nauce.

Do działań w kierunku rozwoju nowych technologii i innowacyjnych można zaliczyć:

- Projekt pn. „Centrum BioMedTech Silesia”, który powstał w wyniku porozumienia Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii, Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN, Instytutu Techniki i Aparatury Medycznej, Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej oraz Miasta Zabrze.

Centrum, jako ośrodek kreowania i wdrażania innowacyjnych technologii, ma powstać na terenie należącym do PAN oraz w budynkach wykorzystywanych przez Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN.

Projekt ten został złożony w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego do konkursu w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, działanie 2.1 „rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym”, uzyskując pozytywną ocenę formalną.

Projekt został umieszczony na liście rezerwowej, ze względu na niską pozycję w liście rankingowej projektów, mimo pozytywnej oceny merytorycznej.

- Przedsięwzięciem innowacyjnym jest Projekt „Centrum Czystych Technologii Węglowych”, którego celem jest wzrost możliwości konkurencyjnych z nowoczesnymi ośrodkami europejskimi i światowymi w realizacji projektów, w których rozwija się i opanowuje nowe czyste technologie węglowe.

Projekt ten realizowany jest przez Główny Instytut Górnictwa GIG, Katowicach. Partnerem projektu jest Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrzu.

Centrum to finansowane jest w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Priorytet 2. Infrastruktura sfery B + R, Działanie 2.1 Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym.

Koszt całkowity projektu: **194 157 251,48 zł**,

W tym wartość wydatków kwalifikowanych wynosi: **161 710 000,00 zł**.

Cele szczegółowe projektu na poziomie produktu to m.in.:

- Wybudowanie nowych i modernizacja istniejących laboratoriów badawczych;
- Wyposażenie laboratoriów badawczych w nowoczesny sprzęt badawczy;
- Utworzenie nowych specjalistycznych miejsc pracy.

Cele szczegółowe na poziomie rezultatu:

- Zwiększenie liczby projektów badawczych, rozwojowych i celowych realizowanych w ramach współpracy krajowej i międzynarodowej,
- Zwiększenie liczby przedsiębiorstw współpracujących z jednostkami uczestniczącymi w realizacji projektów,
- Zwiększenie liczby jednostek naukowych korzystających wspólnie z nowej infrastruktury badawczej.

- W roku 2009 kontynuowano prace nad projektem parku przemysłowo – technologicznego.

Zostały zakończone prace nad planem zagospodarowania przestrzennego dla północnych części miasta, który to obejmuje swoim zasięgiem tereny przeznaczone na rozwój parku przemysłowo – technologicznego. Ponadto zakończono prace związane z koncepcją uzbrojenia terenu. W roku 2009 udało się pozyskać środki zewnętrzne z programu „Innowacyjna Gospodarka” na badania i analizy związane z budową i rozwojem parku. Przewidywany termin udostępnienia parku inwestorom to druga połowa roku 2010.

- Prowadzony jest Projekt: Budowa Systemu Informacji o Terenie dla Miasta Zabrze, którego istotą i celem podstawowym jest zwiększenie ilości informacji oraz usług, przede wszystkim powiązanych z informacją przestrzenną, udostępnionych przez Urząd Miejski w Zabrzu podmiotom publicznym (społeczeństwu, instytucjom, przedsiębiorstwom) drogą elektroniczną. Projekt o wartości 1 925 709,00 PLN otrzymał dofinansowanie w wysokości 1 636 852,65 PLN co stanowi 85% kosztów. Pozostałe koszty w wysokości 288 856,35 PLN zostaną sfinansowane z budżetu miasta.

KIERUNEK ROZWOJU – NOWOCZESNE SPOŁECZEŃSTWO MIEJSKIE
(Priorytet 2)

„Nowoczesne społeczeństwo miejskie” to drugi priorytet, który zawiera 7 celów strategicznych.

C 5. Poprawa bezpieczeństwa

Dane dotyczące przestępstw na Terenia miasta Zabrze w latach 2008-2009.

	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych		Liczba przestępstw stwierdzonych		Przestępstwa wykryte		Wykrywalność sprawców przestępstw (w procentach)	
Lata	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Ogółem	7054	7826	8238	8882	4606	4994	55,3	55,6
Kryminalne	5791	6323	6816	6986	3269	3169	47,4	44,7
Gospodarcze	301	492	622	956	590	917	93,2	95,4
Drogowe	672	715	503	591	496	585	98,6	99

Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrzu

Przestępstwa stwierdzone na obszarach podległych poszczególnym komisariatom:

	Przestępstwa wszczęte.	Przestępstwa stwierdzone
Komisariat Policji I	1844	2524
Komisariat Policji II	2606	3601
Komisariat Policji III	953	1180
Komisariat Policji IV	653	735
Komisariat Policji V	583	842

Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrzu

W 2009 roku przeprowadzono 23 273 interwencji, z tego:

- w miejscach publicznych - 12219
- w mieszkaniu (domowe) - 5697
- w innych miejscach - 5357

Dane dotyczące form i rodzajów egzekwowanych wykroczeń:
Mandaty karne.

Rodzaj wykroczenia			Liczba nałożonych mandatów	Liczba zastosowanych środków oddziaływania poza karnego (art. 41kw)	
ogółem za wszystkie wykroczenia			16168	960	
Za wykroczenia przeciwko	porządkowi i spokojowi publicznemu (bez art. 55kw)		969	71	
	w tym:	art. 51 § 1 kw	424	57	
		art. 51 § 2 kw	540	14	
	bezpieczeństwa osób i mienia (bez art. 82 kw)		91	12	
	bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach		9871	654	
	obyczajności publicznej		742	41	
	mieniu	ogółem		1090	46
		w tym	art. 119	1078	20
			art. 124	12	26
	urządzeniom użytku publicznego		472	31	
	w tym	art. 143 kw		4	0
		art. 145 kw		441	30
	przepisom o:	ochronie przyrody		2	0
		ochronie zwierząt		0	0
		rybactwie śródlądowym		0	0
	przepisom wychowaniu trzeźwości...	o w	ogółem	2431	42
			art. 43 ' ust. 1	2039	31
innym przepisom		500	63		

Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrzu

Wnioski o ukaranie.

Rodzaj wykroczenia			Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do Sądu	Liczba spraw, w których nie składano wniosku o ukaranie.		
				Ogółem	Na podstawie art. 41 kw	Z powodu niewykrycia sprawcy
ogółem za wszystkie wykroczenia			2275	1667	80	1093
Za wykroczenia przeciwko	porządkowi i spokojowi publicznemu (bez art. 55kw)		155	33	11	4
	w tym:	art. 51 § 1 kw	62	25	9	2
		art. 51 § 2 kw	91	6	2	1
	bezpieczeństwa osób i mienia (bez art. 82 kw)		17	11	2	1
	bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach		1221	275	19	139
	obyczajności publicznej		47	13	3	2
	mieniu	ogółem	550	1151	21	823
		w tym art. 119	491	748	14	546
		art. 124	49	308	7	221
	urządzeniom użytku publicznego		23	16	8	5
	w tym	art. 143 kw	2	3	0	3
		art. 145 kw	16	12	8	2
	przepisom o:	ochronie przyrody	0	1	0	1
		ochronie zwierząt	0	0	0	0
		rybactwie śródlądowym	4	0	0	0
	przepisom o wychowaniu w trzeźwości...	ogółem	88	24	11	0
		art. 43 ust. 1	87	11	3	0
	innym przepisom		170	143	5	118

Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrze

Ewidencja wyników działań straży Gminnej/Miejskiej w Zabrzu przeciwko wykroczeniom:

Rok	Pouczenia	Mandaty		Wnioski do Sądu Grodzkiego	Razem
		ilość	kwota		
2009	10 945	9026	924450	793	22216
2008	12 590	8551	851880	552	21693

Źródło: Straż Miejska w Zabrzu

Realizując kierunek działania – Współpraca z Policją, przekazywane są z budżetu miasta środki finansowe przeznaczone na dodatkowe zatrudnienie patrolujących miasto policjantów i inne zadania bieżące Policji oraz inwestycje.

Lp.	Zakres	Rok 2008	Rok 2009
1	Zadania bieżące i dodatkowe zatrudnienie	414 897 PLN	585 000 PLN
2	Inwestycje	206 000 PLN	45 000 PLN
SUMA		620 897 PLN	630 000 PLN

Zainstalowano w 2009 roku 16 kamer monitoringu wizyjnego (zewnętrznego) w centrum miasta. Stanowiska do monitorowania znajdują się w:

1. Komendzie Miejskiej Policji
2. Straży Miejskiej.

Na przestrzeni całego roku 2009 zamontowano ok. 60 kamer monitorujących teren wokół placówek oświatowych.

Ze strony Wydziału ZKOL było zaangażowanych 5 osób a od października również 5 osób w Centrum Nadzoru Wizyjnego.

W dniu 05.05.2009 r. powołano Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zabrze Nr 312/ZKOL/2009 Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego.

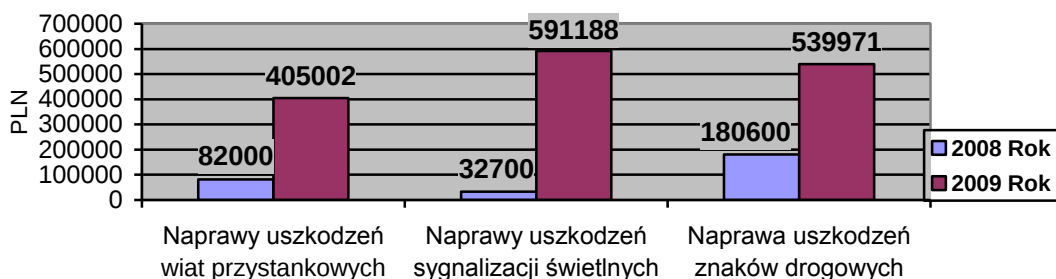
Do podstawowych zadań Zespołu należy:

- 1) ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń na obszarze miasta;
- 2) przygotowanie propozycji działań i przedstawienie Prezydentowi Miasta wniosków; dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w Planie Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 3) przekazanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami;
- 4) opiniowanie Planu Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 5) przygotowanie warunków udzielenia pomocy poszkodowanym i koordynowanie akcji humanitarnych.

Mające bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo użytkowników dróg, poniesiono nakłady na bieżące utrzymanie dróg:

- **wiat przystankowych** – 405 001,74 PLN (szklenie wiat, remonty przystanków, remont dworca autobusowego przy ul. Goethego, w tym usuwanie skutków wandalizmu - program PR 5.2.2. - 232 448,77 PLN),
- **sygnalizacji świetlnej** – 591 187,55 PLN (konserwacja, remonty, usuwanie awarii, w tym naprawa urządzeń uszkodzonych i zdewastowanych - program PR 5.2.2.– 135 395,55 PLN),
- **znaków pionowych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego** - 539 971,00 PLN (wymiana znaków i urządzeń brd, montaż nowego oznakowania i elementów brd, naprawa i wymiana znaków oraz urządzeń brd uszkodzonych lub zdewastowanych - program PR 5.2.2.– 250 132,04 PLN)
- **znaków poziomych** – 349 952,28 PLN (odtworzenie / wykonanie nowego oznakowania poziomego w ciągu dróg m. Zabrze – wszystko podlega jednocześnie pod program PR 5.2.2.)

Wydatki na naprawę urządzeń miejskich

Na poprawę bezpieczeństwa miasta, w 2009 roku, wydatkowano 537304,9 PLN

Realizowane programy w ramach współpracy z Policją:

I edycja programu profilaktyczno – prewencyjnego „KROK PO KROKU DO EURO 2012”.

Na początku marca 2009 roku Komenda Miejska Policji w Zabrzu zaproponowała realizację programu profilaktyczno – prewencyjnego „Krok po Kroku do Euro 2012”. Podczas zorganizowanego spotkania projekt programu został przedstawiony władzom miejskim, dyrektorom szkół gimnazjalnych, środowisku sportowemu oraz instytucjom wspierającym bezpieczeństwo podczas imprez masowych. Realizowany był przez UM Zabrze, „Górnik” Zabrze, MOSiR Zabrze, PDK oraz Komendę Miejską Policji w Zabrzu. Program zakładał wykształcenie w młodych ludziach postawy kulturalnego kibicowania, znającego zasady fair play. Program został zdefiniowany pod kątem zbliżających się Mistrzostw Europy w piłce nożnej. Planowanym celem jest nie tylko „Euro 2012”, lecz również dbanie o wychowanie młodzieży, kształtowanie właściwych postaw, a więc działania profilaktyczne dla wszystkich tych, którzy zamierzają zasiadać na trybunach polskich stadionów dziś i jutro.

Założeniem programu jest podniesienie wiedzy z historii Mistrzostw Europy, wiedzy z zakresu bezpieczeństwa podczas imprez masowych, umiejętności posługiwania się językiem angielskim oraz historii i geografii Europy, a także udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Adresatami programu byli uczniowie drugich klas gimnazjalnych. Program został zaakceptowany oraz uzyskał status programu Urzędu Miejskiego w Zabrzu oraz Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu.

W szkołach, które brały udział w programie przeprowadzili zajęcia poświęcone bezpieczeństwu podczas imprez masowych.

Ponadto, w maju 2009, korzystając z gościnności sześciu zabrzańskich szkół, odbyły się spartakiady, w których prócz szeregu nagród rzeczowych dla uczestników finału, jako nagrodę główną, zwycięski zespół dostał zaproszenie z rąk profesora Jerzego Buzka, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, do odwiedzenia Parlamentu Europejskiego w Brukseli.

Po zakończeniu I edycji programu, jego realizatorzy zdecydowali się na dalszą realizację programu w kolejnych latach. Zamiarem organizatorów będzie nakłonienie innych miast do włączenia się w program „Krok po Kroku do Euro 2012”.⁵

⁵ Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrzu

Program „Lepiej Razem Niż Osobno”.

W 2009 roku w wyniku realizacji Programu LRNO uzyskano następujące wyniki:

- Legitymowani dorośli: 981
- Legitymowani nieletni: 650
- Rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze z nieletnimi: 628
- Rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze z prawnymi opiekunami: 308
- Rozmowy z przedstawicielami szkół (pedagog, dyrektor, nauczyciel, psycholog): 332
- Czynności w miejscu zamieszkania nieletnich: 308
- Kontrole w miejscach grupowania się dzieci i młodzieży:
 - a) w otoczeniu szkoły: 1683
 - b) w innych miejscach (dworce PKP i PKM, skwery, parki, place zabaw itp.): 551
- Mandaty karne:
 - a) 69 - art. 13 ust. 1 pkt 2 Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
 - b) 84 - art. 43 ust. 1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
 - c) 6 - art. 145 Ustawy kodeks wykroczeń
 - d) 1 - art. 141 Ustawy kodeks wykroczeń
 - e) 1 - art. 97 Ustawy kodeks wykroczeń
 - f) 4 - art 63a Ustawy kodeks wykroczeń
 - g) 2 - art. 92 § 1 Ustawy kodeks wykroczeń
- Wnioski do Sądu Rodzinnego i Nieletnich: 65 (demoralizacja, sprawy opiekuńcze)
- W ramach realizacji Programu przeprowadzono 45 prelekcji w następujących jednostkach oświatowych: Zespół Szkół Specjalnych nr 39, Szkoła Podstawowa nr 4, 7, 8, 15, 18, 25, Zespół Szkolono-Przedszkolny nr 7, Gimnazjum nr 24, 25, Zespół Szkół nr 17, Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. 3-go Maja, Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego przy ul. Zwrotniczej, Szkoła Społeczna przy ul. Zwrotniczej, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 13, Centrum Edukacji i Rehabilitacji, ZSMS przy ul. Franciszkańskiej, Zespół Szkół nr 2, 3, ZSS nr 39, 40

Tematy prelekcji:

- „Odpowiedzialność prawna nieletnich”,
- „Przejawy demoralizacji – wagary, papierosy, alkohol, zachowania niezgodne z normami prawnymi i społecznymi”
- „Przejawy demoralizacji – rozpoznawanie zagrożeń wśród nieletnich” (spotkanie z rodzicami)
- „Internet – zagrożenia w sieci”
- „Bezpieczne powroty ze szkoły do domu”
- „Bezpieczna droga do szkoły”

Na podstawie przedstawionych wyników należy wnioskować, że przyjęty program ograniczył część występujących patologii. Przyczynił się do powstania czytelnego obrazu skali występujących zagrożeń, a jednocześnie wykazał możliwości oddziaływania. Program „Lepiej Razem Niż Osobno” okazał się niezbędny w zakresie pilnej interwencji na płaszczyźnie szkolnej. Wskazał, że zjawisko sprzedaży alkoholu oraz papierosów nieletnim w pełni odzwierciedla opinie badanych respondentów, których wyniki są przedstawione w opracowanym badaniu pt. „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Zabrze” - (badanie wykonane w 2007 roku przez PBS DGA).

Niejednokrotnie dochodzi do permanentnego łamania przepisów prawa przez pracowników małych sklepików, które kierują się jedynie zyskiem a nie dobrem dzieci. Eliminowanie zjawiska poprzez oddziaływanie na właścicieli sklepików, realizowanie działań profilaktycznych, powinno zdecydowanie ograniczyć dostęp nieletnich do używek.

Program „Lepiej Razem niż Osobno” jako cel działania wskazał wszechstronne udzielanie pomocy placówkom oświatowym. Obserwacja dróg dojścia do szkół, przeprowadzanie spotkań z trudną młodzieżą poprzez prelekcje, pogadanki oraz indywidualne rozmowy, to główne wykonywane przez realizatorów programu. Przez wiele miesięcy realizowania programu, jego wykonawcy nie tylko podejmowali działania profilaktyczne, gdzie jako najważniejsze osiągnięcie należy zauważyć błyskawiczne dotarcie do środowiska domowego. Elementem działań realizatorów programu stało się ujawnienie także, szeregu zdarzeń mających charakter czynu karalnego. Rzeczywistość wykazała, że w środowisku szkolnym dochodzi do czynów zabronionych mających związek z takim przestępstwami jak: kradzieże, wymuszenia i znęcania. Uczniowie, którzy nie dają sobie rady z nauką lub którzy stykają się z szeregiem wewnętrznych problemów swą złość i agresję, a także chęć zaistnienia ujawniają w sposób negatywny na terenie obszarów szkolnych.

Współczesna szkoła nie może więc być pozostawiona sama sobie. Zrealizowany w Zabrzu program w znaczący sposób wspierał szkołę. Dał gwarancję szybkiej reakcji na zdarzenie i kompleksowego oddziaływania na problem, a nie jedynie czysto prawnego poinformowania Sądu Rodzinnego lub jednostki Policji o zaistniałym zdarzeniu. Program „Lepiej Razem niż Osobno” wskazał na szereg potrzeb, które nie były w sposób wystarczający doceniane w naszym mieście.⁶

W zakresie poprawy bezpieczeństwa w mieście, w 2009 r. wydatkowano 537 304,9 zł. Pozyskano środki na projekt: „Modernizacja systemu grzewczego w budynku administracji samorządowej oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Zbigniewa Religi 1 w Zabrzu.

Wartość dofinansowania:

- dotacja: 269 467,00 PLN
- pożyczka: 161 681,00 PLN

Źródło dofinansowania: WFOŚiGW.

Umowa: 531/2009/88/OA/Me/P

334/2009/88/OA/Me/P

⁶ Źródło: Komenda Miejska Policji w Zabrzu

C 6. Podniesienie jakości kształcenia mieszkańców

Nowoczesne społeczeństwo miejskie powinno posiadać odpowiednią wiedzę i świadomość obywatelską. Można to uzyskać poprzez podnoszenie jakości kształcenia ogólnego i pozalekcyjnego, pozwalającego na rozszerzenie i pogłębienie wiedzy w dziedzinach zainteresowań uczniów, a także rozwoju ich talentów.

Lp.	Zakres	Rok 2008	Rok 2009
1	Wydatki miasta w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych	1 592 500,00 PLN	2 898 511,00 PLN
2	Liczba osób uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych płatnych	9 292 uczniów	9 826 uczniów, głównie OPP
3	Liczba zajęć i kół	484 płatne	484 płatne

Zajęcia pozalekcyjne w szkołach organizowane były w oparciu o potrzeby uczniów. Były to:

1. zajęcia sportowe,
2. zajęcia językowe,
3. zajęcia informatyczne
4. zajęcia kulturalno-artystyczne

Powstał nowy program miejski – „Otwarte gabinety matematyczne” z myślą o przyszłych maturzystach, którzy będą obowiązkowo zdawali egzamin maturalny z matematyki – ok. 1525 uczniów. Kontynuowano program „Otwarte sale gimnastyczne”.

Realizowane są programy rządowe pn.:

1. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
2. „Owoce w szkole”;
3. „Mleko w szkole”;
4. „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2009 r.”.

W dalszym ciągu realizowane są programy wychowawczo – profilaktyczne z zakresu bezpieczeństwa w szkołach:

1. „Lepiej razem niż osobno”;
2. „Szkoła bez przemocy”;
3. „Bezpieczny mieszkaniec”.

Pozyskano 350 750,00 PLN na projekt „Eurostypendium drogą do rozwoju” zrealizowany 02.2009 – 06.2009. Projekt finansowany w całości z Budżetu Państwa i Europejskiego Funduszu Społecznego. Źródło finansowania: ZPORR, Działanie 2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w Województwie Śląskim.

Celem projektu było wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne, którego wynikiem było przygotowanie, podpisanie umów i wypłata stypendiów 104 beneficjentom.

Podpisano umowę WND-POKL.09.01.02 – 24-068/09 z dnia 31.03.2009 r. na realizację w 2010-2011 projektu „Bądź mądry – bądź cool!” na kwotę 312 321,40 PLN, w całości finansowany z Budżetu Państwa i Europejskiego Funduszu Społecznego. Źródło finansowania PO KL, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Celem projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych uczniów szkół w dzielnicy Biskupice poprzez stworzenie bogatej oferty zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych, edukacyjno – zawodowych oraz wsparcie psychologiczno – pedagogiczne.

Liczba młodzieży kontynuującej naukę w szkołach średnich w relacji do całkowitej liczby młodzieży to:

Lp.	Szkoła	Rok 2008		Rok 2009	
		Procent uczniów	Liczba uczniów	Procent uczniów	Liczba uczniów
1	Licea Ogólnokształcące	36,5%	2638	36,6%	2621
2	Technika	35,7%	2580	37,1%	2651
3	Licea Profilowane	7,0%	508	4,7%	328
4	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	14,1%	1021	14,7%	1055
5	Liceum Plastyczne oraz Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych	3,2%	235	3,1%	223
6	Szkoły Policealne	3,5%	254	3,8%	272
	Ogółem	100%	7236	100%	7150

Liczba kierunków kształcenia i zawodów na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego:

Lp.	Szkoła	Rok 2008	Rok 2009
1	Technika	17	17
2	Szkoły zasadnicze	14	14

Wzrost znajomości języków obcych, umiejętność w zakresie obsługi Internetu, rozwijanie talentów, zainteresowań lokalną tradycją, realizuje się poprzez:

- Obowiązkowe zajęcia edukacyjne
- Pozaobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne
- Koła zainteresowań prowadzone przez szkoły i ogniska pracy pozaszkolnej
- Kursy językowe dla nauczycieli
- Bezpłatne kursy kwalifikacyjne oraz studia podyplomowe dla nauczycieli i pracowników administracji w oświacie organizowane ze środków unijnych przez Politechnikę Śląską Wydział Organizacji i Zarządzania.

Liczba placówek, w których prowadzi się naukę języków obcych w rozbięciu na ich rodzaje w roku szkolnym 2008/2009

SZKOŁA /PLACÓWKA OŚWIATOWA	JĘZYK ANGIELSKI	JĘZYK NIEMIECKI	JĘZYK FRANCUSKI	JĘZYK WŁOSKI	JĘZYK ROSYJSKI	JĘZYK ŁACIŃSKI
PRZEDSZKOLA	--	1	--	--	--	--
SZKOŁY PODSTAWOWE	36	11	2	--	--	--
GIMNAZJA	27	18	3	--	--	--
LO	12	11	7	4	2	1
LP	11	9	3	--	1	--
T	11	10	3	--	--	--
ZSZ	7	4	--	--	--	--

Wydatki miasta związane z unowocześnieniem bazy dydaktycznej, zbiorczo remonty + doposażenia:

Rok 2008 – 7 744 757,00 zł

Rok 2009 – 1 984 811 zł

Zmiany organizacyjne:

- Zlikwidowano Szkołę Policealną Nr 7 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego, ul. Piłsudskiego 58.
- Zlikwidowano XI Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 18, ul. Sitki 55.
- Założono publiczną szkołę Technikum Uzupełniające Nr 5 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego, ul. 3 Maja 95
- Przekształcono Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 1 w Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1 w Zabrzu, ul. Tarnopolska 50 i Ogniska Pracy Pozaszkolnej Nr 2 w Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2 w Zabrzu, ul. 3 Maja 12

W 2009 roku Prezydent Miasta wspólnie z Rektorem Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach uruchomiła rok akademicki w utworzonym w Zabrzu oddziale zamiejscowym AWF-u dla ok. 108 studentów.

Miasto Zabrze w partnerstwie z Politechniką Śląską koordynuje projekt pt. „Nowe kompetencje dla nauczycieli pracowników administracji oświaty” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty. Termin realizacji projektu: 01.IX.2008 – 31.VIII. 2010.

W 2009 roku powstał projekt „Kompetentni urzędnicy”. Przeszedł ocenę formalną a realizowany będzie we współpracy z Politechniką Śląską w latach 2010-2011.

Wartość projektu 605 191,00 PLN. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 514 412,35 PLN, z budżetu państwa w wysokości 30 259,55 PLN, przy wkładzie własnym 60 519,10 PLN.

Źródło finansowania: PO KL, Priorytet V Dobre zarządzanie, Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej.

Gmina Zabrze w 2009 roku, pozyskała dotację na dofinansowanie na projekt: „Adaptacja poprzemysłowych budynków gminy Zabrze na potrzeby Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego w wysokości 3 633,872,67 zł. Całkowita wartość projektu wynosi 4.275.144,32. Źródłem dofinansowania jest: RPO WSL, Priorytet VIII Infrastruktura kształcenia edukacyjna, Działanie 8.3 Infrastruktura kształcenia ustawicznego. Umowa: UDA-RPSL.08.03.00-00-031/09-00 z dnia 19.10.2009

Pozyskano także dotacje z WFOŚiGW:

Projekty inwestycyjne - dotacje przyznane				
Tytuł projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania	Data i numer umowy o dofinansowanie
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 7 przy ul. Pokoju 41 w Zabrzu”	1.380.490,07	Dotacja 141.886,00 Pożyczka 772.505,00	WFOŚiGW	2009/98/OA/oe/D 43/2009/88/OA/oe/P
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół nr 18 w Zabrzu, ul. Konrada Sitki 55”	1.725.255,26	Dotacja 137.403,00 Pożyczka 910.651,00	WFOŚiGW	113/2009/88/OA/D 30/2009/88/OA/oe/P
Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 24 przy ul. Zamenhofa 56 w Zabrzu”	1.572.235,42	Dotacja 180.685,00 Pożyczka 853.640,00	WFOŚiGW	47/2009/88/OA/oe/D 7/2009/88/OA/oe/P
„Termomodernizacja budynku Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej (budynek A) przy ul. 3 -go Maja 91 w Zabrzu”	435.937,65	Dotacja 63.162,00 Pożyczka 254.499,00	WFOŚiGW	209/2009/88/OA/oe/D 107/2007/88/OA/oe/P
Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 33 przy ul. Sobieskiego 3B w Zabrzu wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest	408.644,04	Dotacja – 27.189,00 Dotacja azbest 1.647,00 Pożyczka 245.856,00	WFOŚiGW	572/2009/88/OA/oe/D 573/2009/88/OZ/ST/D 369/2009/88/OA/oe/P

Podjęto następujące przedsięwzięcia:

- Zaplanowano w Strategii Miasta budowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w dzielnicy Mikulczyce oraz ewentualnie nowe placówki oświatowe przy budowie dzielnicy „Nowe Miasto”;
- Zaadaptowano budynek przy ul. 3 Maja 91 na siedzibę Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- Oddano do użytku nową salę gimnastyczną dla SP nr 26, ul. Ogórka 9;
- Przygotowano projekt nowej siedziby dla Przedszkola Nr 32 i 24 w Mikulczycach;

- Kontynuowane są inwestycje – nowe sale gimnastyczne: przy SP Nr 21 ul. Bytomska 26 i przy ZSP nr 6 ul. Sikorskiego 74.
- Utworzono bazę dydaktyczno-sportową AWF. W ramach projektu przebudowano część pomieszczeń hali sportowej Pogoń przy ul. Wolności 406 w Zabrzu na potrzeby AWF; Wartość projektu wyniosła 5 100 081,86 PLN.
- 6 maja 2009 r. złożono wniosek „Adaptacja budynku przy ul. Roosevelta 32 w Zabrzu na potrzeby dydaktyczno-edukacyjne Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej. Wniosek ten został wybrany przez instytucję zarządzającą do dofinansowania z programu RPO WSL Działanie 8.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego na kwotę 13 581 093,42 PLN. Wartość całego projektu wynosi 16 698 141,72 PLN.

C 7. Rozwój różnych form i aktywności kulturalnych mieszkańców

W mieście dostęp do informacji w dziedzinie kultury odbywa się poprzez zabrzańską telewizję. Jej programy nadawane są w korzystnym dla widzów czasie, gdzie podawane są wiadomości nie tylko kulturalne, ale o wszystkich ważnych wydarzeniach dla miasta. Urząd miejski posiada stronę internetową oraz co miesiąc wydawany jest informator kulturalny „Sufler” dostępny w każdej placówce oświatowej i kulturalnej, miejskich jednostkach organizacyjnych, zakładach pracy oraz na półkach informacyjnych w korytarzach UM, a także miesięcznik „Nasze Zabrze”.

Na tablicach ogłoszeń rozwieszane są plakaty i afisze informacyjne o imprezach kulturalnych organizowanych w mieście.

Edukację kulturalną prowadzą zabrzańskie muzea (Muzeum Miejskie, Muzeum Górnictwa Węglowego), ZKKW „GUIDO”, Miejska Biblioteka Publiczna, Filharmonia Zabrzańska, Teatr Nowy, a także wszystkie ośrodki kultury oraz Ogniska Pracy Pozaszkolnej.

Szkoły i placówki oświatowe miasta prowadzą programy w zakresie edukacji regionalnej i przedmiotowej o zabytkach techniki naszego miasta.

W ramach posiadanych środków finansowych, podmioty kulturalne w mieście, są wspierane finansowo poprzez Wydział Kultury i Sportu, ponadto mogą ubiegać się o dodatkowe środki w ramach konkursu Inicjatyw Kulturalnych.

W 2009 roku odbyły wydarzenia kulturalne o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim i regionalnym. Wiele z nich było dofinansowanych ze środków będących w dyspozycji Wydziału Kultury i Sportu, a także często były współorganizowane przez ten Wydział.

Wśród najważniejszych wymienić należy festiwale, które były finansowane lub dofinansowane ze środków Wydziału Kultury i Sportu.

Nazwa festiwalu	Kwota PLN	Liczba uczestników W przybliżeniu
Międzynarodowy Festiwal Rysowania (maj)	13 800	2 000
Międzynarodowy Festiwal Organowy im. Ks. Antoniego Chlondowskiego (wrzesień-październik)	35 200	1 700
Dni Muzyki Dawnej	7 300	650
Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej im. Norberta Grzegorza Krocza	5 000	1 200
Festiwal Kwiatów	40 000	800
Jaz Festiwal Muzyki Improwizowanej (maj)	72 000	1 800
Festiwal Orkiestr Dętych im. Edwarda Czernego (maj)	15 000	400
Ogólnopolski Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość Przedstawiona”	30 000	
Parada Regionów	27 000	2 100
Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu Kultura Europy Środkowej	64 000	
SUMA	309 300	10 650

Do ważniejszych imprez organizowanych lub współorganizowanych przez Wydział należą między innymi: Koncerty i wydarzenia kulturalne związane z Metropolitalnym Świętem Rodziny, tradycyjne koncerty noworoczne, kolędowe (Zabrzańskie Spotkania Kolędowe) i szereg festiwali i konkursów szkolnych, w tym ogólnopolskie recytatorskie wspieranych przez Wydział.

Przeciętnie w miesiącu odbywało się od 20 do 40 różnych wydarzeń kulturalnych, wystaw, koncertów, spektakli, konkursów i działań z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej.

Prowadzone były również takie imprezy kulturalne, jak:

W miesiącu styczniu organizowano w Teatrze Nowym, wspólnie z redakcją Dziennika Zachodniego finał akcji "I ty możesz mieć swojego Mikołaja".

W dniach 23-28.02.2009 odbyły się I Międzynarodowe Warsztaty Fotografii Artystycznej, w których wzięło udział 30 młodych fotografików z Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec. Zdjęcia wykonywane były na terenie zabrzańskich obiektów przemysłowych: Zakładów Koksochemicznych, Kopalni „Sośnica – Makoszowy”, Elektrociepłowni „Zabrze”, Zakładu Górniczego „Siltech” oraz Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO. Prace oceniane były przez prof. Pavla Diasa i dr Rostislava Illika i prof. Mariana Oslislo.

Zdjęcia zabrzańskich obiektów zaprezentowane zostały na wystawie w Rondzie Sztuki w Katowicach oraz na Wystawie w Czechach.

Miasto Zabrze włączyło się w organizację obchodów rocznicy otwarcia Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO. W ramach imprez towarzyszących uroczystościom zaprezentowano gościom również inne zabrzańskie obiekty ze Szlaku Zabytków Przemysłowych.

Koncert z okazji 87 Rocznic Nadania Praw Miejskich uświetniła Zabrzańska Filharmonia oraz Grzegorz Turnau. Wśród zaproszonych gości było wiele delegacji krajowych i zagranicznych, nawet z tak odległych krajów jak Kolumbia i Wenezuela.

Działalność kulturalną prowadzi również Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu, którego głównym celem jest rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta, szczególnie młodzieży; tworzenie warunków dla lokalnych inicjatyw

w zakresie kultury, edukacji kulturalnej i regionalnej; organizowanie różnych form działalności kulturalnej, oświatowej, rozrywkowej i rekreacyjno-sportowej; inspirowanie działań kulturalno-oświatowych i wychowawczych; współpraca i wymiana doświadczeń z placówkami upowszechniania kultury działającymi w mieście i poza jego granicami, oraz nadzorowanie i koordynowanie działalności filii Miejskiego Ośrodka Kultury w tym działalność kinowa i rekreacyjno-sportowa. Działalność oparta jest o współpracę z Radami Dzielnic, instytucjami i organizacjami działającymi we wszystkich dzielnicach miasta. Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu, w roku 2009, organizował 59 ważniejszych imprez artystycznych dla 13 305 osób, wspomagał organizacyjnie 94 miejskie imprezy. W MOK było organizowanych 47 imprez komercyjnych.

Ponadto w MOK odbywają się stałe zajęcia różnych kół zainteresowań.

Dom Muzyki i Tańca natomiast zorganizował 81 imprez kulturalno-artystycznych dla 108 117 osób oraz w miesiącach letnich imprezy plenerowe organizowane w ramach cyklu koncertów „Muzyczne Lato”. W Domu Muzyki i Tańca znajduje się również Kawiarnia Artystyczna, która codziennie gromadzi swoich gości.

Filharmonia Zabrzeńska zagrała 82 koncerty dla 35 800 słuchaczy, Teatr Nowy wystawił 183 przedstawienia w siedzibie Teatru, 42 przedstawienia wyjazdowe; w sumie dla 37 886 słuchaczy.

Muzeum Miejskie w Zabrzu, w swojej tymczasowej siedzibie znajdującej się na ul. 3 Maja 91, nie ma sal wystawienniczych. Od grudnia 2008 roku posiada salę wystawową w „Galerii Café Silesia”.

W 2009 zorganizowano 8 wystaw w „Galerii Café Silesia” i 10 poza siedzibą. Przeprowadzono 8 imprez, 92 lekcji muzealnych, podczas których wzięło udział 999 uczniów. Zorganizowano również 3 prelekcje.

Po raz pierwszy, w marcu 2009 roku ukazał się pierwszy tom wznowionego rocznika Muzeum Miejskiego w Zabrzu „Kroniki Miasta Zabrze”.

- **Wydano następujące zezwolenia budowlane dla obiektów kultury:**

- pozwolenie na budowę na remont elewacji i izolacji pionowej budynku Muzeum Górnictwa Węglowego przy ul. 3 Maja 19.
- pozwolenie na przebudowę szybu windy w celu montażu windy osobowej w budynku Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu przy ul. 3 Maja 19 – wraz z przebudową pomieszczenia konserwatora i stolarni w celu wydzielenia pomieszczenia maszynowni windy.

- **Wydatki miasta wspierające aktywność instytucji kulturalnych (mln PLN/rok)**

Rok 2008

16 252 405,59 PLN – wydatki bieżące

5 364 75,71 PLN – wydatki inwestycyjne

Rok 2009

17 138 270 PLN – wydatki bieżące

3 317 553,3 PLN – wydatki inwestycyjne

C 8. Aktywizacja sportowo-rekreacyjna mieszkańców

W opracowaniu (od roku 2007) znajdują się projekty 9 ścieżek rowerowych:

- odcinek trasy nr 1(VI) przebiegający Aleją Korfanteo (od skrzyżowania z ul. Niedziałkowskiego do skrzyżowania Heweliusza / Nowodworska),
- odcinek trasy nr 1 (VII) od skrzyżowania Heweliusza / Nowodworska do skrzyżowania Nowodworska / 11 Listopada,
- odcinek trasy nr 1 (VIII) od skrzyżowania Nowodworska / 11 Listopada do skrzyżowania Tarnopolska / Brygadzystów,
- odcinek trasy nr 1 (IX) od skrzyżowania Tarnopolska / Brygadzystów do przepustu w ciągu ul. Ofiar Katynia,
- odcinek trasy nr 1(XI) przebiegający ul. Jordana (od skrzyżowania Krakowska / Jordana do granicy z Bytomiem),
- odcinek trasy nr 3 (II) przebiegający ul. Składową (od skrzyżowania Witosa / Składowa do byłego dworca PKP przy ul. Zwrotniczej),
- trasa nr 10 przebiegająca ul. Mielżyńskiego,
- trasa nr 15 przebiegająca ul. Krakowską i Witosa,
- trasa nr 17 łącząca osiedle Curie-Skłodowskiej z CH M1.

Będący częścią powyższego opracowania odcinek trasy nr 1(X) przebiegający ul. Ofiar Katynia (od przepustu w ciągu ul. Ofiar Katynia do skrzyżowania Krakowska / Jordana) został oddany do użytkowania w 2009 roku. Wykonano wówczas ścieżkę rowerową w miejscu dawnego torowiska tramwajowego, przebudowano chodnik oraz jezdnię w celu wydzielenia pasa ścieżki rowerowej wraz z oznakowaniem poziomym i pionowym za kwotę 1 100 000,00 PLN

W zakresie poprawy atrakcyjności i użyteczności istniejących urządzeń i obiektów sportowo - rekreacyjnych w roku 2009 naprawiono urządzenia zabawowe na 24 placach zabaw za łączną kwotę 13 115,00 PLN. Naprawiono również łapacz piłek przy boisku do koszykówki na ul. Sobieskiego za kwotę 7 995,82 PLN.

Wyremontowano oraz pomalowano ławki parkowe za kwotę około 19 000,00 PLN.

Pozyskano z WFOŚiGW dotację na projekt: „Termomodernizacja budynku hali sportowej „Pogoń” przy ul. Wolności 406 w Zabrze wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem 31,5 t odpadów zawierających azbest.

Kwota dotacji: 149 594,00 PLN

Pożyczka azbest: 63 516,00 PLN

Pożyczka: 933 589,00 PLN

Umowa: 470/2009/88/OA/oe/D

286/2002/88/OA/oe/P

297/2009/88/OZ/Si/P

Program remontów i modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych realizowany był poprzez zadania:

L.p.	Nazwa zadania	Zakres czynności	Kwota zł
1	Budowa kompleksu boisk sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym realizowanych w ramach Programu Moje boisko – ORLIK 2012 na terenie przy Szkole Podstawowej Nr 23 w Zabrze Maciejowie	Wykonano: budowę zaplecza kontenerowego szatniowo - sanitarnego z pomieszczeniem trenera, magazyn, sanitariaty, przebieralnie z łazienkami przeznaczonymi dla dwóch drużyn; system oparty na systemie modułowym w konstrukcji drewnianej; budowa boiska do piłki nożnej; budowa boiska do koszykówki i siatkówki; ciągi komunikacyjne, tereny zielone, boisko do piłki nożnej z trawą syntetyczną, ogrodzone i oświetlone, wyposażone w bramki i piłkochwyty, boisko do koszykówki i siatkówki z nawierzchnią poliuretanową ogrodzone i oświetlone.	1 766 207,51
2	Budowa placu rekreacyjnego dla dzieci i młodzieży przy Szkole Podstawowej nr 18 przy ul. Karczewskiego 10 w Zabrzu.	Wykonano: betonowy stół do ping ponga, ruchomy pomost klocki, płotki do przeskoków, równoważnia, drabinka pozioma, sześciokąt wielofunkcyjny, zestaw Karolina mini, Ławka Lambda – 4 sztuki.	65 537,18
3	Budowa boiska sportowego o nawierzchni z trawy syntetycznej na terenie Szkoły Podstawowej nr 16 przy ul. Lompy 78 w Zabrzu.	Wykonano: budowę boiska z nawierzchnią z trawy syntetycznej z odwodnieniem i ogrodzeniem oraz budowę boiska wyposażonego w piłkochwyty, bramki, ławki i kosze na śmieci.	892 084,16
4	Budowa lekkiej hali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej nr 26 w Zabrzu, przy ul. Ogórka 9 (realizacja „pod klucz”).	Wykonano: budowę hali sportowej z zapleczem oraz łącznikiem, instalację wewnętrzną sieci, instalacji zewnętrznej sanitarnej, zagospodarowania terenu: awaryjne bramy p.poż. w ogrodzeniu, plac przy szkole, chodnik wokół budynku, niwelację terenu; wyposażenie sali obejmowało: kosze do koszykówki sterowane pilotem, kurtynę sterowaną pilotem, piłkochwyty, tablicę wyświetlania wyników, bramki do piłki ręcznej, szafki z ławeczkami na zapleczu sali gimnastycznej.	1 897 832,00
5	Utworzenie bazy dydaktyczno-sportowej AWF – przebudowa części pomieszczeń hali sportowej Pogoń przy ul. Wolności 406 w Zabrzu na potrzeby AWF	Wykonanie: instalacji wod.-kan., instalacji elektrycznej, instalacji wentylacyjnej, instalacji p.poż., tynków, elewacji półn.- wsch. I półn. Zach.; okładzin ściennych i podłogowych, dostarczenie i montaż mebli i foteli, dostarczenie i montaż komputerów, dostarczenie i montaż sprzętu sportowego robót rozbiórkowe; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.	5 100 081,86
6	Moje Boisko Orlik 2012 przy ul. Franciszkańskiej.	Została wykonana dokumentacja projektowa budowy kompleksu boisk sportowych wraz z zapleczem dla programu Moje Boisko Orlik 2012 przy ul Franciszkańskiej w Zabrzu. Projekt obejmuje wykonanie: budynku socjalno – szatniowego, boiska wielofunkcyjnego, boiska do piłki nożnej oraz placu zabaw. Całość ma być ogrodzona i oświetlona.	1 900 000,00
7	Budowa krytego basenu kąpielowego w Zabrzu.	Wykonano koncepcję budowy basenu dla dwóch lokalizacji: na skrzyżowaniu Al. Korfatego z ul. Bruno oraz przy ul. Wolności.	87 593,53
8	Przebudowa boiska piłkarskiego GKS Walka Makoszowy w Zabrzu	Boisko o nawierzchni z sztucznej trawy	3 759 065,96

W zakresie działalności Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zabrzu wykonano Program remontów i modernizacji istniejących obiektów sportowo - rekreacyjnych:

- **Stadion „Sparta”** ul. Żniwiarzy - remont podłóg w szatni na parterze 10.149,40 zł
- **Hala lekkoatletyczna na obiekcie Górnik Zabrze** - remont szatni, łaźni i biur 100.512,95 zł
- **Stadion “Gazobudowa”** ul. Dorotki - montaż piłkochwyków 4.794,48 zł
- **Hala Widowiskowo-Sportowa** ul. Matejki - remont pomieszczeń siłowni 131.024,50 zł
- **Hala sportowa** ul. Szafarczyka - wykonanie kotłowni 317.789,76 zł

W zakresie imprez rekreacyjno-sportowych w Zabrzu, odbyły się pokazy Ratownictwa Wodnego, zorganizowane po raz kolejny na terenie Kąpieliska Leśnego w Zabrzu. Cieszyły się one dużym powodzeniem. Miały również wymiar dydaktyczny.

11 września w Zabrzu odbyła się fabularna gra miejska "Zostań Wielkim Przemysłowcem!" - impreza promująca zabrzańskie atrakcje Szlaku Zabytków Techniki. Wyzwanie podjęło 110 osób w 40 drużynach. Chętni do zdobycia tytułu Wielkich Przemysłowców przybyli na imprezę z Zabrza, Katowic, Sosnowca, Siemianowic Śląskich, Bytomia, Gliwic, Rybnika, Rudy Śląskiej, oraz Tarnowskich Gór. W składach pojawili się też gracze z Krakowa i Warszawy.

W Zabrzu odbył się także bieg Szlakiem Zabrzańskich Zabytków Techniki, który towarzyszył Zabrzańskiej Międzynarodowej Konferencji poświęconej dziedzictwu przemysłowemu. W roku 2009 wystartowało około 400 uczestników.

W Parku Poległych Bohaterów odbyły się Skarbnikowe Gody kończące się barwną kawalkadą dzieci i młodzieży.

Ponadto w 2009 roku na obiektach MOSiR Zabrze zorganizowano i przeprowadzono ogółem 280 imprez sportowo – rekreacyjnych, w tym:

- o zasięgu międzynarodowym -7,
- o zasięgu krajowym – 52, w tym 41 rozgrywek ligowych,
- o zasięgu regionalnym – 218.

W samej Hali Widowiskowo – Sportowej zorganizowano i przeprowadzono łącznie 131 imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, w tym:

- o zasięgu międzynarodowym -10,
- o zasięgu krajowym -15,
- o zasięgu regionalnym – 106.

Ogółem w 2009 r. we wszystkich imprezach wzięło udział 226 116 osób.

Na stadionie Górnika Zabrze przy ul. Roosevelta 81 odbyło się 17 imprez masowych, w których udział wzięło łącznie 149181 osób. W rundzie wiosennej odbyło się 6 meczy, z ilością 65 601 widzów, w rundzie jesiennej odbyło się 11 meczy, z ilością 83580 widzów.

- Wydatki miasta związane z organizacją imprez sportowych, rekreacyjnych
2008 rok – 1 923 417,78 PLN
2009 rok – 2 066 348,51 PLN

C 9. Podnoszenie standardu istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych

- Podnoszenie standardu istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych obrazują następujące dane:

Zakres	2008 rok	2009 rok	Zbiorczo za lata 2008- 2009
Liczba wyremontowanych /zmodernizowanych komunalnych lokali mieszkalnych (szt./rok)	58	100	158
Wydatki miasta związane z remontami /modernizacjami komunalnych lokali mieszkalnych (PLN/rok)	ok. 1.500.000	ok. 2.500.000	ok. 4.000.000
Liczba osób zamieszkałych w wyremontowanych/zmodernizowanych komunalnych lokalach mieszkalnych (osoby/rok)	ok. 210	ok. 360	ok. 570
Liczba odnowionych zasobów mieszkaniowych mieszczących się w obiektach zabytkowych (szt./rok)	0	0	0
Liczba przebudowanych /wyremontowanych budynków ochrony zdrowia (szt./rok)	prace remontowe przeprowadzon o w 6 budynkach	przebudowa 1 obiektu prace remontowe przeprowadzon o w 6 budynkach	przebudowa 1 obiektu prace remontowe przeprowadzon o w 8 budynkach
Powierzchnia przebudowanych/wyremontowanych budynków ochrony zdrowia (m ²)	ok. 3.500 m ²	przebudowany obiekt – ok. 3.500m ² remonty w budynkach – ok. 4.500 m ²	przebudowany obiekt – ok. 3.500m ² remonty w budynkach – ok. 5.000 m ²

- W celu poprawy efektywności realizacji zadań związanych z prywatyzacją lokali mieszkalnych wdrożono w 2008 roku procedury:
„Sprzedaż lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego na rzecz najemcy”, a także procedurę:
„Sprzedaż lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego w drodze przetargu”.
Procedury te, wskazując prawidłowa ścieżkę postępowania i kolejność podejmowanych czynności, pozwalają na płynne realizowanie sprzedaży lokali komunalnych, jednak – ze względu na wymogi ustawowe – są dość długotrwałe i brak jest możliwości znaczącego ich skrócenia.
- W 2009 roku sprzedano:
 - 801 lokali mieszkalnych na rzecz najemców z 90% bonifikatą

- 17 lokali mieszkalnych w drodze przetargu oraz
- 1 lokal mieszkalny na poprawę zagospodarowania lokalu sąsiedniego.
- W ramach podnoszenia standardu istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych, w ramach **Programu na rzecz Społeczności Romskiej w Polsce**, zostały poniesione następujące wydatki miasta związane z remontami / modernizacjami komunalnych lokali mieszkalnych:
 - 50 000,00 zł – wydatkowane środki finansowe pochodzące z dotacji przekazanych z budżetu Wojewody Śląskiego
 - 24 902,64 zł – wydatkowane środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy Miejskiej Zabrze w 2009 r.

W ramach Programu:

- liczba wyremontowanych / zmodernizowanych komunalnych lokali mieszkalnych
- Razem: 3 sztuki (2 mieszkania, 1 klatka schodowa)
- przygotowanie dokumentacji kosztorysowej na roboty remontowe w mieszkaniach komunalnych
- Razem: 4 sztuki (3 mieszkania, 1 klatka schodowa)

C 10. Racjonalizacja działań w ramach polityki społecznej

W chwili obecnej obowiązuje Strategia rozwiązywania problemów społecznych podjęta Uchwałą Nr XLIX/02/02 Rady Miejskiej w Zabrzu w dniu 07.10.2002 r.

- Uczestnictwo w przedsięwzięciach organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej – określone Zarządzeniami Prezydenta Miasta Zabrze nr 796/ZPS/2008, 797/ZPS/2008, 365/ZPS/2009, 366/ZPS/2009 podano poniżej:
1. W ramach Zarządzenia Prezydenta Miasta Zabrze nr 797/ZPS/2008 wykonano 6 zadań, w zakresie pomocy społecznej, w wysokości 654 600 zł, w tym:
 - ❖ 2 zadania w: „Pomoc bezdomnym – wychodzącym z bezdomności i uzależnień”:
 - Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz kompleksowej pomocy w wychodzeniu z bezdomności, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – kwota: 40 800 PLN, 100 osób;
 - Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, w szczególności osób bezdomnych – kwota: 14 000 PLN, 1257 osób;
 - ❖ 4 zadania w: „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych”:
 - Opieka nad dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych – kwota: 320 000 PLN; 679 osoby;
 - Wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich w zakresie profilaktyki i pracy z grupami ryzyka, rehabilitacja osób uzależnionych i ich rodzin, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień – kwota: 200 000 PLN
 - Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin i osób z powodu dysfunkcji rodziny – kwota: 24 000 PLN
 - Wspieranie, organizowanie i pozyskiwanie pomocy żywnościowej dla najbiedniejszych mieszkańców miasta – kwota: 55 800 PLN

2. W ramach Zarządzenia Prezydenta Miasta Zabrze nr 796/ZPS/2008 wykonano 7 zadań, w zakresie działalności pożytku publicznego, w wysokości 181 200 zł, w tym:
 - ❖ 3 zadania w „Profilaktyce zdrowotnej”:
 - Promowanie działań z zakresu edukacji zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży – kwota: 13 500 PLN
 - Wspieranie programów profilaktycznych skierowanych do osób starszych – kwota: 20 000 PLN
 - Przeciwdziałanie narkomanii – kwota: 10 000 PLN
 - ❖ 4 zadania w „Działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych”
 - Opieka i pomoc osobom z chorobą nowotworową i ich rodzinom – kwota: 30 000 PLN
 - Wspieranie działań mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem – kwota: 23 000 PLN
 - Przeciwdziałanie marginalizacji osób i ich rodzin dotkniętych niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą – kwota: 74 700 PLN
 - Organizacja i propagowanie wolontariatu – kwota 10 000 PLN.
3. W ramach Zarządzenia Prezydenta Miasta Zabrze Nr 365/ZPS/2009 dofinansowano zadanie: „Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z terenu miasta Zabrze w roku 2009”, przyznając dotacje na w/w zadanie trzynastu organizacjom pozarządowym w kwocie 328 443 PLN. Z dofinansowania skorzystało 816 dzieci.
4. W ramach Zarządzenia Prezydenta Miasta Zabrze Nr 366/ZPS/2009 wykonano 2 zadania, w zakresie pomocy społecznej, w wysokości 22 000 zł, w tym:
 - ❖ 1 zadanie: „Opieka nad dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych” – kwota: 17 000 PLN
 - ❖ 1 zadanie: „Wspieranie, organizacja i pozyskiwanie pomocy żywnościowej dla najbiedniejszych mieszkańców miasta” – kwota: 5 000 PLN
 - ❖ Liczba projektów / inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz pomocy społecznej wspieranych przez miasto:

L.p.	Rok	Liczba inicjatyw
1.	2008	15
2.	2009	16

W obszarze realizowanym przez MOPR Zabrze, zostały zrealizowane projekty, z inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz pomocy społecznej wspieranych przez miasto:

1) Reintegracja, Aktywność, Praca. Program na rzecz integracji społeczno-zawodowej w gminie Zabrze.

Jednostka realizująca MOPR Zabrze. Liczba uczestników projektu – 333.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Śląski Urząd Marszałkowski w Katowicach.

2) Projekt na rzecz poprawy sytuacji zdrowotnej Romów - działania animatora zdrowotnego.

Liczba uczestników 53 rodziny.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – MSWiA.

3) Projekt na rzecz poprawy sytuacji mieszkaniowej Romów w Zabrzu przez działania animatora aktywizującego.

Liczba uczestników 53 rodziny.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie –MSWiA.

4) Projekt kulturalny. (Skierowany do dzieci romskich).

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Wydział Strategii i Rozwoju Miasta. Liczba uczestników 32.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie –MSWiA, Wojewoda Śląski.

5) Projekt Młodzieżowa liga piłki nożnej.

Liczba uczestników 28.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Wydział Strategii i Rozwoju Miasta.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie –MSWiA, Wojewoda Śląski.

6) Drużyna pływacka. Liczba uczestników 20.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Wydział Strategii i Rozwoju Miasta.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie –MSWiA, Wojewoda Śląski.

7) Drużyna piłkarska FC ROMA- kontynuacja.

Liczba uczestników 32.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Wydział Strategii i Rozwoju Miasta.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie –MSWiA, Wojewoda Śląski.

8) Wyjazd szkoleniowy rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem i członków ich rodzin w zakresie doskonalenia umiejętności opiekuńczo wychowawczych oraz rodzinny trening budowania prawidłowych relacji w rodzinie. Wyjazd skierowany do istniejących niespokrewnionych rodzin zastępczych w ramach działającej grupy wsparcia w mieście Zabrze.

Liczba uczestników 42.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Zabrze Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

9) Doskonalenie umiejętności opiekuńczo wychowawczych niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych. Warsztaty edukacyjne wspierające proces wychowawczy dzieci, które doświadczyły przemocy.

Liczba uczestników 89.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Zabrze Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

10) Festyn rodzinny promujący rozwój rodzinnej opieki zastępczej na terenie miasta Zabrze z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

Liczba uczestników 500.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Zabrze Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

11) Konferencja promocyjna rozwój rodzinnej opieki zastępczej na terenie miasta Zabrze. „Dziecko w rodzinie zastępczej”.

Liczba uczestników 500.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Zabrze Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

12) Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Liczba uczestników 10678.

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Urząd Miasta Zabrze Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Wojewoda Śląski.

13) Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

Liczba uczestników 20

Wydział merytoryczny prowadzący nadzór nad projektem – Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Podmiot przyznający dotację/dofinansowanie – Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Ogółem: Liczba projektów 13

Liczba osób objętych projektami 12 380

- Zapobieganie marginalizacji społecznej wybranych obszarów miasta realizowane było poprzez Gminny program profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2009 r. , na podstawie którego ustalono m.in.
 - limit 400 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) – punktów takich, na koniec września w 2008 było 334, w 2007 roku – 327
 - limit 200 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – punktów takich, na koniec września w 2008 roku było 126, w 2007 roku – 103.

W ramach działalności profilaktycznej prowadzone są programy:

	2008 r.
„Debata” - udział klas gimnazjalnych	20
„Korekta” - udział klas szkół średnich	20
NOE - udział uczniów szkół ponadpodstawowych	900
Warsztaty „Profilaktyka wczesnoszkolna” - udział nauczycieli klas 1-3 szkół podstawowych, - udział dzieci	20 ok. 400
Warsztaty dla nauczycieli „Spójrz inaczej” - udział nauczycieli	30
Warsztaty dla nauczycieli „Trening umiejętności wychowawczych” - udział nauczycieli	25
Teatry Profilaktyczne - udział uczniów	5200
Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne w punkcie konsultacyjnym „Pomarańczowej Linii”, udział uczniów	20
Powiatowa Młodzieżowa Szkoła Liderów Profilaktyki - udział uczniów	8
Kampania „Zachowaj trzeźwy umysł” - udział nauczycieli i koordynatorów - udział uczniów - udział rodziców	ok. 200 ok. 7400 ok. 5000
Program profilaktyczny „Zimowa przygoda” - udział uczniów	ok.1200
Wakacyjne warsztaty „Eliminuję uzależnienia na rzecz usportowienia” - udział uczniów	ok. 300
„Ekopiknik bez używek” połączony z koncertem muzycznym - liczba uczestników	ok. 2500
Warsztaty dla kuratorów sądowych-liczba kuratorów	-
Warsztaty dla Policji	ok. 40
Program edukacyjny „Młodzież dla Młodzieży” - liczba uczniów	ok.30

Realizowane również były, w 2009 roku, programy zdrowotne, dofinansowane z budżetu miasta:

Nazwa programu	Liczba osób	Kwota dofinansowania
Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania chorób tarczycy	840	47 945 PLN
Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania raka jelita grubego	1 800	33 510 PLN
Program profilaktyki próchnicy u dzieci klas drugich zabrzańskich szkół podstawowych	1 500	24 000 PLN
SUMA	4 140	105 455 PLN

Rozliczono w miesiącach październik – grudzień projekt, którego realizacja nastąpi w 2010 roku: „Prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne na rzecz budownictwa socjalnego – zwiększanie gminnego zasobu lokali socjalnych”. Projekt prowadzony we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Stowarzyszeniem na Rzecz Adaptacji Osób Uzależnionych do Społeczeństwa „Żyj i daj żyć” finansowany był w całości z budżetu państwa w kwocie 100 000,00 PLN.

Źródło finansowania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Program „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”.

Celem projektu jest aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zwiększenie gminnego zasobu lokali socjalnych.

Podpisano umowę POKL.07.02.01-24-445/08 z dnia 06.01.2009 r. na realizację w 2010 roku projektu: „Temida i psyche trafiają w dychę”. Wartość projektu wynosi 148 960 PLN. Źródło finansowania: PO KL Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt w całości finansowany jest z budżetu Państwa oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu jest zwiększenie szans 500 osób z terenu Zabrze zagrożonych wykluczeniem społecznym na integrację społeczną i zawodową, a co za tym idzie na funkcjonowanie w społeczeństwie poprzez zapewnienie beneficjentom projektu wsparcia psychologicznego i prawnego.

- Szacunkowa liczba osób podlegających wykluczeniu społecznemu oraz szacunkowa liczba dzieci – Dane Ośrodka Profilaktyki i Leczenia Uzależnień:

ROK	Ilość osób podlegających wykluczeniu społecznemu	Ilość dzieci i młodzieży znajdujących się w rodzinach zagrożonych patologią społeczną
2007	1696	122
2008	1756	91
2009	1757	85

Szacunkowa liczba osób podlegających wykluczeniu społecznemu – czyli osób żyjących w ubóstwie, w których rodzinach żyje co najmniej jedna osoba dysfunkcyjna⁷. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu:

ROK	Ilość osób podlegających wykluczeniu społecznemu	Ilość dzieci i młodzieży znajdujących się w rodzinach zagrożonych patologią społeczną
2007	11811	692
2008	9500	408
2009	10678	310

Liczba wypłaconych zasiłków socjalnych. Przez zasiłek socjalny rozumie się wszystkie świadczenia wypłacane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej:

ROK	Liczba zasiłków socjalnych	Przeciętna wartość zasiłku
2007	692 932	552,54 PLN
2008	663 052	645,03 PLN
2009	585 615	578,35 PLN

Szacunkowa liczba osób żyjących poniżej minimum socjalnego. Przez szacunkową liczbę osób poniżej minimum socjalnego rozumie się osoby korzystające z pomocy mieszczące się w kryteriach ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o programie rządowym „Pomoc państwa w zakresie dożywiania.”

⁷ Dysfunkcja w postaci: niepełnosprawności, bezrobocia, długotrwała lub ciężka choroba, bezdomność, itp.)

ROK	Liczba osób żyjących poniżej minimum socjalnego
2007	11 811
2008	9 500
2009	10 678

Wydatki miasta związane z pomocą społeczną:

Rok	Wydatki związane z pomocą społeczną
2007	25 240 236,79 PLN
2008	27 746 177,00 PLN
2009	26 417 757,00 PLN

W zakresie poprawy dostępności obiektów publicznych dla osób niepełnosprawnych – kontynuowane są projekty z 2008 roku, prowadzone przez Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, na które pozyskano dofinansowanie na kwotę 195 250,00 PLN

❖ Wspieranie działalności placówek służby zdrowia:

Trwa procedura restrukturyzacji Szpitala Rejonowego w Zabrzu przy ul. Zamkowej 4, który dnia 31.10.2009 r. zakończył działalność medyczną a zadania świadczenia usług medycznych przejął Szpital Miejski w Zabrzu Spółka z o.o.

Zakres robót:

- Modernizacja laboratorium szpitalnego,
- Modernizacja oddziału opieki długoterminowej przy ul. Janika wraz z modernizacją kotłowni,
- Modernizacja Oddziału Ginekologiczno-Położniczego przy ul. Traugutta 6,
- Zakup sprzętu i aparatury medycznej,
- Przebudowa i modernizacja bloków operacyjnych z centralną sterylizacją i pomieszczeniami towarzyszącymi wraz z dokumentacją projektową i nadzorem autorskim
- Przebudowa i modernizacja budynku Prosektorium wraz z dokumentacją projektową i nadzorem inwestorskim

Na kwotę: 6 125 931,00.

Przeprowadzone analizy strategiczne makro i mikro otoczenia, na którym realizował usługi medyczne Szpital Rejonowy, jednoznacznie określają przyjętą strategię działania Spółki Szpital Miejski w Zabrzu. Jest to strategia silnej ekspansji i zdywersyfikowanego rozwoju usług medycznych, rozumiana jako poszerzanie zakresu usług, pełne wykorzystanie posiadanej infrastruktury i zasobów kadrowych. W chwili obecnej ograniczenia prawne wynikające z podpisanych z NFZ umów nie pozwalają Szpitalowi Publicznemu na poszerzenie zakresu usług poza świadczenia zakontraktowane i w sztuczny sposób ograniczają dostępność mieszkańców do usług medycznych. W związku z powyższym przekształcenie szpitala spowoduje zwiększenie dostępności usług medycznych dla mieszkańców Zabrze w wielu nowych obszarach, drugim celem jaki zamierzamy osiągnąć jest uzyskanie rentowności szpitala przy tych samym poziomie kosztów stałych.

Pozyskano dofinansowanie w wysokości 1 933 041,21 PLN na realizację projektu: „Modernizacja segmentu B Szpitala Rejonowego” Wartość projektu 2 274 166,14. Źródło dofinansowania: RPO WSL, Priorytet IX Zdrowie i rekreacja, Działanie 9.1 Infrastruktura lecznictwa zamkniętego. Umowa: UDA -RPSL.09.01.00-00-008/09-00 z dnia 08.12.2009.

❖ Projekty w zakresie świadczenia usług przychodni

- dofinansowano w ramach konkursu realizację programów profilaktycznych zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zabrze nr 654/ZPS/2009 z dnia 24.07.2009 r. (kopia załącznik nr 6)
- podjęto Uchwałę Nr XV/191/07 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 15.10.2007 r. w sprawie: przyjęcia programu współpracy z jednostkami systemu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie Miasta Zabrze w latach 2008 – 2013.

Gmina Zabrze uczestniczy ponadto w projekcie URBACT II, którego główną ideą jest organizowanie sieci współpracy miast europejskich w celu zapewnienia zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast w Europie z uwzględnieniem postanowień Strategii Lizbońskiej i Goeteborskiej. W programie szczególny nacisk kładzie się na szerzenie wiedzy na temat zintegrowanego zarządzania miejskiego i wymianę doświadczeń w tym zakresie. W Zabrzu projektem objęta została dzielnica Biskupice, gdzie zaplanowano realizację działań związanych z aktywizacją społeczną, zatrudnieniem kobiet i edukacją.

W związku z projektem odbyły się wizyty studialne we Francji, Wielkiej Brytanii, Brukseli. Do Zabrza przyjechali przedstawiciele z Włoch, Hiszpanii, Niemiec, Holandii, Szwecji, Bułgarii, Rumunii, Belgii i Francji. W panelach dyskusyjnych i prezentacjach, oprócz zagranicznych gości, wzięli również udział przedstawiciele Urzędu Miejskiego i zabrzańskich stowarzyszeń.

Na projekt pt.: URBACT II sieć Tematyczna CoNet Program Operacyjny URBACT II Finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, pozyskano 152.877,75 PLN. Całkowita wartość projektu wynosi: 191.097,15 PLN. Źródło dofinansowania: URBACT II, Sieć tematyczna CoNet, Sieć spójności – Badanie aktualnych postaw wzmacniania spójności sąsiadujących społeczności. Podpisano wspólnotową konwencję pomiędzy partnerami

C 11. Kształtowanie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego

- W zakresie kształtowania warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego utworzono w 2009 roku:
 - 1 punkt publicznego dostępu do sieci internetowej (kiosk przy wejściu do urzędu)
W trakcie wdrożenia w 2009 roku znajdowały się:
 - 1 system zarządzania informacją w JST
 - 1 system elektronicznej archiwizacji dokumentów w JST
 - 1 system elektronicznego obiegu dokumentów.

Realizacja przedsięwzięcia rozwojowego, pn. Wdrożenie nowych systemów teleinformatycznych w administracji publicznej, w tym usług publicznych on-line odbywa się poprzez :

- przygotowanie i realizację projektu pn.: „Wdrożenia Kompleksowego Systemu Obiegu Dokumentów w Gminie Zabrze w powiązaniu z platformą SEKAP”, którego głównym celem jest wsparcie procesów zarządzania miastem w kluczowych dla jego funkcjonowania obszarach.

Projekt został przewidziany do realizacji w okresie trzech lat tj. 2009 – 2011.

Efektem końcowym wdrożenia systemu będzie usprawnienie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi wydziałami Urzędu Miejskiego i jednostkami organizacyjnymi, jak również udostępnienie informacji wielu mieszkańcom poprzez budowę kompleksowego systemu obiegu dokumentów w oparciu o elektroniczną platformę SEKAP.

Platforma ta umożliwi kontakt z urzędami administracji publicznej przez 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu.

System SEKAP ma nie tylko zastąpić obecny E-Urząd, ale pozwolić na wyższy poziom komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

W ramach projektu przewidziane jest udostępnienie usług z zakresu podatków, działalności gospodarczej oraz spraw meldunkowych. Obecnie, system KSOD jest wdrażany w Urzędzie Miejskim, co ma wpływ na usprawnienie bieżącej pracy poprzez, m.in. łatwiejszą sprawozdawczość dzięki elektronicznej postaci dokumentów oraz bieżącemu dostępowi do informacji o stanie sprawy oraz osobach zaangażowanych w proces ich obsługi.

Kolejnym etapem wdrożenia jest udostępnienie ww. systemu Jednostkom Miejskim.

W ramach RPO WSL 2007-2013 Priorytet II Działanie 2.2, został złożony wniosek aplikacyjny na konkurs o dofinansowanie ww. projektu w wysokości 85% wartości całego przedsięwzięcia (wnioskowana kwota 3 369 110,77 zł, koszt całkowity 4 000 259,74 zł). W chwili obecnej wniosek podlega ocenie formalnej.

- Podjęto współpracę z portalem PRACUJ.PL w celu rozszerzenia dostępności ofert pracy w zakresie naboru na wolne stanowiska pracy w Urzędzie Miejskim w Zabrzu.
- Opracowano dokument pod nazwą „E-Zabrze – Program budowy Społeczeństwa Informacyjnego Miasta Zabrze”, który został przyjęty Uchwałą NR XLVI/626/09 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 14.12.2009 r.
- Opracowywano dokumentację dla projektu „SilesiaNet – budowa Społeczeństwa Informacyjnego w subregionie centralnym województwa śląskiego: miasto Zabrze”. Projekt ten znajduje się na liście indykatywnej PRSC RPO WSL 2007 – 2013 Priorytet II Działanie 2.1 o dofinansowanie.
- Kontynuowane są prace nad koncepcją budowy Zabrzeńskiej Szerokopasmowej Sieci Światłowodowej. W tym zakresie, na kwotę 155 896,00 PLN, opracowano dokumentację techniczną w celu uzyskania pozwolenia na budowę oraz ubieganie się o pozyskanie zewnętrznych środków finansowych.
- Pozyskano dotację na projekt „W sieci kultury – utworzenie systemu e-informacji kulturalnej na terenie gminy Zabrze” w wysokości 1 074 228,30 PLN. Wartość projektu: 1 263 798,00 PLN. Źródło dofinansowania: RPO WSL, Priorytet IV Kultura, Działanie 4.2 System informacji kulturalnej. Umowa: UDA-RPSL.04.02.00-00-008/09-00 z dnia 17.09.2009.
- Pozyskano dotację na projekt: „Po drodze z kulturą – oznakowanie obiektów atrakcyjnych kulturowo wraz z utworzeniem sieci elektronicznych punktów informacji kulturalnej na terenie gminy” w wysokości 194 852,30 PLN. Wartość projektu: 229 238,00 PLN. Źródło dofinansowania: RPO WSL, Priorytet IV Kultura, Działanie 4.2 System informacji kulturalnej. Umowa: UDA-RPSL.04.02.00-00-007/09-00 z dnia 13.10.2009.

KIERUNEK ROZWOJU – ATRAKCYJNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE **(Priorytet 3)**

„Atrakcyjne przestrzenie publiczne” to trzeci priorytet, który zawiera 4 cele strategiczne.

C 12. Zapewnienie ładu przestrzennego

- W zakresie gospodarki przestrzennej:

➤ PROJEKTY ZAKOŃCZONE

1. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI MIASTA ZABRZE.
2. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI DZIELNICY GRZYBOWICE.

➤ PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI

1. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W DZIELNICY GRZYBOWICE
 2. AKTUALIZACJA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE
 3. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH MIĘDZY ULICAMI: OFIAR KATYNIA I WITOSA
 4. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH MIĘDZY ULICAMI: OFIAR KATYNIA I SKŁADOWA
 5. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW OSIEDLA „SŁONECZNA DOLINA” W ZABRZU
 6. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO TERENÓW CENTRUM ZABRZA – OBSZAR B
 7. ZMIANA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZESPOŁU USŁUGOWEGO PRZY WĘZLE AL. KORFANTEGO Z DROGĄ NR 4 W ZABRZU
 8. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DZIELNICY MACIEJÓW W ZABRZU
 9. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW OSIEDLA ROKITNICA – „LEŚNA POLANA” W ZABRZU
 10. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW „ZWAŁU SOŚNICA
- #### **➤ PROJEKTY ROZPOCZĘTE W 2009 ROKU**
1. ZMIANA MIEJSCOWEGO PLANU OGÓLNEGO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE W ZAKRESIE USTALEŃ DOTYCZĄCYCH PRZEBIEGU I ROZWIĄZAŃ

KOMUNIKACYJNYCH DROGOWEJ TRASY ŚREDNICOWEJ I TERENÓW POŁOŻONYCH W ZABRZU – ZABORZU” NA TERENIE OZNACZONYM SYMBOLEM 17M

2. ZMIANA MIEJSCOWEGO PLANU OGÓLNEGO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ZABRZE W ZAKRESIE USTALEŃ DOTYCZĄCYCH PRZEBIEGU I ROZWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH DROGOWEJ TRASY ŚREDNICOWEJ I TERENÓW POŁOŻONYCH W ZABRZU – ZABORZU”.

Lp	STAN ZAAWANSOWANIA	NAZWA PLANÓW		ZESTAWIENIE POWIERZCHNI			STAWKI PROCENTOWE OPLAT PLANISTYCZNYCH PRZYJĘTYCH/PROPONOWANYCH	SZANSE UCHWALENIA OPRACOWYWANYCH PLANÓW W 2010 ROKU
		ROBOCZA	ZGODNIE UCHWAŁĄ Z	POWIERZCHNIA PLANU	SZACUNKOWA POWIERZCHNIA WOLNYCH TERENÓW GMINNYCH	SZACUNKOWA POWIERZCHNIA WOLNYCH TERENÓW SKARBU PAŃSTWA		
1	PLANY UCHWALONE	GRZYBOWICE PRZEMYSŁ	MPZP MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI DZIELNICY GRZYBOWICE	153ha	7ha	3ha	30%	plan uchwalony: Uchwała Nr XLIII/563/09 z dnia 14 września 2009
2		TERENY PÓŁNOCNE	MPZP MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI MIASTA ZABRZE	600ha	150ha	38ha	20% i 30%	plan uchwalony: Uchwała Nr XLIII/562/09 z dnia 14 września 2009
3	PLANY W TRAKCIE OPRACOWANIA	SŁONECZNA DOLINA	MPZP DLA TERENÓW OSIEDLA SŁONECZNA DOLINA W ZABRZU	103ha	83ha		30%	bardzo duża szansa
4		GRZYBOWICE OSIEDLE	MPZP MIASTA ZABRZE DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W DZIELNICY GRZYBOWICE	275ha	8ha		15% i 30%	duża szansa
5		NOWE MIASTO PÓŁNOC	MPZP DLA TERENÓW POŁOŻONYCH MIĘDZY ULICAMI OFIAR KATYNIA I WITOSA	246ha	46ha	4ha	15%, 20% i 30%	duża szansa
	ŁĄCZNA POWIERZCHNIA				294ha	45ha		

Uwagi

Przez wolne tereny rozumiane są niezainwestowane obszary przewidziane w planach na funkcje mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe itp.

Ponadto:

- Opiniowano prace związane z budową rzeźby – fontanny na terenie Parku Hutniczego, zawnioskowaną do odbudowy przez dyrektora Mariusza Niestrój z PGNiG Gazownia Zabrzeńska przy ulicy Mikulczyckiej.
- Wykonano program pn. ”Kamienice oraz niektóre obiekty na terenie miasta Zabrze o wartościach kulturowych proponowane do działań rehabilitacyjnych”, którego celem było wskazanie kamienic i obiektów znajdujących się w centrum miasta, które powinny

być objęte natychmiastowymi działaniami rewaloryzacyjnymi oraz tych, które mogą być rozważane przy ofercie dla potencjalnych nabywców.

- Dane za 2008 i 2009 rok w zakresie przeciętnego wzrostu ceny m² nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w centrum miasta (%; rok bazowy 2007);

1. Nieruchomości lokalowe:

Opis	Rok 2007	Rok 2009	Procentowy wzrost ceny
Przeciętna cena m ² lokalu mieszkalnego wg wyceny rzeczoznawcy (w zł/1 m ²)	1220	2342	92%
Przeciętna cena m ² lokalu użytkowego wg wyceny rzeczoznawcy (w zł/1 m ²)	1535	2479	61,5%
	Rok 2007	Rok 2008	Procentowy wzrost ceny
Przeciętna cena m ² lokalu mieszkalnego wg wyceny rzeczoznawcy (w zł/1 m ²)	1220	2260	85%
Przeciętna cena m ² lokalu użytkowego wg wyceny rzeczoznawcy (w zł/1 m ²)	1535	2725	77%

2. Nieruchomości niezabudowane:

a. Cele mieszkaniowe

- 2009 rok - zbyto jedną nieruchomość na cele mieszkaniowe, której cena wyniosła 117 zł/m²
- 2008 rok - przeciętna cena nieruchomości niezabudowanych zbywanych przez gminę na cele mieszkaniowe wyniosła 70,50 zł/m²,
- 2007 rok - gmina nie zbyła nieruchomości na cele mieszkaniowe;

b. Cele komercyjne

- 2009 rok - przeciętna cena nieruchomości niezabudowanych zbywanych przez gminę na cele komercyjne (usługowe) wyniosła 163 zł/m². Ceny te wahały się od 84,00 zł/m² do 313 zł/m².
- 2008 rok - zbyto jedną nieruchomość na cele komercyjne, której cena wyniosła 57 zł/m².
- 2007 rok - przeciętna cena nieruchomości niezabudowanych zbywanych przez gminę na cele komercyjne wyniosła 210 zł/m². Ceny te wahały się od 53,20 zł/m² do 444 zł/m².

Procentowy spadek przeciętnej ceny 1 m² nieruchomości niezabudowanych (rok 2007 w stosunku do roku 2009) zbywanych przez gminę na cele komercyjne wyniósł 22,38%).

W zakresie wydatków miasta związanych z wyburzaniem obiektów/ urządzeń miejskich, poniesiono:

- w 2008 roku – ok. 666 900 zł
- w 2009 roku – ok. 454 300 zł

W sumie, w latach 2008-2009 – poniesiono ok. 1 121 200 zł na to zadanie.

C 13. Podniesienie standardu urządzeń infrastruktury komunalnej

Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2004r. Gminie Zabrze zostało przyznane dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności dla Projektu Nr 2004/PL/16/C/PE/027 pn. "Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze".

W ciągu dwóch lat w Zabrzu w ramach projektu udało się rozbudować lub wybudować ok. 127 km kanalizacji sanitarnej, 101 km kanalizacji deszczowej, 13 km wodociągów przesyłowych, 76 km sieci wodociągowej rozdzielczej oraz zmodernizować oczyszczalnię ścieków „Śródmieście”. Odtworzeniu podlegało ok. 380 tys. m² nawierzchni dróg i chodników.

Wszystkie sieci przewidziane do wykonania w ramach projektu zostały już praktycznie wykonane. Trwa obecnie odtwarzanie dróg w poszczególnych dzielnicach miasta. W styczniu 2010 roku rozpoczął się 12-miesięczny Okres Zgłaszania Wad, po którym rozpocznie bieg trzyletni Okres Gwarancji.

Realizacja projektu współfinansowanego z Funduszu Spójności stworzyła olbrzymią okazję do uporządkowania w krótkim czasie gospodarki wodno-ściekowej w Zabrzu i osiągnięcia standardów zgodnych z zapisami Traktatu Akcesyjnego i obowiązującymi przepisami polskimi i unijnymi. Nie wywiązanie się z podjętych zobowiązań prawdopodobnie obciążałoby w przyszłości Gminę i ZPWiK Sp. z o.o., konsekwencjami w postaci kar finansowych. Realizacja przedsięwzięcia, które swym zakresem objęło nie tylko przebudowę urządzeń wodno-kanalizacyjnych, ale również odbudowę dróg i chodników, wpłynie pozytywnie na wygląd Zabrza oraz poprawę infrastruktury, która jest podstawą prawidłowego funkcjonowania miasta i jego dalszego rozwoju.

W ramach przedsięwzięcia zrealizowano pięć zadań na wykonanie robót budowlanych (poszczególne dzielnice miasta) oraz trzy podstawowe zadania na świadczenie usług. Zadanie 1 obejmowało dzielnice - Rokitnica i Grzybowice, Zadanie 2 – Kończyce, Osiedle Janek i Józefa oraz Centrum, Zadanie 3 – Makoszowy i Biskupice, Zadanie 4 – Maciejów i Mikulczyce. Zadanie 5 dot. „Przebudowy Oczyszczalni Ścieków Śródmieście”.

Do Zadań na świadczenie usług zaliczały się: Zadanie 6 – Inżynier, Zadanie 7 – Konsultant ds. przetargów i Zadanie 8 (obecnie 8.1) – Promocja Projektu.

Finanse

Wartość zapłaconych faktur w 2009 roku:

W euro: 64 301 707,65 euro
W złotych: 279 811 354,55 złotych

W tym udział Funduszu Spójności:

W euro: 26 649 273,77 euro
W złotych: 117 571 867,35 złotych

Wartość udziału własnego ZPWiK Sp. z o.o.:

W euro: 11 379 462,77 euro
W złotych: 49 314 848,78 złotych

Wartość udziału własnego Gminy Zabrze:

W euro: 26 272 971,11 euro

W złotych: 112 924 638,42 złotych

Wykonanie w ramach poszczególnych Zadań:

Zadanie 1 – dzielnice Grzybowice i Rokitnica:

Wykonawca Zadania – konsorcjum firm: Hydrobudowa Polska S.A. – Lider oraz PBG S.A.

W 2009 r. w ramach zadania wykonano:

- kanalizacja sanitarna – 11, 07 km
- kanalizacja deszczowa – 9, 52 km
- wodociąg – 12, 84 km
- przepompownie ścieków sanitarnych – 6szt.

Zadanie zostało zakończone w dniu 31.12.2009 r.

Zadanie 2 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze – dzielnice Pawłów, Kończyce, Os. Józefa, Os. Janek i Centrum” – ETAP I:

Wykonawca Zadania – konsorcjum firm: STRABAG Sp. z o. o. - Lider, oraz Strabag A.G. Austria, Prim S.A., Ergopol Sp. z o. o., Ekobud Sp. z o. o.

W 2009 r. w ramach zadania wykonano:

- kanalizacja sanitarna - 20, 02 km
- kanalizacja deszczowa - 22, 98 km
- wodociąg - 14, 66 km
- gazociąg - 1, 06 km
- seperatory – 3 szt.
- żwirownik – 2 szt.
- przepompownie – 2 szt.
- wyloty – 7 szt.

Zadanie zostało zakończone w dniu 31.12.2009 r.

Zadanie 3 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - dzielnice Zaborze, Makoszowy i Biskupice” – ETAP I

Wykonawca Zadania – konsorcjum firm: POL-AQUA S.A. – Lider oraz Sack Invent Poland Sp. z o. o.

W 2009 r. w ramach zadania wykonano:

- kanalizacja sanitarna - 15, 5 km
- kanalizacja deszczowa - 14, 5 km
- wodociąg - 8, 5 km
- pompownie - 5 szt.

Zadanie zostało zakończone w dniu 31.12.2009 r.

Zadanie 4 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - dzielnice Maciejów i Mikulczyce”

Wykonawca Zadania – konsorcjum firm: STRABAG Sp. z o. o. - Lider oraz Prim S.A., Deweloper Sp. z o. o., Ekobud Sp. z o. o.

W 2009r. w ramach zadania wykonano:

- kanalizacja sanitarna - 5, 21 km

- kanalizacja deszczowa – 5, 01 km
 - wodociąg – 3, 85 km
 - przepompownie - 3 szt.
- Zadanie zostało zakończone w dniu 15.12.2009 r.

Zadanie 5 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - Przebudowa Oczyszczalni ścieków „Śródmieście” – Zadanie zakończone w dniu 30.12.2008 r.

W dniu 27 sierpnia 2009 roku w Warszawie odbyła się uroczystość ogłoszenia wyników i wręczenia nagród XIII Edycji Ogólnopolskiego Konkursu „**Modernizacja Roku 2008**”. Inwestycja pn. „Modernizacja Oczyszczalni Śródmieście” otrzymała wyróżnienie (II miejsce) w kategorii: „Obiekty Ochrony Środowiska, Przemysłowo-Inżynieryjne”.

Zadanie 6 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - Inżynier”

Wykonawca Zadania – konsorcjum firm: Grontmij Polska Sp. z o. o. – Lider, oraz Grontmij Nederland B.V. **Umowa została przedłużona do dnia 31.12.2011 r.**

Zadanie 7 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - Konsultant do spraw przetargów” - Zadanie zrealizowane i rozliczone w 2006 r.

Zadanie 8 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - Promocja Projektu”. Zadanie zrealizowane i rozliczone w 2007 r.

Zadanie 8.1 - „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze - Promocja Projektu” - Zadanie zrealizowane i rozliczone w 2009 r.

- W zakresie inwestycji w ramach gospodarki wodno-ściekowej, od 2007 roku trwają przygotowania do realizacji nowego przedsięwzięcia pod nazwą „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II”.

W dniu 4 listopada 2009 r. Decyzją Nr K(2009)8566 Komisja Europejska zatwierdziła **Zmianę Decyzji KE** z dnia 21 grudnia 2004r. w sprawie przyznania pomocy w ramach Funduszu Spójności dla Projektu pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”. Zmiana dotyczyła wyłączenia z projektu tych zadań, których zrealizowanie spowodowałoby przekroczenie sumarycznego zakresu rzeczowego, określonego w pierwotnej decyzji oraz przesunięcia terminu kwalifikowalności wydatków do końca 2010 r.

II Etap Projektu:

W dniu **28.01.2009 r.** NFOŚiGW poinformował, że w wyniku przeprowadzonej oceny w oparciu o kryteria formalne zgodnie z zapisami Regulaminu Konkursu w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II” uzyskał ocenę pozytywną i został skierowany do **oceny merytorycznej I stopnia.**

W dniu **09.02.2009 r.** NFOŚiGW poinformował, że w wyniku przeprowadzonej oceny w oparciu o kryteria merytoryczne pierwszego stopnia wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia uzyskał ocenę pozytywną uzyskując 37 punktów, przekraczając tym samym próg wymaganych 60% punktów możliwych do uzyskania. W związku z tym, wniosek o dofinansowanie projektu **został skierowany do oceny merytorycznej II stopnia.**

W dniu **03.06.2009 r.** Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska poinformował o zakończeniu oceny merytorycznej II stopnia dla projektu z wynikiem pozytywnym warunkowym;

W dniu **11.09.2009 r.** NFOŚiGW przekazał Wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia do **Ministerstwa Środowiska.**

Pismem z dnia **24.09.2009 r.** Ministerstwo Środowiska przekazało wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia do **Ministerstwa Rozwoju Regionalnego** celem przekazania do Komisji Europejskiej.

Pismem z dnia **24.09.2009 r.** Ministerstwo Środowiska poinformowało, iż przekazało wniosek dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II” do **weryfikacji ekspertów Inicjatywy Jaspers.**

W dniach **9 -10.11.2009 r.** odbyła się wizyta przedstawicieli **Inicjatywy Jaspers w Zabrzu.**

W dniu **10.12.2009r.** Ministerstwo Środowiska poinformowało Prezydenta Miasta Zabrze, że w obecnym stanie prawnym jest już możliwe podpisanie umowy o dofinansowanie dla II Etapu Projektu. Realizacja II Etapu Projektu powinna rozpocząć się w 2010 roku.

Zakres rzeczowy Projektu pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II” obejmuje:

- Budowę i przebudowę kanalizacji sanitarnej i przepompowniami ścieków ----- ok. 69 km
- Budowę i przebudowę kanalizacji deszczowej ----- ok. 68 km
- Budowę i przebudowę sieci wodociągowej ok. 31 km
(w tym wodociąg przesyłowy 0,4 km)
- Odtworzenie i przebudowę nawierzchni dróg i chodników ----- ok. 350 tys.m²
- Rozbudowę instalacji gospodarki osadowej -----1 szt.

W zakres rzeczowy II Etapu wchodzi zakres częściowo wyłączony z obecnie realizowanego projektu (Dzielnice Pawłów, Zaborze, Os. Borsig w Biskupicach, Os. Piasek w Makoszowach, kanalizacja deszczowa w ul. Lubuskiej) oraz nowe zadania, m. in. budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Wyzwolenia oraz budowa instalacji gospodarki osadowej i hermetyzacja wybranych obiektów na oczyszczalni ścieków „Śródmieście”.

Wartość Projektu na II Etap wg wniosku o dofinansowanie sporządzonego na dzień 04.09.2009r. wynosi 325 333 059,00 złotych, w tym:

Wydatki kwalifikowane	318 651 715,00 złotych
Wartość FS (zakładana)	195 556 558,00 złotych
Środki własne Gminy Zabrze	20 783 646,00 złotych
Pożyczka inwestycyjna Gminy Zabrze z dopłatami NFOŚ:	36 305 307,00 złotych
Środki własne ZPWik Sp. z o.o.	9 587 548,00 złotych
Pożyczka inwestycyjna ZPWik Sp. z o.o. z dopłatami NFOŚ:	63 100 000,00 złotych

C 14. Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta

Zrealizowano następujące zadania w ramach programu remontu i modernizacji dróg:

1. Awaryjna naprawa ul. Ziemskiej w Zabrzu – Biskupicach
 - koszt zadania – 57 466,88 PLN,
 - zakres rzeczowy – wykonanie nowej konstrukcji nawierzchni drogi – 240,00 m²

2. Remont Al. Korfantego w Zabrze
 - koszt zadania 61 572,59 PLN,
 - zakres rzeczowy – wykonanie nowej nawierzchni jezdni – 1300,00 m².
3. Remont odcinka chodnika przy ul. Makoszewskiej w Zabrze
 - koszt zadania 35 387,81 PLN,
 - zakres rzeczowy- wykonanie nowej nawierzchni chodnika – 240,00 m².
4. Uzupełnienie nawierzchni miejsc postojowych przy ul. Czołgistów w Zabrze
 - koszt zadania 28 060,00 PLN,
 - zakres rzeczowy- wykonanie nawierzchni z destruktu asfaltowego – 650,00 m².
5. Remont nawierzchni ul. Rodzinnej w Zabrze
 - koszt zadania 45 166,01 PLN,
 - zakres rzeczowy- wykonanie nawierzchni z destruktu asfaltowego – 1762,50 m²

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport – złożono wniosek o płatność warunkową w wysokości 3 059 897,98 PLN do końca 2009 r. na projekt pn. „Usprawnienie połączeń drogowych na Drodze Krajowej nr 4 (88) w obrębie gminy Zabrze”. Ministerstwo Transportu nie poinformowało o przyznaniu w/w kwoty. Uzależnione jest to od oszczędności które zostaną po rozliczeniu Sektorowego Programu Operacyjnego Transport.

Ponadto pozyskano środki – z warunkowo przyznanym dofinansowaniem⁸, na projekt: Budowa ekranów akustycznych wzdłuż Drogi Krajowej nr 4 (88) w Zabrze, na kwotę 5 430 000,72 PLN. Wartość projektu wynosi: 7 240 000,99 PLN. Źródło dofinansowania: SPOT, Działanie 2.2 Usprawnienie przejazdów drogami krajowymi przez miasta na prawach powiatu. Umowa: SPOT/2.2/203/08 z dnia 30.12.2008.

W roku 2009 nie wybudowano w Zabrze nowych dróg publicznych.
Na terenie Zabrze znajduje się 532 drogi:

- 3 krajowe
- 1 wojewódzka (11 odcinków)
- 30 powiatowych (31 odcinków)
- 498 gminnych.

Łączna długość dróg wynosi 285,3 km, o łącznej powierzchni ogółem 2067,1 tys. m².

W 2008 i 2009 roku nie dokonano zakupu nowych jednostek w ramach wymiany taboru tramwajowego, jak również nie dokonano w tych latach modernizacji sieci tramwajowej. Dokonano natomiast modernizacji taboru:

liczba zmodernizowanego taboru	Rok		
	2007	1 szt.	modernizacja wykonana w Poznaniu
	2008	2 szt.	modernizacja wykonana w Łodzi
	2009	3 szt.	modernizacja wykonana w Łodzi

Źródło: KZK GOP

Liczba osób obsługiwanych przez komunikację tramwajową, wynosi szacunkowo:
ok. 10 mln osób w 2008 roku
ok. 11 mln osób w 2009 roku.

⁸ Ostateczna decyzja dotycząca przyznania dotacji nastąpi po zwolnieniu środków finansowych w ramach programu

Dnia 15 kwietnia 2009 r. zawarto porozumienie o współpracy pomiędzy Gminą Zabrze a Tramwajami Śląskimi S.A., w ramach którego Gmina Zabrze zobowiązuje się do podwyższenia kapitału spółki Tramwaje Śląskie poprzez objęcie akcji nowej emisji. Tramwaje Śląskie wykorzystają przekazane przez Gminę środki oraz fundusze, o które Spółka zabiegać będzie ze środków unijnych, na stopniową modernizację infrastruktury tramwajowej, tj. m.in. torowiska tramwajowego.

Tramwaje Śląskie S.A są Beneficjentem Projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. Projekt ten od 31 lipca 2008 r. znajduje się na Liście Projektów Indywidualnych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działanie 7.3 Transport Miejski w obszarach Metropolitalnych.

Zgodnie z porozumieniem zawartym 23 lipca 2009 r. pomiędzy Gminą Zabrze a Tramwajami Śląskimi S.A. w sprawie realizacji projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą” Gmina Zabrze zobowiązała się do zapewnienia wkładu finansowego w wysokości 14 mln 500 tys. zł, w zamian za objęcie przez Gminę akcji Spółki. Ponadto, w okresie obowiązywania porozumienia, Gmina Zabrze zobowiązała się do niewnioskowania o zmniejszenie wielkości usług przewozowych na liniach tramwajowych, przebiegających przez modernizowane odcinki torowisk.

Spółka Tramwaje zobowiązała się natomiast m.in. do zarządzania projektem, zapewnienia wkładu własnego z przeznaczeniem na zakup taboru niskopodłogowego (50% środków) i modernizację taboru (100% środków), obsługi tras objętych projektem, jego rozliczenia a także ponoszenia kosztów niezbędnych napraw i remontów zmodernizowanej infrastruktury oraz taboru.

Na terenie Zabrze modernizacja dotyczyć będzie: torowiska w ul. Bytomskiej (od ul. Chrobrego do ul. Drzymały), w ul. Wolności (od ul. Kondratowicza do granicy z Gliwicami) oraz torowiska w ul. 3 Maja.

Koszt całej inwestycji na terenie Gminy Zabrze wynosi ponad 32 mln zł. Połowa tej kwoty w okresie trzech lat pochodzić będzie z budżetu miasta, drugą część finansowania zapewnią natomiast środki unijne.

W 2009 roku podjęto działania w zakresie prac zmierzających do wyłonienia dostawcy dokumentacji technicznej i jej odbioru.

C 15. Rozwój budownictwa mieszkaniowego

- W celu wspierania budownictwa mieszkaniowego, poza zbywaniem nieruchomości w drodze przetargu, przygotowano niezabudowane tereny w celu przekazania aportem, do ZBM-TBS Sp. Z o.o. w Zabrzu. W ramach podwyższenia kapitału zakładowego spółki przekazano 2 działki o łącznej powierzchni 1252 m² przy ul. Nawrata o wartości 147 173,00 zł.
- Pod budownictwo mieszkaniowe niskiej intensywności sprzedano 13 działek o łącznej powierzchni 1 ha 4170 m², w tym:
 - przy ul. Bogusławskiego – działka nr 445/189 o pow. 766 m²,
 - przy ul. Mendego – działka nr 4237/275 o pow. 422 m²,
 - przy ul. Wolskiego – działka nr 926/35 o pow. 663 m²,
 - przy ul. Kościuszki – działka nr 4333/225 o pow. 745 m²,
 - przy ul. Hubera – działka nr 2713/187 o pow. 665 m²,
 - przy ul. Keplera – działka nr 2223/52 o pow. 864 m²,

- przy ul. Keplera – działka nr 2217/52 o pow. 880 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2218/52 o pow. 874 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2219/52 o pow. 881 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2215/52 o pow. 880 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2216/52 o pow. 915 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2220/52 o pow. 866 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2224/52 o pow. 929 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2222/52 o pow. 807 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2213/52 o pow. 874 m²,
- przy ul. Keplera – działka nr 2214/52 o pow. 951 m²,
- przy ul. Wiosny Ludów – działka nr 974/52 o pow. 1188 m².

Nie dokonano w 2009 roku sprzedaży terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe wysokiej intensywności, jak również nie sprzedano deweloperom nieruchomości przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe niskiej i wysokiej intensywności.

- W zakresie wydatków miasta wspierających budowę mieszkań przez TBS podwyższono kapitał zakładowy spółki poprzez przekazanie 2 działek o łącznej powierzchni 1252 m² przy ul. Nawrata o wartości 147 173,00 zł.

W ramach TBS, w 2008 roku powstało 52 nowych mieszkań. Zamieszkało w nich około 150 osób.

W 2009 roku nowe mieszkania nie zostały zbudowane.

KIERUNEK ROZWOJU – USŁUGI METROPOLITALNE
(Priorytet 4)

„Usługi metropolitalne” to czwarty priorytet, który zawiera 5 celów strategicznych.

C 16. Rozwój turystyki w oparciu o obiekty przemysłowe

Gmina Zabrze dysponuje wieloma obiektami pogórnictwa. W chwili obecnej podejmowane są intensywne działania rewitalizacyjne mające na celu zachowanie najważniejszych obiektów przemysłowej spuścizny miasta. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć przede wszystkim obiekty udostępnione dla ruchu turystycznego, znajdujące się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Są to:

- Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „GUIDO”.
- Muzeum Górnictwa Węglowego.
- Skansen Górniczy „Królowa Luiza” – terenowy Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego – część naziemna i część podziemna.
- Szyb „Maciej”.

Obecnie trwają prace nad przystosowaniem do celów turystycznych Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej, mającej dołączyć do licznych atrakcji turystycznych Zabrze.

Od 2004 roku przy wykorzystaniu funduszy unijnych sukcesywnie realizowane są działania rewitalizacyjne, remontowe i adaptacyjne zabytkowych obiektów miasta wraz z przystosowaniem ich do pełnienia nowych funkcji, głównie kulturalnych, turystycznych, edukacyjnych oraz usługowych.

**2004-2006 Obiekty Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” ul. Wolności
Muzeum Górnictwa Węglowego (ZPORR)**

Projekt dofinansowywany przez ZPORR objął rewaloryzację części obiektów naziemnych Skansenu Górniczego „Królowa Luiza”, przystosowujące go do potrzeb obsługi ruchu turystycznego i prowadzenia działalności turystyczno – kulturalno – oświatowej. Wykonano następujące prace oszacowane łącznie na ok. 3,4 mln PLN:

- przystosowanie wieży wyciągowej Szybu Carnall do pełnienia funkcji punktu widokowego;
- remont i przebudowa magazynu akumulatorów oraz umieszczenie w obiekcie recepcji;
- zaadaptowanie budynku zmiękczalni wód przemysłowych do pełnienia funkcji wystawienniczych i biurowych;
- remont budynku parowej maszyny wyciągowej i przystosowanie obiektu do obsługi turystów niepełnosprawnych;

**od 2007 – nadal Obiekty Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” ul. Wolności,
Sienkiewicza
Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna (POIG)**

Gmina Zabrze podjęła decyzję o realizacji projektu pod nazwą „Europejski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej”. Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie procesów restrukturyzacji przemysłu ciężkiego do tworzenia alternatywnych gałęzi gospodarki,

w sektorze turystyki, a przez to zmianę wizerunku regionu i miasta Zabrze. Kompleks powstaje na bazie istniejących obiektów Skansenu Górniczego które po gruntownej przebudowie wraz ze sztolnią oraz nowopowstałymi budynkami w centrum miasta, utworzą nową atrakcję turystyczną Zabrze i regionu. Projekt został zakwalifikowany na drugim miejscu listy projektów kluczowych dla działania odnoszącego się do inwestycji turystycznych w ramach Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka” na lata 2007-2013, gdzie zadeklarowane zostało wsparcie z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 41 410 000 PLN. Szacunkowy koszt realizacji całego przedsięwzięcia 69 017 000 PLN.

Do najważniejszych elementów inwestycji należą prace związane z:

a) infrastrukturą podziemną inwestycji (ok. 2,5 km podziemny odcinek wyrobisk zlokalizowanych w obrębie miasta):

- udrożnienie Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej na odcinku od wylotu przy ul. K. Miarki do podszybia Szybu Carnall zlokalizowanego na terenie Skansenu Górniczego przy ul. Wolności 410;
- połączenie Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej ze Skansenem Górniczym „Królowa Luiza” poprzez wyrobiska korytarzowe zlokalizowane w rejonie ul. Sienkiewicza 43
- niezbędne prace remontowe (górnictwo, budowlane) i adaptacyjne w części podziemnej Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” i w Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej,
- prace związane z wyposażeniem obiektu podziemnego i przystosowaniem go do obsługi ruchu turystycznego.

b) infrastrukturą naziemną inwestycji – ul. Wolności 410, Sienkiewicza 43, K. Miarki 8:

- rewitalizacja i wyposażenie części obiektów Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” wraz z zagospodarowaniem terenu;
- rewitalizacja budynku nadszybia szybu Carnall z przeznaczeniem do pełnienia funkcji ekspozycyjno – muzealnych, stanowiący punkt zjazdu turystów do podziemnych wyrobisk;
- rewitalizacja części budynku stacji rozdzielni i sprężarek z przeznaczeniem do pełnienia funkcji interaktywnej wystawy multimedialnej pn. „Dolina Węgla” obrazującej historię i znaczenie węgla jako źródła energii poprzez podkreślenie bogactwa form i różnorodności zastosowania węgla po nanotechnologie przyszłości;
- przebudowa budynku wentylatorów GUIBALD z przeznaczeniem na cele kulturalno-turystyczne, stanowiący punkt zejścia turystów do podziemnych wyrobisk
- budowa nowego obiektu obsługi zwiedzających wraz z zagospodarowaniem terenu i odtworzeniem repliki historycznego wylotu sztolni w centrum miasta.

od 2007 – nadal Obiekty Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” ul. Wolności

Projekt obejmuje:

- przebudowę i prace adaptacyjne budynku Łaźni Łańcuskowej;
- przebudowę i prace adaptacyjne budynku Prinz Schoenaich;
- przebudowę i prace adaptacyjne budynku warsztatowego;
- budowa budynku obsługi ruchu turystycznego (zejście do sztolni);
- budowa budynku obsługi turystycznej (w miejsce budynku magazynowego);
- zagospodarowanie terenu skansenu przy ul. Wolności;
- wykonanie lub przebudowa niezbędnej infrastruktura techniczna;
- wykonanie nowego układu komunikacyjnego służącego do obsługi remontowanych obiektów.

Jest to etap inwestycji realizowany niezależnie od działań podejmowanych przez Gminę Zabrze, przewidziany do realizacji w późniejszym terminie.

Od 2007 do 2011 Zabytkowa Kopalnia Węgla kamiennego „GUIDO” (RPO)

W trakcie przygotowania jest dokumentacja aplikacyjna dla projektu pn.: „Rewitalizacja obiektów przemysłowych Gminy Zabrze wraz z adaptacją na cele kulturalne, turystyczne i oświatowe”, dla którego planowane jest pozyskanie środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2007 – 2013, poddziałanie 6.2.1 Rewitalizacja – duże miasta.

Planowany zakres projektu obejmuje następujące działania:

część podziemna:

- a. rewitalizacja i przystosowanie do celów turystycznych istniejących wyrobisk, obiektów i urządzeń zlokalizowanych na poziomie 170 i 320 m Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego Guido (ZKWK Guido),
- b. wykonanie systemu bezpieczeństwa dla wyrobisk zlokalizowanych na poziomie 170 m i wydzielonego obszaru wyrobiska na poziomie 320 m ZKWK Guido,

część naziemna:

- c. przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania przemysłowych budynków:
 - budynki B i C na Zespół Pracowni Gastronomicznych i Hotelarskich dla potrzeb Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrzu (CKPiU),
 - budynku A dla potrzeb Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Planowany koszt całkowity projektu to około 25 mln zł. W projekcie uczestniczyć będą następujące podmioty:

1. Gmina Zabrze jako wnioskodawca i beneficjent (otrzymujący dofinansowanie),
2. ZKWK Guido jako realizator projektu,
3. CKPiU oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jako podmioty korzystające ze zmodernizowanej infrastruktury dla celów statutowych.

Działania finansowane przez inwestorów prywatnych

Szyb „Maciej” przeszedł w zarząd prywatnego Przedsiębiorstwa Górniczego „DEMEX” Sp. z o.o. w 1991R., które wystąpiło z inicjatywą przekształcenia szybu w studnię głębinową i zachowania historycznych obiektów i urządzeń. Ostateczna likwidacja szybu i przekształcenie go w studnię nastąpiło w 1993 roku. Obiekty zabytkowe szybu to: szyb „Maciej” z głębinowym ujęciem wody pitnej, budynek nadszybia oraz wieża wyciągowa, budynek maszyny wyciągowej, maszyna wyciągowa elektryczna dwubębnowa, budynek rozdzielni. Wszystkie zachowane obiekty i urządzenia są dostępne dla turystów.

Ponadto Gmina otrzymała także dotację na projekt: „Zabrze – Kopalnia możliwości – promocja oferty turystycznej miasta na kwotę 537 435,28 PLN. Wartość projektu: 632 276,80 PLN. Źródło dofinansowania: RPO WSL, Priorytet III Turystyka, Działania 3.4 Promocja Turystyki.

Docelowa rewaloryzacja wszystkich obiektów Skansenu oraz pełne wykorzystanie przemysłowej spuścizny miasta – Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej – umożliwi powstanie dynamicznego, nowoczesnego ośrodka, kierującego ruchem turystyki na obszarze podlegającym restrukturyzacji. Zakłada się, że ośrodek stanie się centrum popularyzacji ocalałych zabytków przemysłowych regionu oraz przyczyni się do stworzenia nowego, atrakcyjnego wizerunku Górnego Śląska na mapie kraju i Europy.

Realizacja przedmiotowej inwestycji wpłynie na wzrost liczby turystów zwiedzających nowopowstały kompleks "Europejski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej" oraz przyczyni się do poprawy jakości oferowanych obecnie usług turystycznych.

Powyżej opisane działania powodują:

- 1) Wzrost ruchu turystycznego oraz rozszerzenie oferty turystycznej na terenie Zabrze i całego regionu Górnego Śląska, poprzez odtworzenie i udostępnienie dla zwiedzających unikatowych obiektów wchodzących w skład niniejszego projektu.
 - 2) Uzyskanie efektów ekonomicznych, poprzez rozwój sektora usługowego, spowodowanego zwiększonym ruchem turystycznym – tworzenie nowych miejsc pracy.
 - 3) Zwiększenie potencjału turystyczno- kulturalnego regionu Śląska i kraju.
 - 4) Stworzenie zróżnicowanej oferty turystycznej. Oferta będzie stosowana do różnych grup odbiorców (także dla osób niepełnosprawnych).
 - 5) Rozszerzenie oferty kulturalnej, m.in. poprzez zwiększenie ilości oraz podniesienie standardu organizowanych imprez kulturalno-dydaktycznych.
- Zwiększenie atrakcyjności organizowanych imprez – planuje się organizacje, m.in. konferencji, sympozjów, spektakli, koncertów, wystaw.
- 6) Wykorzystanie sztolni i pomieszczeń Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” na cele kulturalno-dydaktyczne.

W Zabrzu, 4 września 2008 roku, zostało powołane Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki (MCDB-DPT), będące integralną częścią Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido”. Inicjatywa powołania Centrum pojawiła się w 2005 roku za sprawą Światowej Organizacji Turystyki (UNWTO), pod auspicjami której organizowane są od 2004 roku w Zabrzu międzynarodowe konferencje poświęcone dziedzictwu przemysłowemu i turystyce. Sygnatariuszami Porozumienia o Współpracy dotyczącego utworzenia Centrum są: UNWTO, Gmina Zabrze, Województwo Śląskie i Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa.

W styczniu 2009 r. Patronat Honorowy nad działalnością Centrum objęła Polska Organizacja Turystyczna.

Centrum stawia sobie za zadanie oferowanie usług dla sektora turystycznego i dysponentów obiektów przemysłowych, oraz zaangażowanie we współpracę oraz wymianę doświadczeń z innymi, międzynarodowymi i krajowymi instytucjami związanymi z dziedzictwem przemysłowym dla turystyki – jego ochroną, promocją, nadawaniem nowych wartości.

Zabytki industrialne miasta:

- **Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna (GKSD)** – to najdłuższa sztolnia odwadniająca zbudowana w europejskim górnictwie węglowym. Jej długość wynosiła 14250 metrów. Budowę GKSD rozpoczęto w 1799 roku, a ostateczny cel budowy osiągnięto w roku 1863.

Otwór wlotowy GKSD znajdował się w jednym z najniżej położonych punktów Wyżyny Górnośląskiej w dolinie rzeki Bytomki w rejonie dzisiejszego centrum Miasta Zabrze.

Tak rozległa podziemna budowla hydrotechniczna łączyła kopalnię „Królowa Luiza” w Zabrzu oraz kopalnię „Król” w Królewskiej Hucie (dzisiejszy obszar Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im Gen. J. Ziętki w Chorzowie).

Sztolnia funkcjonowała do końca XIX wieku, z wyjątkiem jej zabrzańskiego odcinka zlokalizowanego na obszarze górniczym jednej z największych ówczesnych kopalń jaką była państwowa kopalnia Królowa Luiza w Zabrzu. Kopalnia ta do lat 30tych XX wieku utrzymywała w dobrym stanie i użytkowała niemal 2,5 kilometrowy odcinek sztolni jako kolektor zbiorczy dla wód pompowanych z głównej stacji odwadniania zlokalizowanej w szybie Carnall.

Dopiero w roku 1953 po przejęciu głównego odwadniania przez szyby pola wschodniego kopalni Zabrze zdecydowano się na ostateczną likwidację Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej likwidując jej wylot częściowo ją podsadzając i otamowując wszelkie połączenia.

W roku 1993 w miejscu zlikwidowanego pola zachodniego Kopalni Zabrze – Bielszowice oraz w rejonie dawnego szybu Wilhelmina powstał Skansen Górniczy Królowa Luiza. Wtedy też pojawił się pomysł odtworzenia zabrzańskiego odcinka GKSD. Odtworzony odcinek sztolni stanowiłby doskonałe, bo historyczne, połączenie dwóch części skansenu, dodatkowo w atrakcyjny sposób komunikując skansen i centrum miasta.

W roku 1999 po przebicciu się do sztolni w rejonie jej dawnego wylotu stwierdzono doskonały stan zachowania obudowy w początkowym odcinku. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wielokrotnie podejmowano próby eksploracji sztolni od strony wylotu dochodząc niemal do dawnego pola zachodniego Kopalni Zabrze – Bielszowice. Najdalsza eksploracja dotarła 115 metrów od dawnego szybu Carnall.

W roku 2008, na zlecenie Urzędu Miejskiego w Zabrzu, przeprowadzono również badania geologiczne geodezyjne i inżynierskie niemal 1400 metrowego odcinka sztolni.

Obecnie z inicjatywy Gminy Zabrze został zainicjowany projekt Europejskiego Ośrodka Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej. Jednym z głównych obiektów tego projektu jest Skansen Górniczy Królowa Luiza i Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna.

Projekt ten zarekomendowany został do dofinansowania z Programu Innowacyjna Gospodarka i znalazł się na wysokim drugim miejscu indykatywnej listy projektów kluczowych. Oznacza to, iż w budżecie programu Innowacyjna Gospodarka zostały wstępnie zarezerwowane środki na realizację tego projektu w kwocie 41 410 000 zł. Projekt ten zarekomendowany został do dofinansowania z Programu Innowacyjna Gospodarka i znalazł się na wysokim drugim miejscu indykatywnej listy projektów kluczowych. Oznacza to, iż w budżecie programu Innowacyjna Gospodarka zostały wstępnie zarezerwowane środki na realizację tego projektu w kwocie 41 410 000 zł.

Aktualnie Gmina Zabrze podejmuje szeroko zakrojone działania związane z projektem, polegające na zapewnieniu wkładu własnego oraz na przygotowaniu projektu do realizacji, co między innymi wymaga skompletowania dokumentacji dla przystosowania sztolni do ruchu turystycznego.

W 2009 roku przeprowadzono udrożnienie szybu Carnall wraz z wyrobiskami przyszybowymi na poziomie sztolni i tym samym utworzenia prawidłowej wentylacji co umożliwi przeprowadzenie niezbędnych badań in situ.

- **Mur oporowy z basztami**, teren dawnej huty Donnersmarcka, to cenny zespół zabytków techniki związanych z miejscowym hutnictwem, który reprezentuje kamienno - ceglany mur o długości ponad 230 m i wysokości ponad 13 m., do którego wkomponowane są dwie 14 metrowej wysokości baszty gichtowe, którymi dostarczano wsad do znajdujących się tu czterech wielkich pieców. Zabytki powstały w latach 1856 – 1862.
- **Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „GUIDO”**, ul 3 Maja 93, założona 2 października 1855 r. poprzez uzyskanie nadania pola górniczego, które nazwano „Guido”. Wydobycie węgla kopalnia rozpoczęła od 1871 r. i prowadziła je do 1886 r. Po wyeksploatowaniu złóż węgla kopalnię przekształcono w centralny węzeł odwadniania w rejonie, a następnie, w roku 1967, na bazie zakładu górniczego, została utworzona "Kopalnia Doświadczalna Węgla Kamiennego M-300", w której były prowadzone doświadczenia eksploatacyjne z maszynami górniczymi. W roku 1982 na terenie tej kopalni został uruchomiony "Skansen Górniczy Guido". Po przerwie w działalności Skansenu, która nastąpiła w 1996 roku, uruchomiono ponownie Kopalnię dla ruchu turystycznego 16 czerwca 2007 roku.

Wraz z zabudową nadszymbia i stalową wieżą typu kozłowego szybu Kolejowego, podziemnymi wyrobiskami na poziomie 170 i 320 m. kopalnia stanowi cenny zabytek techniki górniczej. Ciekawostką są również podziemne stajnie dla koni, na poziomie 170. W doskonale zachowanych korytarzach i komorach górniczych można zapoznać się z budową geologiczną tego miejsca, które uwidacznia warstwy skał z zapisanymi na nich śladami tektoniki, naciekami, kryształami kalcytu. Na Poziomie 320 można zapoznać się z tym, jak rozwinęła się technika górnicza od końca XIX w do czasów współczesnych. Atrakcją jest zwiedzanie Kopalni w wyposażeniu górniczym – zwiedzający są zaopatrzeni w hełm górniczy, lampę i pochłaniacz, dzięki którym mogą zwiedzać prawdziwą kopalnię, z wyrobiskami węgla i maszynami górniczymi. Na terenie ZKW „GUIDO”, prócz działalności turystycznej, prowadzona jest również działalność kulturalna, z szeregiem wydarzeń artystycznych. Prowadzone są także koncerty i przedstawienia teatralne, w ramach „Muzyki na Poziomie” i „Teatru na Poziomie”.

Obiekt ten znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

- **Skansen Górniczy „Królowa Luiza”**, oddział Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze. Usytuowany na terenie jednej z najstarszych państwowych kopalń pruskich na Górnym Śląsku, która prowadziła wydobycie węgla od 1791 r. do 1973 roku. Skansen składa się z dwóch części: naziemnej wokół dawnego szybu "CARNALL" - ul. Wolności 410 oraz podziemnej wokół nieistniejącego już szybu "WILHELMINA" ul. Sienkiewicza 43. W części naziemnej obiektu główną atrakcją jest czynna maszyna parowa z 1915 r. o mocy 2 tys. koni mechanicznych, z tarczą cierną Koepe o średnicy 6 m., która obsługiwała szyb o głębokości 503 m.. Z wierzchołka stalowej, nitowanej wieży wyciągowej o wysokości 30 m podziwiać można przemysłową panoramę Górnego Śląska. Teren Skansenu bywa miejscem wielu ciekawych działań kulturalnych, takich jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy, happeningi, a nawet rajdy zabytkowych pojazdów. W części podziemnej skansenu, zlokalizowanej w rejonie szybu Wilhelmina, znajdują się wyrobiska o łącznej długości 1560 m. i głębokości do 35 m. Istnieje tu możliwość, oprócz pieszej wędrowki, przejazdu podziemną kolejką nazywaną „karlikiem”. Wrażeń dostarczy również pokaz pracy zabytkowego kombajnu jednobębnowego z lat 50-tych XX wieku oraz współczesnego kombajnu chodnikowego, ścianowego i struga. Można obejrzeć także czynną magistralę odstawy urobku, czyli urządzenia dzięki którym węgiel transportowany jest

od ściany do wozów. W podziemiach znajduje się Karczma "Guibald" serwująca tradycyjne potrawy śląskie.

Skansen znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

- **Szyb Maciej** ul. Srebrna, szyb kopalniany o tradycyjnej formie stalowej wieży z nadszybiem, wybudowany w I poł. XX w. jako szyb zachodni, o głębokości 198 m., będący dawniej częścią kopalni Concordia i pełniący rolę szybu wentylacyjnego i wydobywczego. W skład zespołu wchodzi budynek nadszybia, wieża wyciągowa, budynek maszyny wyciągowej z zachowaną sprawną maszyną wyciągową elektryczną z przekładnią oraz dwoma bębniami linowymi o średnicy 3250 mm.

Szyb Maciej jest ciekawym zabytkiem techniki rewitalizowanym przez prywatne przedsiębiorstwo DEMEX. Szyb znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

- **Zakład Produkcji Lin i Drutu**, ul. Armii Krajowej dawniej fabryka Deichsela, założona w 1855 r. przez Adolfa Deichsela w pobliżu linii kolejowej na powierzchni ponad 200 ha. Do dnia dzisiejszego jest to czynny zakład produkcyjny o bogatej historii.
- **Zabudowa kopalni Ludwik**, ul. Hagera, dawna kopalnia węgla kamiennego „Ludwigslück” należąca do koncernu Borsiga, założona w 1873 r. Zachowany cenny zespół architektury przemysłowej utrzymanej w duchu secesji z I poł. XX w. W skład kompleksu wchodzi cechownia z łaźnią, brama wjazdowa, nadszybie i maszynownia szybu Konrad i Ernest oraz dom kawalera (hotel dla samotnych górników) z 1915 r. Na terenie tej nieczynnej kopalni należącej do przedsiębiorstwa DEMEX trwają prace rewitalizacyjne na rzecz projektu Kopalnia – Sztuki.
- **Zabudowa kopalni Makoszowy**, ul. Makoszowska, dawna kopalnia węgla kamiennego „Delbrück”; ciekawa ceglana architektura o cechach historyzujących z I poł. XX w. (k. 1906 – 1908), cechownia, budynek dyrekcji kopalni.
- **Zabudowa kopalni Mikulczyce**, ul. Kopalniana, dawna kopalnia węgla kamiennego „Donnersmarckgrube”, częściowo zachowana w stylu secesyjnym z 1908 r. monumentalna cechownia z łaźnią oraz maszynownią szybu Jan.
- **Chłodnia kominowa** (evaporative cooling tower), ul. Makoszowka, wieża o konstrukcji drewnianej w kształcie szerokiego komina na rzucie wydłużonego prostokąta zwężającego się ku górze, wysokości około 20 metrów zbudowana w latach 20 tych XX w. dla potrzeb koksowni wybudowanej w I poł. XX w. przy kopalni „Delbrück”.

Zabytkowe osiedla:

- **Osiedle Borsigwerk** – to najstarsze na terenie miasta osiedle robotnicze (ul. Mieczysława, Lelewela, Wojciecha). Wybudowane w latach 1868 – 1871 Osiedle było przeznaczone do zamieszkania przez pracowników koncernu Borsiga. Osiedle dzieli się na dwie części wybudowane na powierzchni 19 ha. Bardzo dobrze zachowany jest jego układ przestrzenny, który wypełniają szeregowo stojące budynki w formie typowych ceglanych familoków. Było ono przeznaczone do zamieszkania 2800 robotników.
- **Osiedle Ballestrema** w Rokitnicy (ul. Komuny Paryskiej, Pobożnego, Szafarczyka), wybudowane w 1906 r. z polecenia hrabiego Franciszka von Ballestrema dla pracowników kopalni Castellengo. Osiedle nawiązuje do wzorów angielskich, liczy 63 domy. Na terenie osiedla zachowały się bardzo rzadkie i nietypowe cztery budynki mieszkalne z lat 30-tych XX w. o konstrukcji stalowej, przygotowane i wyprodukowane w hucie Donnersmarcka.

- **Osiedle Donnersmarcka**, ul. Stalmacha, Krakusa. Jego budowa przebiegała etapami od 1905 do 1920 r. Osiedle zbudowane dla pracowników pobliskiej huty Donnersmarcka, składające się z wolnostojących, wielorodzinnych, 40 budynków o zróżnicowanej architekturze, konstrukcji szkieletowej, zdobionych elementami muru pruskiego, utrzymanych w typie willowym.
- **Stalowy dom**, ul. Cmentarna, budynek 2 kondygnacyjny o niezwyklej konstrukcji, zbudowany z 8 metalowych ścian połączonych na spaw a wcześniej odlanych w zabrzańskie hucie Donnersmarcka, wybudowany w 26 dni, w lipcu 1927 r. Budynek przeznaczony dla zamieszkania dla czterech rodzin, był prawdziwym architektonicznym eksperymentem. Jest to prawdopodobnie jedyny i najstarszy zachowany metalowy budynek w Europie.

Najciekawsze wieże ciśnień:

- **Wieża ciśnień ul. Zamoyskiego** wybudowana w latach 1907 – 1909, obiekt techniki o ciekawej i nietypowej konstrukcji, gdzie zbiornik na wodę podtrzymują 8 ceglanych przypór, wysokość 46 m., całość przykryta ośmiobocznym dachem zwieńczonym latarnią.
- **Wieża ciśnień, teren dawnej huty Donnersmarcka**, wybudowana w 1871 r. w stylu historyzmu z elementami narodowymi. Jest najstarszą stojącą wieżą ciśnień w Województwie Śląskim utrzymaną w tradycyjnym kielichowym typie.⁹
- Liczba osób korzystających z ofert turystyki poprzemysłowej w 2009 roku
 - Muzeum Górnictwa Węglowego – 22 743 osoby
 - Skansen Górniczy „Królowa Luiza” – 20 161 osób
 - Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „GUDO” – 66 097 osób
 - Szyb Maciej – 390 osób. Zmniejszenie ilości osób z 1520 w 2008 r. spowodowane jest rewitalizacją obiektu (prace budowlane), które prowadzone są od lipca 2009 do nadal.
 W sumie w 2009 roku było 109 391 osób korzystających z ofert turystyki poprzemysłowej.

C 17. Rozwój usług medycznych

Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu należy do wiodących ośrodków kardiologiczno-kardiochirurgicznych w Polsce i poza granicami naszego kraju.

Działalność Śląskiego Centrum Chorób Serca wsparto poprzez:

- dostawę plakatów, broszur, zaproszeń na I Śląską Konferencję Szpitali Promujących Zdrowie za kwotę 2 196,00 PLN
- Liczba osób przyjętych 2009 r. do Śląskiego Centrum Chorób Serca – 10 564. W 2008 roku przyjęto 10 696 osób.

Miasto brało również udział w imprezach organizowanych lub współorganizowanych przez Fundację Rozwoju Kardiologii:

- „Dzień Nauki – Świat bez tajemnic” – piknik naukowy, zorganizowany przy współudziale Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego, na którym mieszkańcy Zabrze mają możliwość zapoznania się z informacjami o pomocy zdrowotnej, najnowszymi osiągnięciami nauki prezentowanymi przez 40 wystawców

⁹ http://www.ihtourism.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=13&lang=pl

(instytucje naukowo-badawcze, edukacyjne, szkoleniowe, uczelnie wyższe, kluby i stowarzyszenia naukowe działające na terenie regionu i nie tylko).

- Koncert „Serce za Serce”. W 2009 roku Koncert odbył się po raz XVIII, na którym Fundacja Rozwoju Kardiologii honoruje osoby wspierające jej działalność „Oskarem Serca
- Współpracowano także z Fundacją przy organizacji konferencji BioMedTech Silesia.

Misją Fundacji Rozwoju Kardiologii im. prof. Zbigniewa Religi jest wspieranie rozwoju polskiej kardiologii oraz wprowadzanie do praktyki klinicznej nowoczesnych technik i technologii w zakresie leczenia serca a także promowanie i wspieranie transferu wiedzy z zakresu nowoczesnej kardiologii na obszarze Polski i krajów rozwijających się.¹⁰

C 18. Zwiększenie międzynarodowej rozpoznawalności miasta w dziedzinie kultury i sportu

Zorganizowano imprezy o znaczeniu międzynarodowym:

- Festiwal Rysowania,
- VI Międzynarodowa Konferencja na temat wykorzystania potencjału dziedzictwa przemysłowego dla promocji turystycznej gmin i regionów,
- I Międzynarodowe Targi Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej), w których wzięło udział ok. 2000 uczestników.

W 2009 r. w Hali Widowiskowo – Sportowej zorganizowano i przeprowadzono łącznie 131 imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, w tym:

- o zasięgu międzynarodowym - 10
- o zasięgu krajowym - 15
- o zasięgu regionalnym – 106

Na obiektach MOSiR Zabrze zorganizowano i przeprowadzono ogółem 280 imprez sportowo – rekreacyjnych, w tym:

- zasięgu międzynarodowym -7,
- zasięgu krajowym – 52, w tym 41 rozgrywek ligowych,
- zasięgu regionalnym – 218

Ogółem w 2009 r. we wszystkich imprezach wzięło udział 226 116 osób.

Na stadionie Górnika Zabrze przy ul. Roosevelta 81 odbyło się 17 imprez masowych, w których udział wzięło łącznie 149181 osób. W rundzie wiosennej odbyło się 6 meczy, z ilością 65 601 widzów, w rundzie jesiennej odbyło się 11 meczy, z ilością 83580 widzów.

W ramach przeprowadzanej modernizacji Stadionu im. E. Pohla, wykonano projekt budowlany wstępny, studium wykonalności oraz dokumentację geotechniczno - inżynierską. Termin wykonania pełnej dokumentacji projektowej, zgodnie z umową, został określony na 30.06.2010 r. Kwota 1 624 981,00 PLN.

(W 2008 roku poniesiono wydatek 2 092 081,00 PLN z tytułu nabycia prawa wieczystego użytkowania działki, niezbędnej pod modernizację stadionu).

¹⁰ <http://www.frk.pl/>

Prowadzono w dalszym ciągu adaptację budynku Donnersmarcków dla potrzeb Filharmonii Zabrzeńskiej. Wykonano w 2009 roku, w kwocie 2 588 048,31 PLN, izolację przeciwwilgociową i ciepłą ścian piwnic; instalację wod.-kan., c.o.; elektryczną, wentylację i klimatyzację, położono tynki i okładziny; wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, pokrycia dachu wraz z instalacją odgromową; montaż foteli i mebli, czyszczenie elewacji.

W zakresie działań związanych z budową nowej siedziby Filharmonii Zabrzeńskiej zlokalizowanej w Parku Hutniczym w Zabrzu Gmina Zabrze podpisała umowę o dofinansowanie ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WŚ 2007-2013 Priorytet IV Kultura Działanie 4.1 Infrastruktura kultury) dla projektu „Adaptacja budynku biblioteki Donnersmarcków dla potrzeb Filharmonii Zabrzeńskiej” w wysokości 5 799 291,50 zł. Podpisano umowę na dofinansowanie dnia 16 listopada 2009 roku, Nr UDA-RPSL.04.01.00-00-089/08-00.

Całkowita wartość projektu wynosi 9 533 501,34 zł

Projekt polega na remoncie i adaptacji zabytkowego budynku dawnej biblioteki Donnesmarców na potrzeby Filharmonii Zabrzeńskiej, oraz na zakupie sprzętu komputerowego i wyposażenia budynku. Realizacja inwestycji ma szczególne znaczenie dla poprawy warunków funkcjonowania Filharmonii Zabrzeńskiej - instytucji z ponad pięćdziesięcioletnią tradycją, która dzisiaj mieści się w obiekcie, gdzie nie ma Sali koncertowej. Obiekt dawnej biblioteki Donnesmarców wpisany jest do gminnej ewidencji zabytków i został objęty ścisłą strefą ochrony konserwatorskiej. Wyremontowany, zaadaptowany i wyposażony budynek będzie pełnił funkcje siedziby filharmonii.

Pozyskano także dotację na realizację projektu: Przebudowa sceny i widowni Teatru Nowego w Zabrzu, na kwotę 2 765 415,87 zł. Całkowita wartość projektu wynosi 3 253 430,44 zł.

Źródło dofinansowania: RPO WSL, Priorytet IV Kultura, Działanie 4.1 Infrastruktura kultury. Umowa: UDA-RPSL.04.01.00-00-005/09-00 z dnia 13.08.2009

Przedmiotem projektu była przebudowa sceny i widowni w zabytkowym obiekcie Teatru Nowego im. Gustawa Morcinka, zlokalizowanym w Zabrzu przy placu Teatralnym 1. W ramach projektu przeprowadzone zostały prace remontowo-budowlane, konserwatorskie oraz zakupione zostało wyposażenie nierozdzielnie związane z inwestycją. Realizacja projektu przyczyniła się do uatrakcyjnienia oferty kulturalnej Teatru Nowego oraz zwiększenia ilości organizowanych spektakli scenicznych i innych imprez kulturalnych. Ponadto znacznej poprawie uległy warunki techniczne związane z jakością odbioru świadczonych usług, a także z bezpieczeństwem widzów.

Prowadzono w 2009 r. modernizację oraz zakupy inwestycyjne dla potrzeb Domu Muzyki i Tańca. Wykonano na kwotę 837 454,00 PLN: zabezpieczenie p.poż., malowanie holów ogólnodostępnych, wykonanie awaryjnego wyłączenia zasilania.

Projekt ten współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2007-2013, Priorytet IV Kultura Działanie 4.1 Infrastruktura kultury

Całkowita wartość projektu 4 052 293,35 zł

Wysokość dofinansowania 2 823 319,12 zł

Projekt polega na przeprowadzeniu prac budowlanych w Domu muzyki i Tańca w Zabrzu celem dostosowania obiektu do obowiązujących przepisów prawa oraz umożliwienia prowadzenia działalności kulturalnej. Realizacja projektu była konieczna dla dalszego

funkcjonowania przedmiotowej placówki. Zaniechanie prac spowodowałoby zamknięcie największej instytucji kultury w Zabrzu i jednej z najważniejszych w regionie. W ramach projektu wykonano:

- montaż sufitu podwieszonego o odpowiednio lekkiej konstrukcji
- dodatkowe zabezpieczenie dachu- płytami żelbetowymi
- dźwiękowy system ostrzegawczy
- system sygnalizacji pożaru
- instalację oddymienia
- zabezpieczenia przeciwpożarowe
- przebudowę pomieszczeń i poprawę estetyki wnętrza obiektu.

C 19. Rozwój placówek naukowych oraz szkolnictwa wyższego

W 2009 roku Gmina Zabrze podpisała trzy umowy partnerskie w celu realizacji projektów inwestycyjnych dofinansowanych ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WŚ 2007-2013).

Pierwsza umowa zawarta pomiędzy Gminą Zabrze a Akademią Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach związana jest z realizacją projektu "Utworzenie bazy dydaktyczno-sportowej wydziału AWF. Przebudowa części pomieszczeń hali sportowej Pogoń przy ul. Wolności 406 w Zabrzu na potrzeby AWF".

Celem projektu jest zapewnienie odpowiedniej bazy dydaktyczno-sportowej niezbędnej do utworzenia w Zabrzu Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego AWF w Katowicach. Projekt otrzymał dofinansowanie ze środków unijnych w ramach RPO WŚ 2007-2013 w wysokości 4.756.684,78 zł. Gmina pozyskała również środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na termomodernizację w/w budynku.

Kolejna z umów partnerskich, do której oprócz Gminy Zabrze przystąpiły: Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Politechnika Śląska w Gliwicach oraz Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, podpisana została w celu realizacji projektu "Przebudowa i modernizacja obiektu sportowego przy ul. Jaskółczej 40 w Zabrzu na potrzeby szkolnictwa wyższego." Celem projektu jest zapewnienie odpowiedniej bazy sportowej dla potrzeb uczelni wyższych działających na terenie Gminy Zabrze.

Gmina, podobnie jak w przypadku projektu dotyczącego przebudowy Hali Pogoń, złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach RPO WSL 2007-2013, jednakże projekt ten znalazł się na liście rezerwowej.

Ostatnia umowa partnerska podpisana przez Gminę Zabrze oraz Politechnikę Śląską w Gliwicach związana jest z realizacją przedsięwzięcia pn. "Adaptacja budynku przy ul. Roosevelta 32 w Zabrzu na potrzeby dydaktyczno-edukacyjne Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej".

Również dla tej inwestycji Gmina pozyskała środki unijne w ramach RPO WSL 2007-2013 (Priorytet VII Infrastruktura Edukacyjna Działanie 8.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego) w wysokości 13.581.093,42 zł.

Całkowita wartość projektu wynosi 16 698 141,72 zł

Celem projektu jest rozszerzenie zlokalizowanej na terenie Gminy Zabrze bazy dydaktycznej Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w postaci adaptacji budynku umiejscowionego w kompleksie budynków użytkowanych przez Politechnikę Śląską w Zabrzu.

Adaptowane obiekty będą służyły kształceniu studentów, doktorantów, młodej kadry naukowej. Sale dydaktyczne zostaną wyposażone w sprzęt komputerowy oraz umeblowanie.

W wyniku realizacji projektu zostanie również zagospodarowany teren w otoczeniu budynków - powstanie parking, drogi wewnętrzne oraz chodniki. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju dydaktyki i poprawa dostępności edukacji na poziomie uczelni wyższej w układzie lokalnym i regionalnym.

Liczba zmodernizowanych urządzeń/obiektów infrastruktury dydaktycznej AWF-u, Politechniki Śląskiej, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego (szt.): 3

C 20. Poprawa międzynarodowej dostępności komunikacyjnej miasta

Gmina Zabrze we współpracy z PKP SA i spółką PKP Polskie Linie Kolejowe SA planuje zrealizować przedsięwzięcie o pn. „Budowa Centrum Przesiadkowego w Gminie Zabrze”.

Celem tego projektu jest utworzenie zintegrowanego węzła komunikacyjnego przy dworcu PKP. Przedsięwzięcie ma zostać zrealizowane podczas modernizacji linii kolejowej E 30. W ten sposób poprawi się jakość podróżowania, ponieważ, m.in. połączenia kolejowe skoordynowane zostaną z kursowaniem komunikacji miejskiej. Zagospodarowany też zostanie teren wokół dworca.

W tym celu uzgodniono treść porozumienia regulującego współpracę między wymienionymi podmiotami oraz przystąpiono do opracowania szczegółowych dokumentów regulujących stan prawny nieruchomości wchodzących w skład projektu.

Pozyskano nieodpłatnie jedną z nieruchomości Skarbu Państwa znajdującą się w obszarze realizacji projektu, tj. przy ul. 3 Maja, o pow. 7731 m², niezbędnej pod budowę Centrum Przesiadkowego.

Prowadzone są stale rozmowy z inwestorami potencjalnie zainteresowanymi realizacją projektu.

W zakresie budowy połączeń dróg miejskich ze zjazdami z autostrad i DTS prowadzone były prace pn.:

- Połączenie autostrady A1 z autostradą A4 poprzez przebudowę układu komunikacyjnego – połączenie projektowanego IV odcinka ul. Nowo – Paderewskiego z istniejącym układem komunikacyjnym miasta.
 - Opracowano dokumentację projektową i uzyskano decyzję pozwolenia na budowę. Wszczęto procedurę przetargową na wybór wykonawcy robót dla odcinka łączącego rondo de Gaulle’a z ul. Sportową. W postępowaniu przetargowym wykonawcy złożyli 9 ofert. Komisja przetargowa dokona wyłonienia najkorzystniejszej oferty.
kwota: 336 012,57 PLN
- Budowa ul. Nowo-Piłsudskiego od DTŚ do ul. Roosevelta.
 - Uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.
kwota: 157 748 000,00

KIERUNEK ROZWOJU – CELE HORYZONTALNE

Definiują stany i zamierzenia, których zakres merytoryczny wiąże się bezpośrednio z zakresem tematycznym wszystkich priorytetów miasta.

CH 1. Skuteczna promocja miasta

Realizując dwa główne cele: zmianę wizerunku Zabrze i zwiększenie identyfikacji mieszkańców ze swoim miastem realizowane były następujące działania:

- W dniach 23-28.02.2009 odbyły się, we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach, I Międzynarodowe Warsztaty Fotografii Artystycznej, w których wzięło udział 30 młodych fotografików z Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec. Zdjęcia zabrzańskich obiektów przemysłowych: Zakładów Koksochemicznych, Kopalni „Sośnica – Makoszowy”, Elektrociepłowni „Zabrze”, Zakładu Górniczego „Siltech” oraz Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO zaprezentowane zostały na wystawie w Rondzie Sztuki w Katowicach oraz na Wystawie w Czechach.

- W drugim tygodniu lutego, przedstawiciele Zabrze wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, od pięciu lat, prezentują i zachęcają francuskich turystów na Targach Turystycznych TOURISSIMA Lille do odwiedzania naszego regionu. Od ponad 80 lat w regionie Nord Pas-de-Calais, w którym odbywają się targi, żyje około pół miliona Polonii francuskiej. Stanowi ona 1/3 wszystkich mieszkańców Francji polskiego pochodzenia. Mieszkańcy ci nazywają swój region "Małą Polską". Tutejszą Polonię bardzo zajmują informacje współczesnej Polski, jej bogactwa, kultura, nowe możliwości i przedsiębiorczość. Podczas targów przedstawiciele Zabrze nawiązali kontakty z największym ośrodkiem polonijnym w regionie Nord Pas de Calais - La Maison de la Polonia, który od lat zajmuje się podtrzymywaniem oraz poszerzaniem kontaktów z Polską.

- W lutym odbył się również study tour, w którym udział wzięło 40 przedstawicieli Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki, Polskiej Organizacji Turystycznej (POT) oraz dziennikarzy warszawskich. W efekcie tej wizyty oferta Zabrze znalazła się w katalogach POT przeznaczonych dla turystów zagranicznych.

- Podczas targów INTOUREX w Sosnowcu, skierowanych do turysty indywidualnego i zorganizowanego przedstawiono ofertę turystyczną Zabrze. Stoisko zabrzańskie było ocenione jako najlepsze stoisko Targów dzięki interesującej prezentacji w postaci dwóch wózków do transportu węgla wraz z zaprzężonym do nich koniem.

- Na Targach ITB w Berlinie, największych tego typu targach turystycznych na świecie, Miasto Zabrze prezentowało się wraz z całym regionem śląskim, na przygotowanym przez Śląską Organizację Turystyczną oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego stoisku regionalnym.

Na tegorocznych targach rozpoczęto promowanie mających się odbyć w Zabrzu I Międzynarodowych Targów Turystyki Przemysłowej i Podziemnej. Udział w tegorocznej edycji Targów ITB 2009 zaowocował cyklem wycieczek niemieckich dziennikarzy do Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „GUIDO” i w ich konsekwencji kilkoma bardzo pochlebnymi artykułami w prasie niemieckiej

- Przeprowadzono kampanię promocyjną Zabrze na portalu Onet.pl, która odbyła się w dniach 30.03 do 12.04.2009. W czasie jej trwania zanotowano rekordowo dużą ilość wejść na zabrzańską stronę.

- Gmina Zabrze wzięła także pierwszy raz udział w GTT Gdańsk – targach przedstawiających oferty na okres wakacyjny. Zabrze zaprezentowało się wraz z pozostałymi gminami śląskimi.

- Podczas III Festiwalu Promocji Miast, miasto Zabrze otrzymało wyróżnienie w prestiżowej kategorii „Działalność Promocyjna” dla projektu „Zabrze Miastem Turystyki Przemysłowej”. Jest to niezwykle cenne wyróżnienie, ponieważ przyznawane przez najlepszych specjalistów w zakresie marketingu miejsc.

- W kwietniu 2009 w Zabrzu gościła stacja TVN, która prezentowała, m.in. Zabytkową Kopalnię Węgla Kamiennego GUIDO, Dom Muzyki i Tańca oraz Miejski Ogród Botaniczny.

- W maju były Prezydent RP Lech Wałęsa był honorowym gościem koncertu w Domu Muzyki i Tańca poświęconego XX rocznicy polskiej demokracji. W spotkaniu udział wzięli Posłowie i Senatorowie RP, władze Zabrza i regionu, duchowieństwo, mieszkańcy miasta a także bohaterowie tamtego czasu, m.in. Janusz Steinhoff, Elżbieta Seferowicz i Leszek Piotrowski, którzy przyjęli zaproszenia wystosowane przez Jerzego Buzka, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Krystynę Bochenek, Wicemarszałka Senatu RP oraz Małgorzatę Mańkę-Szulik, Prezydenta Zabrza.

- 28 sierpnia z Zabrza emitowana była audycja „Kawa czy Herbata”. Dziennikarze II programu TVP prezentowali Zabrze. Mieliśmy okazję przedstawić widzom Śląskie Centrum Chorób Serca, ZKW GUIDO, Ośrodek Dokumentacji i Badań nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki. Zaprezentowały się również zabytkowe pojazdy, a Zabrzanie ze Związku Górnośląskiego prowadzili pokaz gotowania śląskich potraw na Placu Wolności w Zabrzu

- We wrześniu 2009 odbyła się VI Międzynarodowa Konferencja pn. „Wykorzystanie potencjału dziedzictwa przemysłowego dla promocji turystycznej gmin i regionów”, której tematem przewodnim było umiejętne wykorzystanie dziedzictwa przemysłowego, jako wkładu działalności turystycznej w promocję regionu. Podczas konferencji została podpisana „Deklaracja w sprawie działań na rzecz rozwoju Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego”. Podpisy pod deklaracjami złożyli: Zbyszek Zaborowski - Wicemarszałek Województwa Śląskiego, Roman Bargiel - Wiceprezes Śląskiej Organizacji Turystycznej oraz przedstawiciele wszystkich obiektów leżących na „Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego”. W uroczystości uczestniczyła Katarzyna Sobierajska - Podsekretarz Stanu ds. Turystyki w Ministerstwie Turystyki i Sportu, Małgorzata Mańka – Szulik - Prezydent Zabrza i Prof. Krzysztof Szaflarski - Rektor Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej.

- Promocję miasta w innych miejscowościach zapewniła również fabularna gra miejska "Zostań Wielkim Przemysłowcem!" - impreza promująca zabrańskie atrakcje Szlaku Zabytków Techniki. Mimo deszczu wyzwanie podjęło 110 osób w 40 drużynach. Chętni do zdobycia tytułu Wielkich Przemysłowców przybyli na imprezę z Zabrza, Katowic, Sosnowca, Siemianowic Śląskich, Bytomia, Gliwic, Rybnika, Rudy Śląskiej, oraz Tarnowskich Gór. W składach pojawili się też gracze z Krakowa i Warszawy.

- W Zabrzu odbył się także bieg Szlakiem Zabrańskich Zabytków Techniki, który towarzyszył Zabrańskiej Międzynarodowej Konferencji poświęconej dziedzictwu przemysłowemu. W roku 2009 wystartowało około 400 uczestników.

- W październiku Zabrze uczestniczyło w Międzynarodowych Targach Turystycznych „Tour Salon” w Poznaniu. Dzięki członkostwu Gminy Zabrze w Śląskiej Organizacji Turystycznej materiały promocyjne Zabrza były prezentowane na targach w Londynie, Moskwie i Pradze, Lipsku, Kijowie. W czasie targów goszczono w Zabrzu Forum Dziennikarzy Polonijnych. Ponad 130 dziennikarzy reprezentujących rozgłoszenie radiowe, kanały telewizyjne, czasopisma i gazety, wzięło udział w prezentacji miasta oraz zwiedziło

ekspozycje targowe. Zwiedzili oni także obydwie trasy turystyczne ZKWK GUIDO. W wyniku tej wizyty ukazało się wiele artykułów i reportaży w mediach światowych.

- We wrześniu wystartowała Kampania promocyjna pn. „Zabrze zaprasza”, która rozpoczęła się równocześnie wydaniem albumu o mieście i cyklem artykułów w prasie lokalnej i regionalnej. W dniach 7- 20 września przeprowadzona też została prezentacja Zabrza na portalu Interia.pl. W czasie dwutygodniowej prezentacji strony odwiedziło około 200 tysięcy internautów.

- Zabrze gościło także: delegację dziennikarzy amerykańskich, którzy zwiedzili zabrzańskie zabytki poprzemysłowe. Efektem tej wizyty był szereg artykułów, które ukazały się w prasie amerykańskiej a także ekipę telewizji japońskiej Fudzi TV, która kręciła film o Zabrzu. Goście podziwiali maszynę parową, podziemia skansenu Górniczego „Królowa Luiza” i kopalni „Guido” a także stadion miejski przy ul. Roosevelta i ulicę Wolności. W wyniku tej wizyty powstał półgodzinny film, który był emitowany w tej telewizji.

- Zabrze zwiedzili również przedstawiciele Orbis Travel. Goście, zapoznali się z zabrzańską bazą hotelową i gastronomiczną oraz przeszli cały Szlak Zabytków Dziedzictwa Przemysłowego. W efekcie tej wizyty oferta Zabrza znalazła się w katalogu Orbis Travel przeznaczonym dla turystów zagranicznych.

- 20 października zostały zorganizowane obchody miejskie Światowego Dnia Turystyki w Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO

- W listopadzie goszczono ponad 30 dziennikarzy rozgłośni radiowych z całej Polski. Goście zwiedzili ZKWK GUIDO. Wizyta ta zaowocowała wieloma reportażami z naszego miasta.

- W dniach 6-9 listopada odbyły się Targi SITV w Colmar, (Francja). Miasto Zabrze wystawia się tam wraz z Województwem Śląskim, które stale współpracując z Departamentem Dolnego Renu (na mocy umowy zawartej w 2000 roku) realizują zasady współpracy regionalnej, polegającej na wymianie doświadczeń w dziedzinie turystyki.

CH 2. Rewitalizacja miasta

Zaktualizowano Lokalny Program rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Zabrze. W tym celu prowadzone były konsultacje z przedstawicielami Rady Miejskiej oraz przedstawicielami przedsiębiorców, społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców, instytucji gospodarczych, m.in. z przedstawicielem Rudzkiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Uzupełniono opracowanie o: dwa nowe wpisy do rejestru zabytków; wykaz obiektów, dla których zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków; wykaz obiektów, dla których toczą się prace nad kartami ewidencyjnymi; wykaz obiektów i obszarów chronionych na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; kierunki związane z nadrzędnymi wartościami ochrony obiektów kulturowych; wykaz parków i zespołów zieleni objętych ochroną; materiał analityczny z Założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji; tereny priorytetowe poprzemysłowe; projekty rewitalizacji; propozycję projektów do rewitalizacji, perspektywiczne tereny przewidziane do rewitalizacji:

- zabytkowe układy urbanistyczne tworzone w całości według jednolitych zasad użytkowych i kompozycyjnych,
- zabytkowe zespoły i kolonie zabudowy mieszkaniowej realizowane w standardzie użytkowym dla określonej grupy społecznej ,
- zabytkowe obiekty budownictwa i architektury przemysłowej zgrupowane na terenach zlikwidowanych i funkcjonujących zakładów przemysłowych,

o nowe projekty w zestawieniach tabelarycznych; nowe załączniki z Założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji; dokładne odwzorowanie terenów przeznaczonych do rewitalizacji na mapkach; wiadomości dot. zasobów środowiskowych i kulturowych w zgodzie z opracowywanym studium przez Zespół Planowania Przestrzennego.

Uzupełniono również treść LPRÓM-u o tereny przemysłowe i powojkowe. Ustalono obszar priorytetowy przemysłowy analogiczny do terenu z Założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji (tzw. > obszar miasta C). Sprecyzowano kierunki oraz scenariusze działań. Wyznaczono wartościowe obiekty i budynki do działań w następnych latach.

Wprowadzono nowy projekt priorytetowy „Kwartal sztuki”, a także projekt pn. „Zandka”.

Wprowadzono załącznik nr 1 do projektu LPRÓM-u, pn. „Rowerem przez industrialne Zabrze”, przekazany przez lidera Międzynarodowego Centrum Dokumentacji i Badań nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki.

Wysłano projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Zabrze, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 03 października 2008 roku o udostępnieniu informacji środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz.1227 z późn. zm.) do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach, celem uzyskania opinii, co do potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla potrzeb ww. dokumentu .

Projekty uwzględnione w LPRÓM w 2009 roku:

L.p	Nazwa inwestycji	Mierzalne efekty realizacji planowanej inwestycji	
		Produkty	Rezultaty
1	„Adaptacja budynku przy ul. Roosevelta 32, na potrzeby dydaktyczno-edukacyjne Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej	Liczba budynków powojkowych przebudowanych /wyremontowanych na cele edukacyjne/społeczne-2szt.	Powierzchnia zabudowanych /zrehabilitowanych terenów powojkowych-1500m ² Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/edukacyjnej-3800
2	Rewitalizacja poziomów 170 i 320 Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego Guido w Zabrzu/Budowa Systemu Bezpieczeństwa w Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego Guido w Zabrzu	Liczba obiektów przemysłowych przebudowanych na co najmniej dwa spośród wymienionych celów działania: 1 szt., Powierzchnia obiektów przemysłowych przebudowanych na co najmniej dwa spośród wymienionych celów działania: 8 000 m2.	Liczba imprez zorganizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem – 100, Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem – 80 000 osób, Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami – 1 szt.,

3	Rewitalizacja obiektu przy ul. 3 Maja 91-95 na potrzeby Poradni Psychologicznej - Pedagogicznej - (Segment A)	Liczba budynków poddanych renowacji–1szt. Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno-społeczne-1350m ²	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami–1szt. Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji obiektu–8szt.
4	Adaptacja poprzemysłowych budynków Gminy Zabrze na potrzeby Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego – etap I	Liczba przebudowanych /wyremontowanych budynków szkolnych: 1 szt. Powierzchnia przebudowanych/wyremontowanych budynków szkolnych: 2613,70 m ² Liczba przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych: 17 szt. Powierzchnia przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych 1160,20 m ² Powierzchnia obiektu z wybudowaną/przebudowaną infrastrukturą techniczną (w tym sanitarną) 2613,70m ² Liczba obiektów dydaktycznych przystosowanych dla potrzeb niepełnosprawnych: 1 szt.	Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych: 1634 osoby Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanych/przebudowanych /wyremontowanych sal dydaktycznych: 40 osób
5	Przebudowa budynków poprzemysłowych na Zespół Pracowni Gastronomicznych i Hotelarskich dla potrzeb Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrzu – etap II	Liczba obiektów poprzemysłowych/powojkowych/popegeerowskich przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów: 2 szt. Powierzchnia obiektów poprzemysłowych /powojkowych/ popegeerowskich poddanych przebudowie/remontowi na co najmniej 2 spośród wymienionych celów: 1266,33 m ² Liczba obiektów przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych: 2 szt	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami: 2 szt. Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem: 120 osób.
6	Przebudowa boiska piłkarskiego na terenie GKS Walka – Makoszowy w Zabrzu – etap II	Liczba przebudowanych /wyremontowanych otwartych obiektów infrastruktury sportowej: 1 szt. Łączna powierzchnia przebudowanych/wyremontowanych otwartych obiektów sportowych: 12 896,00m ² Powierzchnia otwartych obiektów sportowych z przebudowaną/wyremontowaną infrastrukturą techniczną: 9 196,00 m ² Liczba wyposażonych obiektów: 1 szt.	Liczba osób korzystających z otwartych obiektów sportowych: 3040 osób Liczba zorganizowanych imprez sportoworekreacyjnych: 40 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z otwartych obiektów sportowych po zrealizowaniu inwestycji: 150 osób

7	Rozbudowa i przebudowa kompleksu sportowego znajdującego się przy ul. Jaskółczej 40 w Zabrze wraz niezbędną infrastrukturą techniczną na potrzeby szkolnictwa wyższego – etap I	Liczba przebudowanych/wyremontowanych obiektów sportowych: 1 szt. Powierzchnia przebudowanych/wyremontowanych obiektów sportowych: 8836,9m ² Liczba miejsc parkingowych: 58 Liczba zakupionego wyposażenia: 673	Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych obiektów sportowych: 1913 Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów: 150 Liczba osób korzystających z zakupionego wyposażenia: 1913
8	Adaptacja budynku biblioteki Donner-smarcków dla potrzeb Filharmonii Zabrzeńskiej	Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele kulturalne-1091,9m ² Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne-1szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami-1szt. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej- 19 000 (wartość docelowa)
9	Przebudowa sceny i widowni Teatru Nowego w Zabrzu	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego poddanych procesom: rewitalizacji, konserwacji, renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji: 1 szt. Powierzchnia obiektów dziedzictwa kulturowego poddanych procesom: rewitalizacji, konserwacji, renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji: 646,27 m ² Liczba przystosowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dla potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt.	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej bazy kulturalnej: 33 098 Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń kulturalnych zorganizowanych w odrestaurowanych obiektach dziedzictwa kulturowego: 179 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z budynków kultury Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w imprezach kulturalnych: 35
10	Europejski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej – Rewitalizacja Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej	Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele kulturalne- ok. 1 100 m ² Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne - 3 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami - 3 szt. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej- 250 000 (wartość docelowa po zrealizowaniu całego przedsięwzięcia)

11	„Europejski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej - Skansen „Królowa Luiza” - etap II”	Liczba budynków poprzemysłowych poddanych przebudowie/remontowi 3 szt. Powierzchnia budynków poprzemysłowych poddanych przebudowie/remontowi 2 096,6 m ² Liczba budynków poprzemysłowych przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjne/społeczne 3 szt.	Liczba obiektów poprzemysłowych zabezpieczonych przed zagrożeniami 3 szt. Liczba nowych miejsc pracy 17 szt. Liczba osób korzystających z nowej bazy kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej 120 150 os.
12	Modernizacja budynku Hali Pogoń w Zabrzu	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjne/społeczne 1 szt. Liczba przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych: 6 Liczba przebudowanych/wyremontowanych pracowni komputerowych: 1 Liczba obiektów dydaktycznych przystosowanych dla potrzeb niepełnosprawnych: 1 Liczba zakupionych zestawów komputerowych: 47 Liczba przebudowanych/wyremontowanych budynków szkolnych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 Liczba przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych: 6	Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych budynków szkolnych: 432 Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych sal dydaktycznych: 432 Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych pracowni komputerowych: 432 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych pracowni komputerowych: 3 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z budynków szkolnych: 3 Liczba osób korzystających z zakupionego wyposażenia: 432 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z zakupionego wyposażenia: 3 Liczba osób korzystających z przystosowanych budynków szkolnych: 3

Wykonano program pn. „Kamienice oraz niektóre obiekty na terenie miasta Zabrze o wartościach kulturowych proponowane do działań rehabilitacyjnych”. Jego celem było wskazanie kamienic i obiektów znajdujących się w centrum miasta, które powinny być objęte natychmiastowymi działaniami rewaloryzacyjnymi oraz tych, które mogą być rozważane przy ofercie dla potencjalnych nabywców.

Opracowano plan dotyczący rewitalizacji otoczenia zabytkowej kopalni „Guido”. Opracowanie to zawiera bogatą część analityczno-graficzną z analizą uwarunkowań istniejących, diagnozą SWOT ze wskazaniem kierunków działań zmierzających do rewitalizacji rozpatrywanego terenu do 2012 roku.

Dokonano opracowania planu działań pn. ”Tworzenie zasad pozytywnego oddziaływania na procesy zachodzące w przestrzeni miasta Zabrze”.

Podjęto działania związane z odbudową rzeźby-fontanny na terenie Parku Hutniczego, która została zawnioskowana do odbudowy przez dyrektora Mariusza Niestrój z PGNiG Gazownia Zabrzeńska przy ulicy Mikulczyckiej.

Przy udziale Zespołu Planowania Przestrzennego oraz z Miejskim Konserwatorem Zabytków wyznaczono kierunki polityki przestrzennej miasta, związanej z dziedzictwem kulturowym, krajobrazowym oraz rewitalizacją miasta.

Opracowano karty projektów, m.in. dla kina „Roma”, „Druga strona medalu”, „Zandki” i Kwartału sztuki”.

Prowadzono monitoring przestrzeni miasta oraz prac realizowanych przez Wydział Strategii i Rozwoju Miasta w zakresie rewitalizacji. Celem nadzoru nad wdrażaniem oraz realizacją programu rewitalizacji, m.in. terenów priorytetowych rewitalizacji miasta, w tym projektów: adaptacji i rozbudowy po Wojskowej Komendzie Uzupełnień w Zabrzu przy ul. Roosevelta 32, na potrzeby dydaktyczne Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach, rewitalizacji Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej, a także, m.in. „Prace społecznie użyteczne i roboty publiczne na rzecz budownictwa”.

Przedstawiono również, na spotkaniach związanych z aktywizacją społeczności lokalnej, m.in. z Stowarzyszeniem Mieszkańców „Zandka” propozycję scenariusza rewitalizacji społecznej dla osiedla „Zandka”¹¹.

Ponadto, w ramach realizacji zapisów Strategii Celu CH 2, w zakresie C18 – Zwiększenie międzynarodowej rozpoznawalności miasta w dziedzinie kultury i sportu - wzięto udział w:

- VI Konferencji Międzynarodowej związanej z wykorzystaniem potencjału dziedzictwa przemysłowego dla promocji turystycznej gmin i regionów.
- „Dniach Luksemburga na Śląsku”

Wartym podkreślenia jest uzyskanie przez Gminę Zabrze wyróżnienia Marszałka Województwa Śląskiego w konkursie pn. „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego” w kategorii urbanistyka.

¹¹ Osiedle na Piaskach

CH 3. Poprawa estetyki miasta

W celu stworzenia miejsc przyjaznych mieszkańcom budowano nowe i odnawiano istniejące skwery, parki, zaułki, tereny zieleni miejskiej.

W 2009 roku zmodernizowano parki, zieleńce:

Lp.	Obiekt	Zakres	Kwota
1.	Remont parku im. Jacka Kuronia przy ul. Gen. De Gaulle'a	Budowa zielonego parkingu. Oświetlenie zieleńca i boiska	439 688,29 PLN
2.	Remont zieleńca przy ul. Św. Urbana i ul. 3 Maja	Modernizacja alejek parkowych, trawników, nasadzenie drzew	192 637,39 PLN
3.	Gospodarka zielenią dla Al. Korfanteo	Nasadzenie drzew, krzewów i traw ozdobnych	281 464,32 PLN
4.	Przebudowa zieleńca przy ul. 3-go Maja i ul. Floriana	Wykonanie: fontanny wraz z technologią jej obsługi, nawierzchni utwardzonych, nawierzchni trawiastych, wyremontowanie istniejących murków, pergoli i pomnika, boiska o nawierzchni poliuretanowej oraz placu zabaw. Wykonano także instalacje wod-kan. Do obsługi fontanny i boiska sportowego, instalacje elektryczną do obsługi fontanny, utwardzenia pod ekspozyty muzealne wystawione w parku jako elementy małej architektury	2 710 840,00 PLN

Wybudowano:

1. Zieleniec przy ul. Cmentarnej w Zabrze - wybudowano drogi parkowe, wykonano trawniki, posadzono krzewy ozdobne, zamontowano ławki - 23 003,10 PLN
2. Plac zabaw przy ul. Szybowej 1-7 na Osiedlu Młodego Górnika - 54 662,10 PLN
3. Plac zabaw przy ul. Krakusa 17-19 - 26 992,50 PLN

W zakresie projektów dla Miejskiego Ogrodu Botanicznego rozszerzono zakres działania o działalność edukacyjną w zakresie edukacji ekologicznej.

Ponadto na terenie ogrodu wyprodukowano, w 2009 roku, rośliny do obsadzenia terenu ogrodu i do sprzedaży. Liczba roślin wyprodukowanych w MOB w 2009 roku:

- rośliny szklarniowe - 2350
- rośliny zewnętrzne pozyskane w wyniku współpracy z innymi Ogrodami (Index seminum) - 148 szt.
- rośliny dwuletnie - 6000 sztuk
- rośliny jednoroczne i trwałe traktowane jako jednoroczne - 17 190 szt.

Liczba roślin policzalnych na dzień 31.12.2009 (czyli rośliny w szklarniach oraz rośliny trwałe na zewnątrz):

- zewnętrzne – 9265
- bulwiaste i cebulowe – 2950
- dwuletnie – 6000
- szklarniowe – 4966

Imprezy organizowane lub współorganizowane przez MOB w 2009 roku to: koncerty, warsztaty, konferencje, odczyty, konkursy w ilości 27 (w trakcie dużej imprezy pod nazwą "Festiwal kwiatów" było kilka mniejszych form).

W 2009 roku ogród odwiedziło około 37 120 osób.

W 2009 roku, MOB w ramach środków na bieżące utrzymanie, dokonano, w ramach podniesienia atrakcyjności MOB, wydatki, takie jak: zakup nasion i innych środków do produkcji ogrodniczej (np. torf, nawozy), wydatki przeznaczone na remonty (remonty i konserwacje ławek, koszy, placu zabaw). Wykorzystano również środki finansowe na utrzymanie serwera i domeny MOB (www.mob-zabrze.pl). Został także wydrukowany folder o ogrodzie.

Na terenie Zabrza znajduje się 215 ha terenów rekreacyjno-wypoczynkowych niezajętych pod budynki (symbol Bz) – stan na 01.01.2010.

W dniu 01.01.2009 roku terenów tych było 530 ha.

Zmniejszenie się powierzchni powyższych terenów wynika z faktu zmiany kwalifikacji gruntu z dotychczasowego oznaczenia Bz na Lz, czyli grunty zakrzewione i zakrzewione. Zmiana ta dotyczy Parku im. Powstańców Śląskich.

W dniu 16 lutego 2009 roku Rada Miejska w Zabrzu podjęła Uchwałę Nr XXXVI/455/09 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu miasta Zabrze na rok 2009 na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków nie stanowiących własności Miasta.

W ramach zaplanowanych w budżecie miasta na rok 2009 na ten cel środków w wysokości 1 287500,00 PLN udzielono dotacji 13 obiektom na dofinansowanie następujących zadań:

Nazwa zadania.	Nr rejestru	Dotowany	Wartość całego zadania wg wniosku	Wartość przyznanej dotacji	Procent dofinansowania
Konserwacja dziewięciu witraży z Kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Pawła Apostoła w Zabrzu Pawłowie	B/124/08	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Pawła Apostoła w Zabrzu Pawłowie, ul. Gen. Wł. Sikorskiego nr 67b	82 992,00 PLN brutto	41 496,00 PLN brutto	50% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Prace konserwatorskie dziesięciu okien witrażowych Kościoła pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła w Zabrzu	B/125/08	Rzymskokatolicka Parafia p.w. św. Andrzeja Apostoła w Zabrzu ul. Wolności 196	168 837,00 PLN brutto	84 418,50 PLN brutto	50 % kosztów kwalifikowanych całego zadania

Wymiana pokrycia dachu z dachówki ceramicznej karpówki na analogiczną w kolorze ceglastym, wymiana obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych wykonanych z blachy tytanowo-cynkowej w kościele parafialnym p.w. św. Jadwigi w Zabrze	A/225/08	Rzymskokatolicka Parafia p.w. Św. Jadwigi w Zabrzu Porębie, ul. Wolności 504	307 804,60 PLN brutto	153 902,30 PLN brutto	50% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Remont sygnaturki i dachu Kościoła św. Jana Chrzciciela w Zabrzu Biskupicach	A/209/99	Rzymskokatolicka Parafia p.w. św. Jana Chrzciciela w Zabrzu Biskupicach, ul. Bytomska nr 37	886 304,22 PLN brutto	264 916,33 PLN brutto	29,89% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Remont dachu z wymianą pokrycia, obróbek blacharskich oraz rynien i rur spustowych w budynku Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego im. Pokoju w Zabrzu	A/150/05	Parafia Ewangelicko – Augsburska w Zabrzu, ul. Klimasa 3	574 839,36 PLN brutto	280 291,67 PLN brutto	48.76 % kosztów kwalifikowanych całego zadania
Remont – konserwacja dachu i elewacji budynku maszyny wyciągowej Szybu „Maciej” dawnej kopalni Concordia w Zabrzu	A/164/05	Przedsiębiorstwo Górnicze DEMEX Sp. z o.o. w Zabrzu z siedzibą przy ul. Hagera nr 41	340 929,12 PLN netto	169 953,17 PLN netto	49,85 % kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi, rynnami i rurami spustowymi oraz przemurzenie kominów budynku	A/1435/91	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Andersa 75-77 w Zabrzu Rokitnicy	181 223,11 PLN brutto	88 799,32 PLN brutto	49,00% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi, rynnami i rurami spustowymi oraz przemurzenie kominów budynku	A/1435/9	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Andersa 79-81 w Zabrzu Rokitnicy	186 567,76 PLN brutto	91 418,20 PLN brutto	49,00% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachowego, przebudowa kominów, wykonanie obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych oraz wymiana stolarki okiennej w budynku	A/1435/91	Osoby prywatne	38 078,94 PLN brutto	19 039,47 PLN brutto	50,00% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachowego i obróbek blacharskich, rynien, rur spustowych, przebudowa kominów oraz wykonanie izolacji przeciwwilgociowej budynku	A/1435/91	Osoba prywatna	42 150, 89 PLN brutto	21 071, 23 PLN brutto	49,99% kosztów kwalifikowanych całego zadania

Wymiana pokrycia dachowego, obróbek blacharskich, rynien, spustowych i stolarki okiennej w budynku	A/1435/91	Osoby prywatne	46 271,94 PLN brutto	23 135,97 PLN brutto	50,00% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachowego, przebudowa kominów, obróbek blacharskich, rynien, rur spustowych, wymiana okiennej oraz remont elewacji budynku	A/1435/91	Osoby prywatne	61 757,28 PLN brutto	30 878,64 PLN brutto	50% kosztów kwalifikowanych całego zadania
Wymiana pokrycia dachowego, rynien, rur spustowych oraz obróbek blacharskich w budynku	A/1435/91	Osoba prywatna	36 251,01 PLN brutto	18 121,88 PLN brutto	49,99% kosztów kwalifikowanych całego zadania

Rok	Liczba dofinansowanych obiektów	Kwota przewidziana w budżecie Miasta
2008	12	770 550,00 PLN
2009	13	1 287 500,00 PLN

Dodatkowo w ramach budżetu Miejskiego Konserwatora Zabytków w 2009 roku zlecono wykonanie następujących prac:

- „Rekonstrukcji uszkodzonej dłoni figury Chrystusa z krzyża przydrożnego Męki Pańskiej zlokalizowanego przy ulicy Gabrieli Zapolskiej w Zabrze Mikulczycach”,
- „Renowacji jednej pary zabytkowych drzwi wejściowych w budynku przy ulicy Tarnopolskiej 80 w Zabrze Mikulczycach, znajdującej się w bocznej strefie wejściowej w/w obiektu od strony ulicy Tarnopolskiej”.

Ponadto wydano:

- 285 opinii w zakresie projektów adaptacyjnych, modernizacyjnych oraz remontów obiektów zabytkowych chronionych na mocy planu
- 102 opinie i wytyczne konserwatorskie
- Prowadzono i uzupełniono także Gminną Ewidencję zabytków, docelowo służącą do stworzenia gminnego Programu Opieki nad zabytkami.

W 2009 roku zlecono 28 kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa.

Wykonano następujące czynności w poniższych zadaniach:

1. Adaptacja budynku biblioteki Donnersmarcków dla potrzeb Filharmonii Zabrzeńskiej
Wykonanie w 2009 r.: izolacji przeciwwilgociowej i ciepłej ścian piwnic; instalacji wod.-kan., c.o.; elektrycznej, wentylacji i klimatyzacji; tynków i okładzin; wymianę: stolarki okiennej i drzwiowej, pokrycia dachu wraz z instalacją odgromową; montaż foteli i mebli, czyszczenie elewacji, na kwotę 2 588 048,31 PLN. W 2008 roku natomiast poniesiono na realizację projektu: 2 312 366,82 PLN.
2. Adaptacja budynku przy ul. Roosevelta 32 w Zabrzu na potrzeby dydaktyczno-edukacyjne Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej
Ocena techniczna i analiza możliwości przystosowania budynku przy ul. Roosevelta 40a na potrzeby Politechniki Śląskiej, na kwotę: 7 320,00. W 2008 roku poniesiono na realizację projektu: 1 647 102,00 PLN.
3. Adaptacja budynku (segment "A") przy ul. 3 Maja 95 na potrzeby Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zabrzu
Wykonanie: budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych, budowa dróg dojazdowych, chodników, miejsc parkingowych, oświetlenie wokół budynku, ocieplenie elewacji i stropodachu budynku, remont kapitalny dachu, wymiana stolarki okiennej na okna PCV, wymiana drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, pożarowe wydzielenie klatki schodowej, budowa instalacji hydrantowej, wymiana instalacji wod.-kan., c.o., elektrycznej, budowa instalacji teletechnicznej, budowa instalacji wewnętrznego oświetlenia ewakuacyjnego, budowa instalacji okablowania strukturalnego, wykonanie windy wewnątrz budynku, kompleksowe roboty wykończeniowe wewnątrz obiektu, na kwotę: 2 992 536,46.
W 2008 roku poniesiono na realizację projektu: 510 891,69 PLN.
4. Modernizacja budynku po dyrekcji Huty Zabrze dla potrzeb Centrum Zarządzania Kryzysowego i administracji publicznej.
Wykonano: renowację częściową okien i drzwi, wymianę instalacji wod.-kan., wymianę instalacji elektrycznej, montaż instalacji c.o., wykonanie wentylacji mechanicznej, czyszczenie elewacji, wykonanie posadzek, wykonanie instalacji klimatyzacyjnej na kwotę: 7 901 421,61. Na realizację zamierzenia w 2008 roku poniesiono: 927 111,93 PLN.

Adaptacja wybranych obiektów do nowych funkcji odbywała się poprzez wykonanie programu pn. "Kamienice oraz niektóre obiekty na terenie miasta Zabrze o wartościach kulturowych proponowane do działań rehabilitacyjnych", którego celem było wskazanie kamienic i obiektów znajdujących się w centrum miasta, które powinny być objęte natychmiastowymi działaniami rewaloryzacyjnymi oraz tych, które mogą być rozważane przy ofercie dla potencjalnych nabywców.

W zakresie tworzenia nowych obiektów wyróżniających miasto, w ramach projektów prywatnych inwestorów w dziedzinie mieszkalnictwa, kultury, gospodarki, sportu i rekreacji, edukacji są przygotowywane dwa projekty mieszkaniowe o dużym znaczeniu, tj. mogących mieć wpływ na rozwój miasta przez inwestorów prywatnych. W roku 2009 projekty te nadal nie wyszły poza fazę koncepcyjno-projektową. Początek realizacji projektów planuje się na rok 2010.

CH 4. Poprawa jakości środowiska naturalnego

- **Poprawa jakości powietrza**

Priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony powietrza, jest likwidacja niskiej emisji. W 2009 r. prowadzono dofinansowanie ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do poniesionych kosztów modernizacji ogrzewania. Zrealizowano 453 wniosków na łączną kwotę 611 200,00 zł. Wyeliminowano spalanie 1 679 ton węgla rocznie.

Liczba zrealizowanych wniosków z zakresu zmiany systemu ogrzewania z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Rok	Zrealizowana liczba wniosków	Kwota refundacji [zł]
1994 – 2007	6 967	8 432 936,70
2008	457	625 848,00
2009	453	611 200,00
RAZEM	7 877	9 669 984,70

Ponadto w grudniu 2008 r. opracowany został Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), zatwierdzony Uchwałą Rady Miejskiej w Zabrzu Nr XXXVI/459/09 z dnia 16 lutego 2009 r.

Głównym celem Programu jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji emitowanych do atmosfery przez kotły zainstalowane w prywatnych domach jednorodzinnych. Ograniczenie tej emisji spowoduje poprawę stanu zdrowia i warunków życia mieszkańców oraz polepszenie walorów estetycznych regionu. Program ten realizowany jest poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na kotły efektywne i ekologiczne. W ramach programu możliwe jest również wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna. Przewiduje się, iż modernizacje prowadzone w ramach programu, oprócz wymiany nieefektywnego źródła, obejmować będą opcjonalnie także zabudowanie układów solarnych, docieplenie budynku oraz wymianę stolarki okiennej.

Program realizowany jest przez Urząd Miejski w Zabrzu ze środków pochodzących z pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Operatorem odpowiedzialnym za koordynację projektu i obsługę jego uczestników jest Agencja Rozwoju Lokalnego AGROTUR S.A.

Uruchomiony został Punkt Obsługi Klienta (POK) Programu PONE – znajdujący się w Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Brodzińskiego 4 w Zabrzu

Zgodnie z podpisaną Umową pożyczki nr 260/2009/88/OA/pone/P z dnia 12.11.2009 r. zawartą pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach a Gminą Zabrze na zadanie „Modernizacja źródeł ciepła w budynkach indywidualnych” realizowane w ramach Programu ograniczenia niskiej emisji na terenie miasta Zabrze- etap I, całkowity koszt realizacji Programu (etap I -lata 2009-2010) wynosi 6 433 000,00 PLN, w tym:

- środki WFOŚiGW: pożyczka 3 859 800,00 PLN,
- środki mieszkańców: 2 573 200,00 PLN.

Zakres rzeczowy I etapu wykonania Programu realizowanego od XI 2009 r. do X 2010 r. obejmuje:

- wymianę źródeł ciepła (105 szt.)

- likwidację kotła węglowego (80 szt.)
- likwidację kotła gazowego (25 szt.)
- montaż kotła węglowego (57 szt.)
- montaż kotła gazowego (48 szt.)
- zabudowę kolektora słonecznego (113 szt.)
- ocieplenie ścian (58 szt.)
- ocieplenie stropu (58 szt.)
- wymianę okien (59 szt.)

Na dzień 31.12.2009 r. w Wydziale Ekologii UM Zabrze zostało złożonych 543 wnioski mieszkańców Gminy. Zdecydowano o realizacji I etapu Programu w zakresie 200 obiektów.

Podstawowym działaniem przeprowadzonym w ramach Programu jest wymiana starego źródła ciepła na nowe. Proponowana modernizacja, przy założeniu, że będą stosowane źródła ciepła w postaci kotła gazowego lub węglowego z paleniskiem retortowym, posiadającego odpowiedni certyfikat energetyczno-emisyjny, spowoduje znaczne ograniczenie emisji dla każdej jednostki kotłowej.

Każde kolejne działanie termomodernizacyjne będzie wpływało na powiększenie efektu ekologicznego.

Obecnie stosowane kotły na paliwa stałe muszą spełniać stosowane wymagania dotyczące jednego z ważniejszych dokumentów potwierdzających oddziaływanie kotła węglowego na środowisko, jakim jest np. certyfikat energetyczno-emisyjny kotła wydany przez akredytowane laboratorium.

Dzięki dofinansowaniu pozyskanym w 2009 roku z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w łącznej wysokości 5 405 760,00 zł – w tym dotacji w wysokości 994 226,00 zł oraz pożyczki w wysokości 4 411 534,00 zł Gmina zrealizowała następujące przedsięwzięcia:

- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 7 przy ul. Pokoju 41 w Zabrzu;
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół nr 18 w Zabrzu, ul. Konrada Sitki 55;
- Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 24 przy ul. Zamenhofa 56 w Zabrzu
- Termomodernizacja budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (budynek A) przy ul. 3 Maja 91 w Zabrzu;
- Termomodernizacja budynku hali sportowej „Pogoń” przy ul. Wolności 406 w Zabrzu wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem 31,5 t odpadów zawierających azbest (zadanie w trakcie realizacji);
- Modernizacja systemu grzewczego w budynku administracji samorządowej oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Zbigniewa Religi 1 w Zabrzu;
- Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 33 przy ul. Sobieskiego 3B w Zabrzu wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest;
- Termomodernizacja budynku Domu Harcerza przy ul. Wolności 350 A w Zabrzu (zadanie w trakcie realizacji).

W 2009 roku złożony został wniosek aplikacyjny dla przedsięwzięcia pn. „Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie Gminy Zabrze”. W ramach projektu termomodernizacji Gmina otrzyma refundację za zrealizowane projekty termomodernizacji 8 placówek oświatowych, które uzyskały dotację i pożyczkę

z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jednocześnie, w ramach projektu, zaplanowana jest realizacja prac przy 2 obiektach, tj.:

- - Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12 – planowane zakończenie: do końca 2010 r.,
- Zespole Szkół Specjalnych nr 42 – planowane zakończenie: do końca 2010 r.

Niezorganizowana emisja z HAŁDY RUDA

Po analizie stanu termicznego zwału Ruda oraz zasięgnięciu opinii ekspertów uznano konieczność usunięcia zidentyfikowanych ognisk pożarowych na obszarach, które nie były objęte działaniami gaśniczymi, realizowanymi w 2007 r. w ramach zadania „Likwidacja pożaru hałdy Ruda w Zabrze”.

Mając na uwadze istotne, ciągle wzrastające zagrożenie pożarowe, groźbę zaprzepaszczenia pozytywnych skutków dotychczas wykonanych prac oraz zagrożenie zdrowotne mieszkańców dzielnicy Biskupice i Zaborze, podjęto bezzwłocznie konieczne działania. Do kontynuacji działań gaśniczych wybrano Konsorcjum, które prowadziło dotychczasowe prace na zwale. Planowane działania to:

etap I – badawczo-projektowy (141 242 zł), zrealizowany w 2008 r.,

etap II – wykonawczy (3 486 919 zł) obejmujący:

- wykonanie izolacji i dogaszanie rejonów zapożarowanych,
- działania zabezpieczające przed degradacją erozyjną skarp o dużym nachyleniu,
- ukształtowanie oraz zagospodarowanie powierzchni zwałowiska pod zieleń,
- kontrolne badania aktywności termicznej składowiska w trakcie realizacji robót.

etap III – monitoring (87 077 zł) obejmujący:

- wykonywanie cyklicznych badań stanu termicznego zwału po zakończeniu II etapu prac,
- przedstawienie dokumentacji z wyników badań, potwierdzającej skuteczność wykonanych prac i uzyskanie efektu ekologicznego, wskazanego w projekcie technicznym.

O sfinansowanie II etapu prac Prezydent Miasta Zabrze wystąpił z wnioskiem do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Wniosek zarejestrowano 23 grudnia 2008 r. W dniu 09.06.2009 r. Zarząd NFOŚiGW podjął uchwałę o udzieleniu dofinansowania na realizację przedsięwzięcia: „Likwidacja pożaru hałdy Ruda w Zabrze - kontynuacja zadania z 2007 r.” Rada Nadzorcza NFOŚiGW w dniu 23.06.2009 r. zatwierdziła wniosek Zarządu.

Prace na zwale rozpoczęto w III kwartale 2009 r., a zakończenie przedsięwzięcia i uzyskanie efektu zgodnego z harmonogramem rzeczowo-finansowym przewidziano na II kwartał 2010 r.

- **Zmniejszenie zanieczyszczenia wód**

Zanieczyszczenie wód pochodzące z odprowadzenia nieoczyszczonych ścieków komunalnych eliminowane są przez Gminę Zabrze „u źródła” tzn. poprzez skanalizowanie terenów i odprowadzenie ścieków komunalnych do oczyszczalni ścieków „Oczyszczalni Śródmieście” i „Oczyszczalni Mikulczyce”. Tam poddawane są mechanicznemu i biologicznemu oczyszczaniu.

Poniżej przedstawiono wielkość ładunku zanieczyszczeń: z ładunku ścieków nieczyszczonych odjęto ładunek ścieków oczyszczonych:

Ładunek zanieczyszczeń dla Oczyszczalni Śródmieście:

Parametr	Mg/dobę
BZT5	7,39
Azot	1,47
Fosfor	0,2
Zawiesiny	8,28

Źródło: ZPWiK

Ładunek zanieczyszczeń dla Oczyszczalni Mikulczyce:

Parametr	Mg/dobę
BZT5	0,24
Azot	0,24
Fosfor	0,036
Zawiesiny	1,4

Źródło: ZPWiK

Docelowa przepustowość dla Oczyszczalni Śródmieście wynosiła w 2009 r- 33 400,0 m³/dobę
Docelowa przepustowość dla Oczyszczalni Mikulczyce była w 2009 r – 5 000,0 m³/dobę

W celu kompleksowego prowadzenia działań, w tym zakresie opracowano projekt pn.: "Poprawa Gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze". Jest to największe przedsięwzięcie zmniejszające zanieczyszczenie wód na terenie gminy.

W ciągu dwóch lat w ramach projektu, udało się w Zabrzu rozbudować lub wybudować ok. 127 km kanalizacji sanitarnej, 101 km kanalizacji deszczowej, 13 km wodociągów przesyłowych, 76 km sieci wodociągowej rozdzielczej oraz zmodernizować oczyszczalnię „Śródmieście”. Odtworzeniu podlegało ok. 380 tys. m² nawierzchni dróg i chodników.

Od 2007 roku trwają przygotowania do realizacji nowego przedsięwzięcia pod nazwą „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II”.

Realizacja II Etapu Projektu powinna rozpocząć się w 2010 roku.

- Gospodarowanie odpadami

We wrześniu 2009 r. została wykonana Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Zabrze na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

30 września 2008 r. zostało podpisane porozumienie pomiędzy członkami Górnośląskiego Związku Metropolitalnego o współpracy w celu koordynacji działań mających na celu stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miast na prawach powiatu, oraz przyjęcie przez Zgromadzenie GZM „Strategii rozwoju systemu gospodarki odpadami dla miast członkowskich GZM”.

15 października 2009 r. podpisano Aneks nr 1 do w/w Porozumienia o współpracy dotyczący koordynacji działań mających na celu stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, przygotowanie decyzji prawno-organizacyjnych koniecznych do zbudowania tego systemu oraz opracowanie dokumentacji przedprojektowej

i wniosku do Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na dofinansowanie inwestycji w tym zakresie i na warunkach określonych w Porozumieniu.

12 listopada 2009 r. GZM podpisał umowę z Konsorcjum firm: SOCOTEC Polska Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwem Usługowym „Południe II” Sp. z o.o. na wykonanie dokumentacji przedprojektowej do projektu „System gospodarki odpadami komunalnymi dla miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego wraz z budową zakładów termicznej utylizacji odpadów”. Wykonawca ma ukończyć dokumentację najpóźniej do 10.02.2011 r. oraz dostarczyć kompletny wniosek niezbędny do ubiegania się o współfinansowanie ze środków UE.

Istniejący system zbierania odpadów komunalnych na terenie miasta Zabrze przedstawia się następująco:

- zbiórka odpadów mieszanych (niesegregowanych), w których znajdują się również odpady niebezpieczne,
- selektywna zbiórka odpadów do recyklingu materiałowego (szkło, papier i tektura, tworzywa sztuczne i odpady kuchenne),
- zbiórka selektywna: przeterminowanych lekarstw, baterii, odpadów kuchennych i zielonych,
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych,
- zbiórka odpadów poremontowych – „na żądanie”,
- zbiórka odpadów ze studzienek kanalizacyjnych o kodzie 20 03 06,
- dwa razy w roku mobilna zbiórka odpadów tzw. problemowych, w tym niebezpiecznych,
- zbiórka odpadów „zielonych” na żądanie,
- zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (mobilna i w stałym punkcie zbiórki).

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z rozstawionych na terenie Zabrze pojemników segregacyjnych zebrało i dostarczyło do Zakładu Segregacji i Kompostowni:

	Rok 2008	Rok 2009
szkło	540,62 Mg,	530,84 Mg
makulaturę	427,46 Mg,	524,91 Mg
tworzyw sztucznych	509,86 Mg.	523,02 Mg.

Z prowadzonej selektywnej zbiórki w systemie workowym zebrano:

- w 2008 r. 18,54 Mg odpadów
- w 2009 r. 15,02 Mg odpadów.

Przyjęto:

- 2008 roku w Zakładzie Segregacji i Kompostowni:

	Rok 2008	Rok 2009
odpadów wielkogabarytowych	1473,52 Mg,	1270,95 Mg
papę odpadową	638,81 Mg,	324,96 Mg
odpadów wymieszanych	12,70 Mg	4,28 Mg

Dodatkowo, w 2008 roku, zebrano 262,44 Mg odpadów z tworzyw sztucznych na Miejskim Składowisku Odpadów Komunalnych.

Na terenie Zakładu Segregacji i Kompostowni został uruchomiony w październiku 2008 roku punkt zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych. Mieszkańcy również mogą tego typu odpady przekazywać do mobilnych punktów zbiórki. Do końca 2009 roku zebrano 9,680 Mg sprzętu.

Z zebranych w ciągu 2008 roku odpadów, odzyskano 720,31 Mg surowców, w 2009 roku – 536,61 Mg, w tym:

	Rok 2008	Rok 2009
szkła	166,16 Mg,	130,90Mg
makulatury	202,06 Mg,	232,30Mg
tworzyw sztucznych	299,60 Mg	173,41Mg

Administracją składowiska odpadów komunalnych zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o. Poniżej przedstawiam zestawienie ilości niesegregowanych odpadów komunalnych (20 03 01) odebranych przez MOSiR w Zabrzu Sp. z o.o.

Firma	Ilość odpadów			
	2006	2007	2008	2009
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrzu	32489,9	47274,96	47056,66	41570,02
MPGK Zakład Zieleni Miejskiej	63,68	66,8	57,92	28,28
MPGK Zakład Segregacji i Kompostowni	60,34	0	5,7	0
Alba Ekoservis Sp. z o.o.	1861,5	1582,6	1257,1	881,84
Zakład Usług Sanitarnych Sp. z o.o.	94,78	9,24	0	0
Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach	0	0	301	955,16
Zakład Oczyszczania Miasta Bracia Strach	147,32	187,64	0	0
Remondis Gliwice Sp. z o.o.	1359,24	1142,02	892,98	827,94
Probud Andrzej Proske	119,86	167,8	195,48	197,72
Spektrum Silesia Service	285,64	0	0	0
WC Serwis Bańska, Kucharski Spółka Jawna	99,6	118,28	9,46	0
ESTA	80,04	0	0	0
JOKER Kubica, Leksowski, Mosińska Sp. j.	0	0	0	11,08
Ekośrodowisko Sp. z o.o.	0	1,64	16,64	0
Inni	872,94	167,86	223,56	117,8
Razem	37534,84	50718,84	50016,5	44589,84

- Zmniejszenie hałasu

Utworzenie mapy akustycznej miasta Zabrze wynika przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Pierwsza mapa akustyczna miasta Zabrze powinna powstać do 30 czerwca 2012 roku a w terminie do 30 czerwca 2013 roku dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziomy dopuszczalny opracowany będzie program ochrony środowiska przed hałasem.

W 2008 r. zlecono wykonanie studium wykonalności dla realizacji projektu „Utworzenie mapy akustycznej Miasta Zabrze wraz z systemem do jej aktualizacji, zarządzania i udostępniania” a w 2009 r. uzyskano dofinansowanie do realizacji projektu z Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. śląskiego na lata 2007-2013 w ramach działania 5.4. Zarządzanie środowiskiem.

Koszty inwestycji i źródła finansowania

Koszt realizacji projektu wynosi:

- 897 920,00 zł – kosztów kwalifikowalnych, z czego:
- 763 232,00 zł – dotacja RPO WSL (85%),
- 134 688,00 zł – wkład własny Gminy Zabrze (15%)

Projekt realizowany będzie w dwóch kontraktach. Wykonawcy usług wyłonieni zostaną na podstawie procedury przetargu publicznego. Pierwszy etap obejmować będzie zadania związane z pozyskaniem znacznej części danych akustycznych i nieakustycznych, a jego realizację zakłada się na rok 2010. Etap ten polegać będzie na wykonaniu pomiarów hałasu komunikacyjnego oraz towarzyszących pomiarów natężenia ruchu, w szczególności:

- 1) wykonanie pomiarów hałasu drogowego wraz towarzyszącymi z pomiarami natężenia i prędkości ruchu pojazdów,
- 2) wykonanie pomiarów hałasu kolejowego oraz pomiarów natężenia ruchu na wybranych liniach kolejowych,
- 3) wykonanie pomiarów hałasu tramwajowego wraz z określeniem natężenia ruchu na wybranych liniach tramwajowych.

Drugi etap obejmować będzie wykonanie pozostałych pomiarów wielkości akustycznych i nieakustycznych oraz opracowanie mapy akustycznej Zabrze. Jego realizację zakłada się na lata 2011-2012.

Wybudowano również, celem zmniejszenia hałasu, ekrany akustyczne na Drodze Krajowej Nr 88 wzdłuż ul. Maszyńskiego oraz przy wiadukcie przy ul. Srebrnej, na kwotę: 1 050 075,42.

CH 5. Współpraca wielopodmiotowa

Współpraca wielopodmiotowa to wyraz wzmacniania procesu budowania społeczeństwa obywatelskiego w celu zwiększania uczestnictwa mieszkańców Miasta w życiu społeczności lokalnej oraz rozwiązywaniu problemów nie tylko społecznych. Ważnym elementem tej współpracy jest współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.

W dniu 16.11.2009 r., Rada miejska podjęła Uchwałę Nr XLV/608/09 w sprawie uchwalenia do realizacji Programu Współpracy Miasta Zabrze z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2010.

Jest to corocznie uchwalany Program, którego celem jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców oraz uznanie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej.

Zorganizowano wraz z Fundacją Rozwoju Kardiologii oraz Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrzu po raz V pikniku naukowego pn. "Dzień Nauki –

Świat bez tajemnic”, który odbył się 18 września na skwerze przy pomniku Wincentego Pstrowskiego (ul. Św. Floriana i ul. 3 Maja).

Podczas tegorocznej edycji Dnia Nauki goszczono ponad 40 wystawców (w tym instytucje naukowo – badawcze, edukacyjne, szkoleniowe, uczelnie wyższe, kluby i stowarzyszenia naukowe działające na terenie regionu i nie tylko).

Odpowiadano na ankiety i pytania Instytucji badawczych, studentów oraz ośrodków badań społecznych w zakresie przedsiębiorczości na terenie Gminy Zabrze.

Współpracowano z Instytutami naukowymi oraz uczelniami wyższymi m.in. z Fundacją Rozwoju Kardiochirurgii przy organizacji konferencji BioMedTech Silesia

W dniach 23-28.02.2009 odbyły się I Międzynarodowe Warsztaty Fotografii Artystycznej, w których wzięło udział 30 młodych fotografików z Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec. Warsztaty organizowane były we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach. Zdjęcia wykonywane były na terenie zabrzańskich obiektów przemysłowych: Zakładów Koksochemicznych, Kopalni „Sośnica – Makoszowy”, Elektrociepłowni „Zabrze”, Zakładu Górniczego „Siltech” oraz Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO. Zdjęcia oceniane były przez prof. Pavla Diasa i dr Rostislava Illika i prof. Mariana Oslislo.

Zrealizowano Program „Krok po Kroku do Euro 2012”, który powstał z inicjatywy zabrzańskich policjantów. Realizowany był on od początku kwietnia przez UM Zabrze, "Górnika" Zabrze, MOSiR Zabrze, PCK oraz Komendę Miejską Policji w Zabrzu.

Jego celem było podniesienie świadomości uczniów szkół gimnazjalnych w zakresie bezpieczeństwa podczas imprez masowych, a także przygotowania młodych ludzi do imprezy, jaką jest Euro 2012. Do programu włączyła się większość szkół gimnazjalnych naszego miasta. Odbyły się także spartakiady, podczas których reprezentacji szkół uczestniczyli w zajęciach sportowych. Zwycięzcy, prócz medali, dyplomów i nagród uzyskali zaproszenie profesora Jerzego Buzka, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, na wycieczkę do Brukseli.

Od 28 maja do 6 czerwca obył się XV Jaz Festiwal, prowadzony przez Stowarzyszenie Muzyczne Jazzowa Asocjacja Zabrze. Jest to międzynarodowy festiwal muzyki improwizowanej, którego koncerty gromadzą publiczność ze Śląska a nawet innych regionów Polski. Wydział Promocji i Turystyki Urzędu Miejskiego aktywnie włączył się w organizację koncertów tego festiwalu.

Miasto Zabrze włączyło się w organizację obchodów rocznicy otwarcia Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego GUIDO. W ramach imprez towarzyszących uroczystościom zaprezentowano gościom również inne zabrzańskie obiekty ze Szlaku Zabytków Przemysłowych.

Zabrze prezentowało swoją ofertę 21 czerwca 2009 roku na terenie Parku Zamkowego w Pszczynie podczas „VII Wielkiego Pikniku - Regiony Europy i Świata”, Impreza tradycyjnie organizowana przez Konsulat Republiki Słowenii w Mysłowicach cieszy się dużą popularnością wśród mieszkańców Śląska, którzy szukają tu propozycji na ciekawe spędzenie weekendów. Uczestnictwo w tej imprezie zaowocowało promocją naszego miasta u naszych południowych sąsiadów w Brnie.

W czerwcu 2009 odbyła się trzecia edycja imprezy ST.ART SILESIA, podczas której, w kilku punktach Zabrze, między innymi w Kopalni Guido oraz klubie VIP, oprócz prac śląskich i zagranicznych przedstawicieli street-artu, można było obejrzeć rzeźby studentów krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych.. W ramach imprezy, odbyły się także wydarzenia z zakresu muzyki, teatru i innych sztuk.

ST.ART SILESIA 3 to nie tylko sztuka a także zajęcia sportowe, promujące aktywność fizyczną u młodych ludzi. Na terenie parku sportowego na ulicy Jana Heweliusza, można było wziąć udział w konkursach koszykówki ulicznej oraz siatkówki plażowej.

Zabrze włączyło się do akcji „Lato z Polską” (to inicjatywa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”), dzięki której polskie dzieci z Białorusi spędziły wakacje 2009 roku w Polsce. Zabrze gościło grupę młodych Białorusinów przez tydzień, podczas którego dzieci zwiedziły nasze miasto. Każdy z uczestników otrzymał też od Wydziału Promocji Miasta zestaw miejskich upominków.

W dniach 5 - 29 września odbył się Festiwal Kreatywności, którego organizatorem jest Śląski Związek Gmin i Powiatów. Zabrze włączyło się do festiwalu szeregiem imprez, a jego uczestnicy wzięli udział w naszych imprezach związanych z turystyką dziedzictwa przemysłowego (konferencja, Gra Miejska, Targi i Bieg Uliczny).

W październiku Urząd Miejski wspierał konferencję organizowaną przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce pn. „Wpływ przemysłu na rozwój Zabrze”. Konferencja odbyła się w Sali witrażowej Muzeum Górnictwa Węglowego.

W dniu 5 grudnia 2009 roku powstało w naszym mieście koło Stowarzyszenia „Wspólnoty Polskiej”. Uroczyste spotkanie inauguracyjne odbyło się w zabrzańskim Domu Muzyki i Tańca z udziałem Marszałka Macieja Płażyńskiego, senatora Bronisława Korfatego, dyrektora biura Polonijnego w Kancelarii Senatu RP - Artura Kozłowskiego oraz przedstawicieli zabrzańskiego środowiska samorządowego. Celem koła jest zespolenie wysiłków w umacnianiu więzi Polaków z Ojczyzną, jej językiem i kulturą oraz niesienie pomocy Rodakom rozsianych po świecie.

Oprócz współdziałania z partnerami regionalnymi, krajowymi, współpracowano także z zagranicznymi miastami partnerskimi.

W 2009 roku w ramach współpracy z miastami partnerskimi zrealizowano:

- Dwie wizyty studyjne w Zabrzu samorządowców z Ukrainy (obwody: doniecki i charkowski), na temat wykorzystania przez gminy terenów poprzemysłowych i pozyskiwania funduszy unijnych na ich zagospodarowanie oraz zagadnień związanych z ISO
- Uczestniczenie, przez przedstawicieli Zabrze (byli to, m.in.: Prezes MOSIR Zabrze Zdzisław Iwański, dr Krzysztof Dreszer – Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla) w seminarium w mieście partnerskim Lund w Szwecji, organizowanego przy współpracy następujących instytucji:
 - Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Sztokholmie
 - Międzynarodowego Instytutu Przemysłowej Ekonomiki Środowiska przy Uniwersytecie w Lund
 - Stowarzyszenia Miast Partnerskich Lund-Zabrze
 - Miasta Lund

• Miasta Zabrze

- Zorganizowanie wizyty w Zabrzu przedstawicieli Międzynarodowego Instytutu Przemysłowej Ekonomiki Środowiska przy Uniwersytecie w Lund (mieście partnerskim Zabrze w Szwecji) dotyczącej zagospodarowania obszarów przemysłowych.
- Zorganizowanie wyjazdu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. St. Moniuszki na Ukrainę na Festiwal „II Partnerskie Muzykowanie w Równym” (mieście partnerskim Zabrze na Ukrainie).
- Zorganizowanie wyjazdu grupy teatralnej z Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 2 w Zabrzu na Festiwal Teatrów Młodzieżowych i Studenckich „Równonoc” w Kaliningradzie – mieście partnerskim Zabrze w Rosji.
- Zorganizowanie wyjazdu przedstawicieli Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Zabrzu na międzynarodowy plener fotograficzny „Równe. Na europejskich rozdrożach. Wiosna 2009” w Równym.
- Zorganizowanie pobytu w Zabrzu zagranicznych uczestników 12 Międzynarodowego Festiwalu Rysowania z miast partnerskich Zabrze: Seclin (Francja), Trnawy (Słowacja), Kaliningradu (Rosja) i Równego (Ukraina). W Festiwalu wzięło udział około 130 gości z zagranicy.
- Współorganizowanie pobytu w Zabrzu polskich dzieci z Białorusi w ramach akcji „Lato z Polską”, zorganizowanej przy współpracy ze Stowarzyszeniem Wspólnota Polska.
- Zorganizowanie wyjazdu drużyny Straży Miejskiej w Zabrzu na turniej sportowy służb mundurowych w Trnawie.
- Zorganizowanie oficjalnych wizyt w Zabrzu władz miast partnerskich Zabrze: Równe (Ukraina), Trnawa (Słowacja), Lund (Szwecja) i Seclin (Francja) oraz Ambasadora Libanu wraz z seminarium pn. „Współpraca z zagranicą Zabrze jego miast partnerskich”, w którym przedstawiciele miast partnerskich prezentowali swoje miasta mieszkańcom Zabrze. W seminarium wzięło udział ok. 100 osób.
- Pokrycie kosztów uczestnictwa Zabrzeńskiego Chóru Młodzieżowego „Resonans con tutti” w Międzynarodowym Konkursie Chórów w Rimini (Włochy)
- Wsparcie finansowe pobytu w Zabrzu młodzieży szkolnej z Sangerhausen (miasta partnerskiego Zabrze w Niemczech)
- Wsparcie merytoryczne wizyty przedstawiciela zarządu Stowarzyszenia Samopomoc Osób Niepełnosprawnych w Essen na temat przyszłej współpracy organizacji osób niepełnosprawnych Essen i Zabrze.
- Sfinansowanie przyjazdu i pobytu w Zabrzu zagranicznych uczestników III Parady Regionów: Zespołu Folklorystycznego „Trnafčan” z Trnawy (Słowacja) oraz Kapeli Bandurzystów „Karpaty” ze Lwowa (Ukraina).
- Zorganizowanie wizyty ambasadora Ukrainy w Zabrzu.
- Wejście Zabrze do sieci „Miasta dla dzieci” (Cities for Children) udział w spotkaniach – warsztatach w ramach tej sieci przedstawicieli Urzędu Miejskiego.
- Wizyta lekarzy z esseńskiego Maternushaus w Zabrzu – zapoznanie się z formami leczenia i opieki nad niepełnosprawnymi oraz osobami z różnymi uzależnieniami.

- Przeprowadzenie wizyty prof. Klausa Wermkera - naczelnika Biura Rozwoju Miasta w Urzędzie Miasta Essen. Zapoznał się z planami rozwoju miasta i przemian strukturalnych, migracji ludności, ochrony zabytków przemysłowych, a także osiedli robotniczych. W ramach wizyty odbyło się spotkanie z udziałem Rady Dzielnicy Osiedla „Zandka” – dyskutowano na temat rewitalizacji architektonicznej i socjalnej osiedla.
- W ramach kontaktów organizacji osób niepełnosprawnych Essen i Zabrze opracowanie nowy program działania ich współpracy na najbliższe dwa lata. Program opracowano po zakończeniu dwuletniego programu współfinansowanego przez UE.
- Podjęcie rozmowy z kurią diecezjalną miasta Essen w sprawie nawiązania współpracy między parafiami Essen i Zabrze oraz zorganizowania wystawy zbiorów Skarbcza Katedry Esseńskiej w Zabrzu w 2010 roku. Uzyskano zgodę kurii na tą wystawę, wizyta w tej sprawie przedstawicieli kurii odbędzie się wiosną 2010 r.
- Przystąpienie do realizacji projektu „Eksperymentalna archaika jako koncepcja orientacyjna w procesach nauczania” realizowanego w ramach unijnego programu Comenius przez Zespół Szkół Specjalnych nr 41 w Zabrzu.
- Spotkanie literackie, zorganizowane we współpracy z Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej, z pisarzem niemieckim Michaeliem Zellerem w kościele św. Józefa.
- Uzyskanie obietnicy sfinansowania odnowienia historycznych sztandarów cechowych należących do Muzeum Miejskiego w Zabrzu przez Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu.

KIERUNEK ROZWOJU - ŚRODOWISKO GOSPODARCZE

(Priorytet 1)..... 3

- C 1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta na rzecz wzrostu potencjału zatrudnienia 3
- C 2. Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 12
- C 3. Wzmacnianie profilu gospodarczego miasta 14
- C 4. Transfer nowych technologii oraz dostęp do informacji gospodarczej 15

KIERUNEK ROZWOJU – NOWOCZESNE SPOŁECZEŃSTWO MIEJSKIE

(Priorytet 2)..... 17

- C 5. Poprawa bezpieczeństwa 17
- C 6. Podniesienie jakości kształcenia mieszkańców 24
- C 7. Rozwój różnych form i aktywności kulturalnych mieszkańców 28
- C 8. Aktywizacja sportowo-rekreacyjna mieszkańców 31
- C 9. Podnoszenie standardu istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych..... 34
- C 10. Racjonalizacja działań w ramach polityki społecznej 35
- C 11. Kształtowanie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego 42

KIERUNEK ROZWOJU – ATRAKCYJNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE

(Priorytet 3)..... 44

- C 12. Zapewnienie ładu przestrzennego..... 44
- C 13. Podniesienie standardu urządzeń infrastruktury komunalnej 47
- C 14. Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta 50
- C 15. Rozwój budownictwa mieszkaniowego 52

KIERUNEK ROZWOJU – USŁUGI METROPOLITALNE

(Priorytet 4)..... 54

- C 16. Rozwój turystyki w oparciu o obiekty przemysłowe 54
- C 17. Rozwój usług medycznych 61
- C 18. Zwiększenie międzynarodowej rozpoznawalności miasta w dziedzinie kultury i sportu 62
- C 19. Rozwój placówek naukowych oraz szkolnictwa wyższego 64
- C 20. Poprawa międzynarodowej dostępności komunikacyjnej miasta..... 66

KIERUNEK ROZWOJU – CELE HORYZONTALNE 67

- CH 1. Skuteczna promocja miasta 67
- CH 2. Rewitalizacja miasta 69
- CH 3. Poprawa estetyki miasta 75
- CH 4. Poprawa jakości środowiska naturalnego 80
- CH 5. Współpraca wielopodmiotowa 86